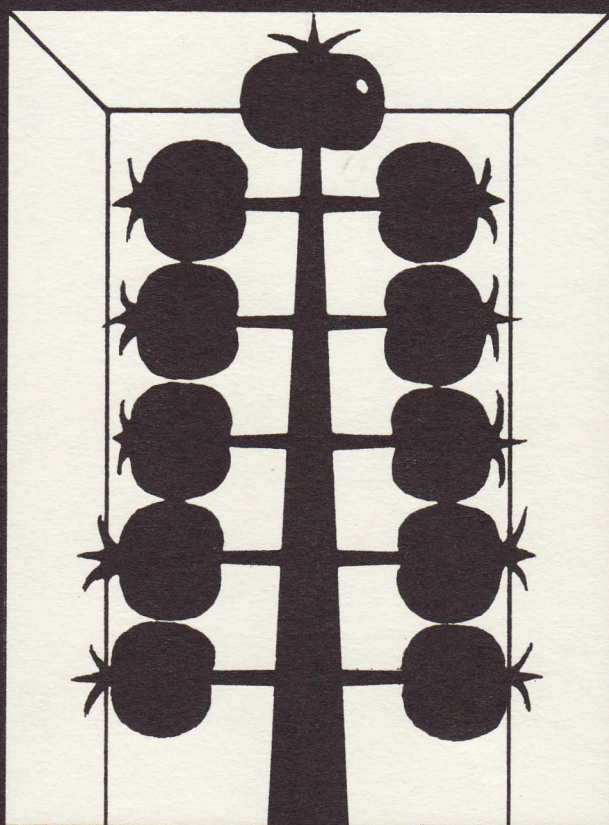

**XVI.
ОТДК**

**PATE-BME
1993**

ESZTÉTIKA

Tajti István

DRÁMA ÉS OPERA A ROMANTIKA JEGYÉBEN

Victor Hugo Le Roi s'amuse és Verdi Rigoletto című
művének néhány sajátossága

Dolgozatomban két mindenki által ismert szerző méltán híres művének legjellemzőbb vonásait vizsgáltam sajátos szempontok alapján. A dráma és az ennek alapján készült opera részletes, összehasonlító dramaturgiái elemzése helyett bővebben foglalkoztam a művek hőseivel, jellemeivel, elsősorban a zene tükrében. Esztétikai és etikai kérdések sora merült fel a két mű vizsgálatakor: például a szereplők hatalomhoz való viszonya, a Másik iránti bizalom és felelősség, a statikus és fejlődő jellemek konfliktusai. Megpróbáltam valamiféle magyarázatot találni a Rigoletto szinte hihetetlen népszerűségére és ezért az összehasonlításakor bizonyos rendezői és előadási koncepciókat, lehetséges megoldási módokat is figyelembe vettem.

Konzulens: Horváth Ágnes dr.

Sós Péter

OPTIMISTA FÉLREÉRTÉSEK? - AZ OPTIMISTÁK FÉLREÉRTÉSEI

ÁTTEKINTÉS

Dolgozatomban Sinkó Ervin Optimisták című regényének sajátos feldolgozására vállalkozom. Bevezetőmben korunk néhány válságjelenségére irányítom a figyelmet, a dolgozat szempontjából különösen fontos a hétköznapi olvasó és a "szakolvasó" eltávolódása, mint válságjelenség. Szükség van tehát egy olyan elemzési módszerre, amely megkísérel elébevágni ennek az eltávolodásnak. Lukács György Heidelbergi művészetfilozófia és esztétika című művének félreértés gondolatát támogatom elemzési módszerre. Ennek lényege, hogy a műalkotás edakvátan megismerhetetlen, csak félreértések lehetségesek, amelyek azonban tipikus félreértések, mert a befogadók beállítódása, világnézete szabályozza azokat. A bevezető fejezetben indoklom még miért alkalmas különösen Sinkó regénye, hogy különböző nézőpontok szerint félreértésekre adjon lehetőséget. Ezeket a félreértés-lehetőségeket tematikus fejezetekben vázolólok. Ezek lehetnek, a történeti-politikai-, az etikai-, a filozófiai-, a pszichológiai-, a szociológiai-, az adaptációs nézőpont félreértései. Az Optimisták esetében félreértés lehetőségek adódhatnak annak kulcsregény voltából, ezeket külön fejezetben jelzem, azzal a módszertani megjegyzéssel, hogy éppen ezért az elemzés során gyakran nem teszek különbséget valóságos személy és regényalak, eredeti mű és a regényben elhangzó gondolat között. A különböző nézőpontok szerint szétválogatott regénymotívumok elemzése során, az etikai nézőpont félreértései című fejezetben például az erőszak választásának etikai konfliktusait, valamint "magánélet forradalmának", a szexuális morál változásának regénybeli megnyilvánulásait vázolólok.

Konzulens: Dr. Bayer Miklós

TERMÉSZET - ESZTÉTIKUM - TERMÉSZETI ESZTÉTIKUM?

Dolgozatomban igyekeztem bizonyítani a természeti esztétikumról alkotott hipotézisemet. Egyfelől a korábban született elméletek elemzését, áttekintését, másfelől mindannak a különbözőségnek és újszerűségnek, amelyet elérni vélek, a kiemelését tűztem ki célul. Kiindulópontul szolgált számomra, hogy ha bármely dolgot, jelenséget esztétikailag, objektíven kívánunk megítélni, függetlennek kell lennünk vele szemben. Lukács György ezt az eltávolító erőt a termelésben találta meg, de elméletét nem bizonyította történetileg és meggyőző módon, pedig a természet által nyújtott "esztétikai" élmény megjelenésében magam ezt érzem döntőnek. Ezért megvizsgáltam és diagrammok segítségével ábrázoltam (a jobb értelmezhetőség kedvéért), társadalomnak (mint a nembeliség megtestesítőjének) és az egyénnek (mint az abszolút partikulárisan determinált egyednek) az intakt természettel és termeléssel fennálló viszonyait, kapcsolatait. Az így létrejövő ábrák segítségével a természetről folytatott szabad, esztétikai gondolkodás paradigmaváltásai "leírhatóvá" válnak. A természeti "szép" valódi lényegének feltárása arra vezet, hogy felismerjük a természetben való gyönyörködés tértől, időtől műveltségi és társadalmi viszonyoktól függetlenül befogadható mindenki számára. Szépélményt nyújt, ha nem is közvetlenül esztétikait. A valóságot tükrözi úgy, hogy kozmológiai tartalmat közvetít olyan szűrőn keresztül, amely az öntörvényű folyamatokban, vagy az Isten keze által létrejött objektív természetet alkalmassá teszi arra, hogy mind az egyén, mind pedig a nem (társ.) önmagára vonatkoztathasson. Így viszont a "pusztán" esztétikai élménynél globálisabb, de többváltozós kategóriát kell keresnünk, amely mindig pozitív értéket hordoz és elvezet a katarziséig. Tehát nem fakadhat csak a szemléletből. Tehát nem a természet, mint totalitás, de nem is egyes részleteinek, tárgyainak szemlélete adja az igazán

mély katarktikus élvezetet, hanem a látvány által stimulált, de gondolati projekció révén realizálódó olyan komplex, amely egyfelől ember és természet, társadalom és természet, másfelől viszont, mint ember és ember, ember és társadalom (tehát alapvetően etikai relációk) kapcsolatai révén jönnek létre. Viszont ha ezeket igaznak fogadjuk el, akkor tagadnunk kell a természeti szépség és esztétikum létezését, hiszen erős sarkítással azt is mondhatnánk, az emberiség a természetet csupán eszközül használja arra, hogy önmagában és az egyetemes jóságban, örökkévalóságban gyönyörködhessen.

Konzulens: Dr. Sz. Szabó László

Kishegyi Péter

A FILMELMÉLETEK POLEMIAI

A filmelméletek csak saját kibontakozásuk lehetőségét találták meg a filmben anélkül, hogy a film mindenkori valós szituációját próbálták volna meg értelmezni. Ebből az alapelképzelésből kiindulva próbálom megfogalmazni azokat a számomra problematikus jelenségeket, melyek a különböző filmről gondolkozó irányokat, irányzatokat jellemzik. Dolgozatomban a filmelmélet polemikus voltának meghatározásakor arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy a filmelmélet helykeresési időszakára tovább tart, mint a film fejlődésének útja. A filmjelenségek gyors karakterváltozását az elméletek nem tudták megfelelő módon követni. A gondolkodói rendszerek két alapvető iránya csak a film-interpretációk kényszerű szüzséjén belül alakult ki. Az egyik irány a film művészet-voltának kérdéskörét fejtegeti: kanonizálhatóság vagy egyszerű formai vizsgálat szükséges-e a filmjelenség leírásakor. A másik irányzat csak a film ittlétének interpretációjára figyelő irány, mely a filmkritikusi társadalom létrejöttét eredményezte, s a filmet mint használati eszközt tudja értelmezni önmaga számára. A film művészettörténetének centenáriumaéhoz közeledve, dolgozatomban - mely egy hosszabb mű fejezeteként készül el - olyan alapkutatót szeretnék végezni kísérleti jelleggel, amely alapvetéseiben és terminológiájában közelebb visz az engem érdeklő probléma megoldásához.

Konzulens: Kakuk Jenő

Cziffra Katalin

TECHNIKA ÉS FORMA

A nagy hagyományokkal rendelkező nyíregyházi művésztelep (már a két világháború között is jelentős alkotókkal működött) a hetvenes években kezdett a bronzöntésre szakosodni. A kezdeményező ebben Tóth Sándor Munkácsy-díjas szobrászművész volt. A döntő változás azonban Győrfi Sándor szintén Munkácsy-díjas szobrászművész nevéhez fűződik. Meghonosította, pontosabban felújította itt az ősi viaszvesztéses technikát. A dolgozat néhány alkotó munkáján keresztül azt igyekszik bemutatni, bőséges illusztrációs anyaggal, hogy az először megismert, virtuóz lehetőségeket magában rejtő technika miként viszonyul a szobrászi elképzelésekhez. Azt kutatja, hogyan lép túl az alkotó a samottos gipszből kibukkanó látvány revelációján, s hogyan teszi a technikát (vagy hogyan nem) a mondanivaló szolgálójává.

Konzulens: Papp Tibor

SZATHMÁRI SÁNDOR UTÓPIÁJA ÉS UTÓPIAKRITIKÁJA

Ritka alkalom, hogy szépírói munkásság legyen társadalomfilozófiai vonatkozásokat elemző dolgozat tárgya. Szathmári Sándor (1897-1974) esetében erre az általa művelt filozófiai szatíra ad lehetőséget. A rendkívül tömör, alig néhány regényt, de annál több kisepikai alkotást felölelő életmű gerincét ez a filozófiai szatíra határozza meg, melyben kiemelt szerephez jutnak az utópikus és utópikus-szatírikus (antiutópikus) gondolatok. Szathmári műveinek irodalmi "előzményeit" csak annyiban vizsgálja a dolgozat, amennyiben egyes szerzők, illetve filozófiai mondandójuk hatással volt, vagy lehetett a szerző szemléletmódjára. Az elemzés fő része Szathmári Kazohínia c. regényének utópikus és társadalomkritikai vonatkozásaival, továbbá a Hiába-trilógia Jövő kötetének antiutópizmusával foglalkozik behatóan, az ismertebb antiutópista alkotók műveivel egybevetve. Az író novelláinak értékelése alárendelt szerepet kap, s mintegy adalékként a filozófiai mondanivaló finomabb kontrasztjainak meghatározását segíti elő. Szathmári műveiből egy társadalomfilozófiai gondolat fejlődése tárul elénk. A jelenségtől - az ember társadalmi valóságának nyomorúságától - fokozatosan haladt az okok vizsgálatán keresztül a "kiút" kereséséig. Munkássága az idea-társadalom megvalósításának reménytelenségétől ível a remény mégis-vállalásáig: az utópia elutasításától Utópiáig.

Konzulens: Mester Béla

Dusza Erika

NIKO PIROSZMANI: GURAMADZE LAKOMÁJA (EGY NAÍV FESTMÉNY
ÁLTALÁNOS ÉS EGYEDI VONÁSAINAK VIZSGÁLATA)

A naiv festészet, mióta e fogalom megszületett, számos elismerésben és bírálatban részesült. Az érdeklődés a naivok iránt korról-korra változott; hol a figyelem középpontjába kerültek, hol teljesen kiszorultak abból a körből, melyen belül művészetekről beszéltek. Egyesek pedig határozottan annak adtak hangot, hogy a naiv művészet nem művészet. Piroszmani, grúz festő GURAMADZE LAKOMÁJA című képét tanulmányozva - mivel úgy vélem, iskolapéldáról van szó - képet kaphatunk arról, hogy mitől naiv, mitől művészi és mitől oly bámulatosan tökéletes a naiv művészet. Olyan téma ez, melylyen érdemes, fontos s egyben üdítő foglalkozni mind a művészettörténetnek, mind a közönségnek.

Konzulens: Dr. Végvári Lajos

Szeivolt Katalin

A TUDATOSULÁS KÜSZÖBÉN

Ennek a dolgozatnak a megírása alkalmas megértetni magammal az ösztönösség tudatosulását a művészi alkotói folyamatban, nevezetesen saját festészetemben. Az ösztönösség tudatosulását egy elképzelt szakaszon ábrázoltam, ami egy folyamatos vonalas részből (ösztönösség) és egy szaggatott vonalas részből (tudatosulás) áll. A folyamatos vonalas rész a már megélt folyamat, amelyen belül megállapítottam két szakaszt: gyermekies ösztönösség és érett, alkotói ösztönösség szakaszait. Az elnevezések né legyenek megtévesztők, mert a gyermekies ösztönösség szakasza egészen 21 éves koromig tartott; az érett, alkotói ösztönösség szakaszának időtartama pedig egy év (21-22 éves koromig) volt. A gyermekies ösztönösség szakaszából kiemeltem egy időszakot (óvodáskor), amit összehasonlítottam az érett, alkotói ösztönösség teljes szakaszával a "kapcsolatom a kozmosszal" vonatkozásban: hogyan nyilvánult meg ez a kapcsolat az óvodáskori gyermekrajzaimon keresztül, és hogyan nyilvánult meg az érett, alkotói ösztönösség szakaszában készült festményeim keresztül. Dolgozatom fő része az érett, alkotói ösztönösség szakaszában készült festmények elemzése, amely által fokozatosan kibontakozik az ösztönösség tudatosulásának folyamata. A festményeket 3 csoportba soroltam a műelemzés előtt aszerint, hogy milyen élmények motiválták megfestésükre: tudat alatti alapélmények (őszi elemek kifejezése: víz, fény, mozgás...), tudatos alapélmények (amelyeket az ember biológiai, szellemi fejlődése során ismer meg: vallás, szerelem, szabadság...), a harmadik csoport pedig az első kettőnek az ötvözete, az ún. "ötvözött" alapélmények. Minden egyes kép elemzése kettős horizontú (két oszlop húzódik egymás mellett párhuzamosan):

A baloldali oszlopban:
amit elmondanék egy kívülről állónak a lehető legobjektívebben a képről.

A jobboldali oszlopban:
amit átéltem a kép festése közben a "kapcsolatom a kozmosszal" vonatkozásában (a jelek kirajzolása és üzenetekké való átalakítása).

Konzulens: Dr. Loboczky János

Pethő Beáta

FÜLEP LAJOS MŰVÉSZETFILOZÓFIÁJA

Fülep Lajos a század elejének azon művészettörténésze, esztétája, valamint lelkésze közé tartozott, aki világosan látta a művészet misszióját. Feladata: látás, küldetés, megítélés megtanítása. Munkássága során tiszteletre méltó szándék vezeti - megtisztítani művészetünket a hamisságoktól. Dolgozatom célja: rámutatni a Fülep által feltárt művészetben rejlő igazságokra. A következő fő témaköröket vizsgáltam:

- Mi a művészet? (Fülepi értelmezés szerint.)
- Művészet és világnézet viszonyának kérdése.
- Stílus, egyéniség, világnézet kérdésének kutatása.
- A magyar művészet valósága, avagy hiánya.

Fülep filozófiai rendszerében kiemeli a művészetet mint jelentést hordozó egységet. A jelentésfogalom Fülep filozófiájának az egyik jelentős kategóriája. Sőt, maga a valóság is beletartozik a jelentéskategóriák körébe. A fülepi esztétikában jelenik meg a valóság és művészet egysége, amelyben mindkettő mint különálló kategória és az egymásba való viszonyuk értelmezhető. Fülep egész életútját végigkísérte ez a gondolat. A történelem folyamán mindig voltak népek, nemzetek, egyének, akik az adott korban lévő feladatok megfogalmazására és megoldására elhivatottak. A Magyar Művészetben a nemzet szerepét, művészetét eképp definiálja:

"nemzeti küldetés..., a különös formák, vagy a különös nemzeti, etnikainak különös formán keresztül egyetemessé tétele."

Konzulens: Dr. Loboczky János

ELKÉPEDES (egy rezümé helyén)

A Kitérő és a Körüljárás Kalandja vállalkozásom, ami veszélyte-
lenebb, mint egy rezümé megírása. Nem vonhatom ki magam ugyanis
a rezümé megalkotása alól, s ez azért nehéz, mert akkor a "re-
sume du procureur de le resume"-öt kivonatolnám, hiszen nem ír-
hatnék mást, ha a "dolgozat módszereit" kellene "kivonatossan"
fölvázolnom. Megpróbálom mégis azt bemutatni, hogy miért szű-
kös a rezümé műfaja számomra. Megváltozott az íráshoz fűződő
viszonyunk, mikor a hangos olvasásról mint "fordításról" (Kuz-
minski) áttértünk a néma olvasásra (Habermas), ez azonban azt
jelenti, hogy az írás mint nyelv nemcsak az automaikusan le-
fordítható nyelv, hanem az autonómiáját - különösen most, mi-
kor a kézirat és a nyomtatott szöveg határai elmosódnak (szá-
mítógépelés) - elnyerő nyelv, ami már más, mint amiről (hang-
zó) szó lehet. Ha ez így van, akkor vajon lehet-e ezt figye-
lembe véve megalkotni írásműveinket? Talán ezt a kérdést is
megadhatnám írásom "témájaként". "Célkitűzésként" pedig ennek
az írásmódnak a felvillantását. Ha megváltoztatom az írásról
alkotott képemet, talán ennek az írásnak a fel-villanó fény-
ében kirajzolódik majd egy olvasás mondhatatlan (Barthes)
"írásképe". Az írás képpé lesz az olvasás szemében, melynél
elidőzhet. Az írás képi jellege miatt nem(csak) a lineárisan
előremozduló idő "ritmusa" (Levinas) ez, hanem a kiterjedt,
szétfolyó idő, mely visszatér magába vagy hömpölyget előre
az írás ritmusa szerint. Az írás mint kép (is) csak leírha-
tó. Ha beszélünk a képről ... mondunk le, noha elidőzni a-
kartunk nála. A leírásnak adjuk oda azt, amit a kritikai
él céloz ebben a szóban, hogy így elveszítse azt! A leírás
nem lemondó. (...)

Utalások:

R.Barthes: Kritika és igazság (in: Válogatott írások, Európa,
Modern könyvtár, 1971.)

J.Habermas: A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása (Bp.,
Gondolat 1971.)

A.Kuzminski: A történelmi ismeret paradoxonja (in: Glatz szerk.:
Történelmi és módszertani tanulmányok, Bp. 1977.)

K.Levinas: A valóság és árnyéka (Nappali Ház 1992 aug.)

Konzulens: Kulcsár-Szabó Ernő

ARTAUD SZÍNHÁZESZTÉTIKÁJÁRÓL, AVAGY A TEREMTÉS KÖNYÖRTELEN
OLVASATA

Dolgozatomban Antonin Artaud színházesztétikájával foglalkozom, egészen más alapállásból mint ahogy eddigi elemzői tettek. Artaud egész életét végigkísérte a meg nem értettség, a félreértettség. Ennek az az oka, hogy bár szavai egyértelműek, de számunkra éppen ebben az egyértelműségükben értelmetlenek. A nyelv, a kultúra, a néző, s minden színházi alkotóelem, melyet ujjáteremtett, más mint amilyenek Artaud előtt hittük. Esztétikája megértéséhez ezeken a kulcsszavakon keresztül juthatunk el. Artaud-ot teremtőnek tartom, s nem ujjáalkotónak. De az ujjáteremtett szavakat olyan jelentéssel ruházta fel, amelyekkel már nem rendelkeznek, vagy nem rendelkeztek soha. Tisztáztam az Artaud és a pszichoanalízis kapcsolatáról elterjedt téves nézetét. A tudatalattiról szóló megjegyzései a pszichoanalízis szempontjából téves elképzelésen alapulnak, de a tudatalatti is olyan ujjáteremtett terminus, amely a sajátos Artaud-szótár szerint értelmezhető. A könyörtelenség az Artaud-i elmélet legtöbbet vitatott része. A könyörtelenség viszony. Könyörtelen minden cselekedet, s a színház mindig cselekvés. Az Artaud-i színházat annak a matematikai pontosságnak és szükségszerűségnek a kegyetlensége jellemzi, ami meghatározza a dolgok, cselekedetek egymásrakövetkezését. Ha az elmélet ujjáteremtett, egyértelmű kulcsszavait Artaud nyelvén olvassuk, feltárul gondolatainak rendszere, mely pontosan felépített színházesztétika.

Konzulens: Hárs György Péter

Peták Péter

TAPASZTALAT ÉS SZEGÉNYSÉG
WALTER BENJAMIN MŰVÉSZETFILOZÓFIÁJA

A dolgozat Walter Benjamin írásainak, elméleteinek kapcsolódásait vizsgálja: rendkívül heterogén szerző esetében keres olyan pontot, pontokat, ahonnan a látszólagos ellentmondások feloldódnak. Kiindulásként a nyelvvel foglalkozom - a megismerés és a tapasztalat nyelvre vonatkoztatásával -, a "szó"-tól a Benjamin-szövegek megformáltságáig, arra is utalva, hogy Benjamin nyelve hogyan ábrázolja gondolatait a nyelvről. A jelenkori tapasztalat szegénységének, vagy a metafizika tereire való átnyújtózkodásának kérdése Benjamin történelem-szemlélete felé irányít. Jelen tudásunk a jövő felől nyerhet magasabb értelmet. A profán, történeti, és a messiási, időtlen irányultság vizsgálatához metaforaként használom allegória- és szimbólum-teóriáját. Következtetéseimet irodalmi jellegű írásain és "történelmi materializmusán" mutatom be. Művészetkritikusi, filozófusi, politikusi arcait, valamint aura-fogalmát a teológia és negatív teológia kérdéskörében próbálom elhelyezni.

Konzulens: Hárs György Péter

Thiesz Angéla

GONDOLATOK A TUDAT ÉS A POLIFONIA KAPCSOLATÁRÓL
- BAHTYIN SZÖVEGEK ALAPJÁN

A polifonikus látás és megismerési mód alapjaként a Buber által leírt Én-Te viszonyt jelölném meg. Ennek értelmében a polifonikus megismerési mód: létmód - míg az Én-Az viszony pusztán episztemologikus jellegű. A nyelv által létező fogalmak a tudat révén megismert-megélt világos úgy determinálják, mint szervezik és mozdítják. A szöveg - mint összefüggő jellegű -, és ezen belül a beszéd, de még a szó is, többek között kyriologikus (a szó eredeti értelme szerint való). Intencionalitásában immanensen hordozza és föltárja ontológiai eredetét. A szöveg - mint megnyilatkozás - az adott gondolati szféra összes szövegét tükrözi; ugyanakkor szubjektuma révén egy szólamhoz tartozik. A tiszta szólam a teljes érvényű szó, melyben a másik Te-ként neveződik meg. Bahtyin, Dosztojevszkij regényei kapcsán kifejtett "eszme" fogalma attól válik élővé, hogy állandó interakcióban szemlélhető a tudatok sokfélesége, változásai, a közöttük lévő kapcsolat révén - ami maga az eszme. A dialogicitás ez esetben az idegen-szó relevánsá tévése a saját szóval. Így az idegen-szó nem idegen lezárttságában, hanem a másik szólam abbahagyott egyszeri megnyilatkozásában szólal.

Konzulens: Hárs György Péter

ÚJ MAGÁNYOSSÁG A KORTÁRS FILMMŰVÉSZETBEN

Választási lehetőségek, illetve azok képtelensége a világban. "a világból már kivészett az aggyal és szívvel is bíró lényeknek kijáró gyámolítás" (F. Pessca). Sem másokkal, sem önmagunkkal nem vagyunk képesek kommunikációra az atomizált környezetben. Álmodozás, agresszió, örület, neurózis stb. - menekvés formák. Élőhalottság. Meghatároz a "vér, könny és sperma" (Genet - Fassbinder). Erőszak, agresszió a talponmaradásért, figyelemfelkeltésért, autonómiáért ("vér"); érzelkel vagy hiányuk és helyettesítésük ("könny"); a szex és szexualitás jelentősége, nyilvánossá válása ("sperma"). A "rossz" választása, hiszen azt még nem bántotta semmi, egyéni és még nem kiüresedett. A megváltozott - elmúlt "egy-két évtized alatt - életfeltételeket, életkörülményeket az emberek egyre kevésbé képesek feldolgozni. Fokozódik hiány- és tehetetlenségérzetük is, hiszen a megváltozott körülményeket továbbra is a régi, öröklött fogalmakkal tudják megközelíteni. Az ember teljesen elidegenedett a modern világtól, és immár csakis egy saját maga által megtervezett új világ fogja kielégíteni.

A filmek, melyek észbejuttatták:

Derek Jarman: A Kert

Patrice Leconte: A fodrásznő férje

Rainer Werner Fassbinder: Querelle

Wim Wenders: Berin felett az ég

Martin Scorsese: Taxisofőr

Konzulens: Kakuk Jenő

Domán Csaba

AZ ÜNNEP, A KULTUSZ ÉS A KULTURA FESZÜLTSEGE - ÉS
"JOGOSSÁGA" A 'BAHTYIN-RABELAIS-KULTUSZ' SOR
INTERPRETÁCIÓS ÖSSZEFÜGGÉSÉBEN

A dolgozat az ünnep kérdéskörét, kultikus és kulturális értéktételezései feszültségét illeti, kérdésessé állítva a "műalkotások" példáján keresztül magát a kulturát, a saját írásbeliségében, jelbeliségében, műbeliségében, a műalkotások és a művön kívül álló valóság párhuzamos feszültségében. A mód adódik Bahtyin Rabelais művészete "kapcsán" írott könyve "apropójából", amelyen keresztül ugyanúgy "felhasználhatom" "Bahtyint", amiként ezt ő tette "Rabelais-val" egy "utópia" ízű ünnep tartalom "jogos" interpretációjában. A "szóbeliség" és az "írásbeliség" feltételezhető kapcsolódási pontjaiként értelmezem Rabelais (és Bahtyin) irodalmi áthagyományozását, amely a kultikus (és kulturális) folyamat hiányosságát, zavarát jelzi. Párhuzamokat vonok az aristotelesi poetika (poezis) krízis katarzisz kérdésesség megadta "kultura" megközelítéssel (szöveg-áthagyományozás), amely azt mint a kultusz kulturális visszfényét adja meg. A feszültség a más-ság az utánzatosság a hasonlat-osság így a különbségeket létrehozó "poezis" jel-belisége, és ama tartam között adódik, amely jelenlét elhalasztása helyett a jelzett tartalom szóvá történéssé válhat...

Konzulens: Tóth Péter

Domán Csaba

AZ EURÓPAI KULTURA "EGY" "KÖZPONTI" "KRITIKÁJÁNAK" - "EGY
"PERIFÉRIÁLIS" "KRITIKÁJA": F. NIETZSCHE 1881 - SILS
MARIA - MADÁCH I. 1860 ALSÓSZTREBOVA, - "PÁRBESZÉD"
VÁZLATA

Dolgozatom problémafelvetésének gondolatát három, 1992. június 13-án elhangzott előadás (Kiss Endre: A magyar filozófiai fejlődés sajátosságai, Fehér M. István: A hazai filozófiai munkálgodás ágai és jelentősége, Vajda Mihály: Van-e "nemzeti filozófia") és Tatár György: "Isten halott" - gondolatok egy gyászjelentéshez c. az 1989. november 2-4-ei budapesti Heidegger konferencián előadott tanulmánya adta. Az előadásokban felmerült gondolatokon keresztül vizsgálom két művet (Madách Imre: Az ember tragédiája és F. Nietzsche: Im igyen szóla zarathustra) és a két művet szülő gondolatot egyrészt az "örök visszatérés" élményét, másrészt pedig a világtörténetnek az egyetlen drámai műben színrekísértő értelmezését az irodalmi megvalósulásaikon keresztül. Megkísérlem mindezek alapján "párbeszédbe" vonni az örök visszatérés ilyen irodalmi "megvalósulását" a világtörténet egy olyan interpretációjával, mely a jövőbetételezett, "tragédia" bemutatását úgy értelmezi, mint egy olyan "művet", amely maga után vonja az összes eljövő színre kísértését a mű szempontjából mértékállítóan kérdésessé tett "bemutatók" korával és kulturájával párhuzamban.

Rák Mónika

BOHUMIL HRABAL ÉS JIRI MENZEL: SZIGORÚAN ELLENŐRZÖTT

VONATOK (1966), SÖRGYÁRI CAPRICCIO (1980)

A GYARLÓ, ESENDŐ KISEMBEREK KÖZÉP-EURÓPÁBAN

- A két film elemzése, összehasonlítása -

"Vagyis ennek a Közép-Európának valójában mindent egyedül kellett megalkotnia. Öntudatára ébredése, kultúrájának kialakítása mintegy ezer esztendő. (...) Ami pedig másutt természetes volt, az nálunk, Közép-Európában mindig óriási eseménynek számított." (Bohumil Hrabal - Zsebcselek, Kalligram Könyvkiadó Kft. Pozsony, 1992). Ez a pár mondat vezetett el ahhoz, hogy a cseh filmet és Bohumil Hrabal munkáit, alkotásait figyelemmel kísérjem. Jiri Menzel és Bohumil Hrabal sokat dolgozott együtt, közös műveik közül kettőt választottam ki, azért, mert az egyik Menzel első játékfilmje, a cseh újhullám terméke, a másik a 80-as évek útkeresése, hagyományőrzése. Hrabal irodalmi műveit mint kiindulási pontot is megvizsgáltam, de főként elemeztem, összehasonlítottam a két filmet. A filmek elemzését több szempontból próbáltam megnyitni, találtam sikeres és járhatatlan utakat.

A dolgozatomban ennek a munkának az írásbeli lenyomata.

Köszönet: Rafael Balázs

FILOZÓFIA

Vass Ildikó és Vida Ágnes

KINAI MESÉK FILOZÓFIAI VONATKOZÁSAI

Vonzó, érdekes feladat a távoli kultúrák megismerése, az egyetememes emberi problémák és sajátyszerű megjelenésük felfedezése. A ma jobbra gyermekműfajként számon tartott meseirodalom azért enged mély betekintést egy nép kultúrájába és gondolatvilágába, mert a mesék általában mítoszból keletkeztek. Az archaikus mesék és primitív mítoszok, népszokások és rítusok kapcsolata sokszor könnyen felfedezhető. A mese elvont megalapozás, a befogadást segítő vagy megelőző elemzés nélkül is lehet eleven hatású. Az elemzés azonban a hatást gazdagítja, tudatosítja. Ezen ismeretek birtokában a pedagógus a mesét hallgató gyerekek figyelmét a különböző népek életének hasonlóságaira és különbözőségeire irányíthatja. A dolgozat első fejezetei a mesék jelrendszerének megértéséhez, a tradicionális kínai kultúra gondolati rendszerének megközelítéséhez nyújtanak útmutatást, a történetek elemzéséhez szükséges vallási, filozófiai elméleteket összefoglalva.

A kiválasztott történetek elemzését a mese és a mítosz összehasonlításáról szóló gondolatsor alapozza meg.

Célunk nem lehetett a teljes kínai meseirodalom feldolgozása, és azt is tudomásul kellett vennünk, hogy a nálunk megjelent mesegyűjtemények sajátos szempontok szerinti válogatások. Az elemzések során éppen ezért nem vállalkozhattunk általánosításokra.

Konzulens: Dr. Demeter Katalin

Biczó Gábor

NIETZSCHE TÖRTÉNELEMFELFOGÁSÁNAK NÉHÁNY KÉRDÉSE

A dolgozat célja, hogy Nietzsche: A történelem hasznáról és káráról című művében történelemfelfogásának dekonstruktív és metafizika "ellenes" nézeteit a klasszikus történetfilozófia nézeteivel ütköztesse. A dolgozat alapján levonható legfontosabb következtetés, hogy Nietzsche hitt abban a véleménye szerint megvalósítható programban, mely segítségével a "modern ember" képes a történeti túlsúlyától megszabadulni azon feltételek alapján, melyeket a filozófus olvasata biztosít számára: "... a történeti és a történetietlen egyaránt szükséges valamely egyén, nép vagy kultúra egészségéhez. "Ennek lényege, hogy a valódi (genealogikus) és a metafizikus történelemszemlélet között mindkét irányba garantálja az átjárhatóságot.

A dolgozat megírásakor kiindulópontnak tekintettem Foucault, Derrida és Lyotard a témához kapcsolódó állásfoglalásait.

Konzulens: Hévízi Ottó

Tóth Dénes

A TITOK FILOZÓFIÁJA

"Jelenvalólétünket - a kutatók, tanárok és tanulmányaikat folytatók közösségében - a tudomány határozza meg. E tudomány mellékvízein, éppen az emberi léptékeken túlnövő tudomány iránti bizalom megrendülésének következtében és válaszul a racionalista filozófiák összeomlására, gyors ütemben élednek újra a múlt misztikus szellemi áramlatai. A jelenség tehát nem új és figyelmesen szemügyre véve a misztikus gondolat felerősödésének korszakait, azok mindig a tudományos fejlődés felgyorsulásához köthető szellemi újrafelfedezésekként jelentkeztek. De mit értünk egyáltalán mítoszon? Műein annyit tesz, mint behunyni szemünket, de mystes azt is jelentheti: beavatott. Mi az, amit a mystes tud és látni vél, mi az, amibe be van avatva? Milyen titokba? Van-e a titoknak egyáltalán filozófiája?

Dolgozatomban a hermetikus filozófiák fő jellegzetességeinek és kritikájának felvázolása után kísérletet teszek a hermetikus hagyomány és az egzisztencialista filozófia, illetve a kortárs hermeneutika kapcsolatának elemzésére.

Konzulens: Vajda Mihály

Bartus Tamás

AZ IGAZSÁG FOGALMA

A dolgozat fő célja az igazság korrespondencia-elméletének, Tarski igazság-definíciójának kritikája, és egy alternatív igazságfelfogás bemutatása. A dolgozat első részében Tarski érvelésének támadása mellett azt kíséreltem meg kimutatni, hogy mondatok, kijelentések igazsága nem definiálható kielégítően a tényekkel való megegyezésként - ahogy ezt sokan feltételeznék. A korrespondencia-elmélet és Tarski definíciójának elvetése után amellett érveltem, hogy sem a performatív-, sem a redundancia-elmélet - azaz a korrespondencia elvének standard kritikái - nem tekinthető a megfelelő igazságfelfogásnak. A dolgozat harmadik részében vázoltam fel azt az alternatív elméletet, mely a szabálykövetés terminusaiban ad választ a "Mi tesz egy mondatot igazzá?" kérdésre. Meggyőződésem szerint elméletünk ereje abban áll, hogy egyrészt képes bizonyos határok között a fenti kérdésre nem-cirkuláris választ adni, másrészt a korrespondencia és a koherencia intuíciókat explikálni, harmadszor a meghatározatlan predikátumok problémájával számot vetni. A dolgozatot az elmélet nehézségeinek vizsgálata zárja.

Fürcht Pál

"A LEGNAGYOBB VESZEDELEM AZ ÁLLAM"

Az emberi élet szociális dimenziói Ortega y Gasset
társadalomképében

"A mai európai közélet legfontosabb, - biztató vagy fenyegető?
- jelensége a tömegek felnyomulása a teljes társadalmi hata-
lomig. A tömeg, természete szerint, nem irányíthatja, de nem
is tudja irányítani a maga sorsát, arra pedig, hogy a társa-
dalmon uralkodjék, még kevésbé alkalmas; így aztán elmondhat-
juk, hogy Európa ma a legsúlyosabb válságban van, ami csak né-
peket, nemzeteket, kultúrákat egyáltalán érhet. Ez a válság
nem egyszer jelentkezett már a történelem folyamán. Arculata,
következményei egyaránt ismereteseek. Ugyanígy a nevét is tud-
juk. A tömegek lázadása ez."

Ezek a sorok - bármilyen furcsa - egy, a század első felében
tevékenykedő spanyol filozófus José Ortega y Gasset tollából
származnak. (A tömegek lázadása 1938.) Irhatták volna akár
ma is őket. Vagy mégsem? A fasizmus és a kommunizmus világ-
méretű bukása után megszűntek volna a tömegembert, mint em-
bereszményt elénk állító ideológiák?

Fukuyamának lenne igaza, és a liberális állam - a különböző
nációk közös társadalomban való együttélésének ezidáig leg-
tökéletesebb formája - a történelem végcélja lenne?

Ezekre a kérdésekre szeretnék dolgozatomban választ keresni,
áttekintve Ortega gondolati fejlődésének szakaszait, a tör-
ténelemről, a társadalomról és az államról alkotott nézete-
it.

Konzulens: Fésűs Istvánné dr.

Bartos Edina

MIT ÜZEN A TAO ?

Hogyan lehet minden körülmények között nyugalomban és békeségben élni? Van-e olyan ember a Földön, aki ne keresné erre a választ? Van-e olyan, aki már megtalálta. Ugy vélem az emberiség még igen hosszú ideig töprenghet ezen a problémán, ha egyáltalán létezik megoldás.

Bevallom a "taoizmus" kifejezéssel először a gimnáziumi irodalomkönyv Szabó Lőrincsel foglalkozó fejezetében találkoztam, s akkor még szótárból kellett kikeresnem a szó jelentését. Pár évvel később kezembe akadt Benjamin Hoff: Micimackó és a tao. című könyve, melynek elolvasása után kutatásokba kezdtem, hogy még többet megtudjak e három betűről TAO. Arra az eredményre jutottam, hogy a fenti kérdések vizsgálatában a tao egyre fontosabb lehet a mai ember számára is. Ugy gondolom, hogy az európai kultúra embere sokat tanulhat a kelet nagy mestereitől, hogy a mindennapok mc-donalds-os világában, legalább néhány lépést tegyünk életünk egyfajta harmoniájának megteremtése felé. Az európai és a keleti gondolkodásmód merőben másként ragadja meg a lényegét a boldogság és békeség keresésében. Ugy látszik a keleti filozófiák felfogásai közelebb járnak a megoldáshoz, talán azért, mert a cél egyben módszer is.

Dolgozatomban megpróbálom bemutatni, hogy a tao üzenete számunkra is érthető és lehetséges, hogy ez az emberiség pusztulása elkerülésének talán egyetlen lehetséges módja.

Konzulens: Dr. Krajnik József

ÜBERMENSCH - HOMO NORMALIS

Különös sorsokat produkál Magyarország XX. századi története. Gondolkodók és műveik tűnnek el évekre, évtizedekre, hogy aztán előbukkanva teljesen szélsőséges állásfoglalásokra késztessek az olvasóközönséget. Egy ilyen sors Hamvas Béláé is. Műveit a '80-as évek vége óta újra - illetve jelentős részben először - hozzáférhetőek, olvasótábora egyre növekszik, ugyanakkor a szakma, irodalmárok, filozófusok vagy közönyösen mennek el mellette, vagy élesen támadják személyét. Az utóbbi időben történtek ugyan változások, de mind a mai napig hiányoznak azok a higgadt, mértékadó művek, amelyek feltárnák gondolkodói fejlődését, megpróbálnák elhelyezni a magyar vagy az európai gondolkodás történetében. Tulajdonképpen e feladat egy apró szeletének próbál megfelelni írásom. A dolgozat első része a filozófia XIX. századi, Kierkegaard-inek nevezett fordulataival foglalkozik, rámutatva arra, hogy ez a fordulat épp annyira köthető Nietzsche névéhez is, bár az "elsőség" a korkülönbség miatt természetesen Kierkegaard-é. Meghatározom Hamvas közvetlen kapcsolódásait ehhez a fordulathoz, különös tekintettel Nietzschére, és bemutatom, hogy a magyar gondolkodó, saját kora és nyelvi közege által meghatározva miért választja az esszé gondolatainak keretéül. Majd egy fogalomtörténeti kitérő következik, ismertetem az imagináció hamvasi fogalmának előzményeit, teszem mindezt annak érdekében, hogy kimutassam mit jelent ebből a megközelítésből Zarathusztra alakja Nietzsche számára és ezzel megalapozzam a különbséget Hamvas és Nietzsche emberképe között. Az utolsó részben a két gondolkodónak a hagyományokhoz, különösen is az európai keresztény tradícióhoz való viszonyát vizsgálom, ami alkalmat ad annak kifejtésére, hogy mi az ami megkülönbözteti az Übermenschet a Homo normalistól.

Konzulens: Lőrinczné dr. Thiel Katalin

KANTI RENDSZERTERVEZETEK A KRITIKAI KORSZAKBAN

A dolgozat Kantnak a rendszerről való felfogását és magukat a konkrét kanti rendszertervezeteket vizsgálja 1781 és 1790 között. Kiindulópontja A tiszta ész kritikájának az észről, mint rendszerképző funkcióról szóló részeinek elemzése, s kimutatja, hogy Kantnál a rendszeresség, elve a tudományosság egyik kritériuma és egyúttal az ész alapképessége. Az észeszmék, amelyek nem vesznek részt a tapasztalat konstituálásában, az értelmi ismeretek szabályozó, egységesítő feltételei és elvezetnek az ész transzcendentális alapelvéhez, amely szerint maga az észhasználat sem volna lehetséges az egységfeltétel nélkül.

Az ész vizsgálata átvezet A tiszta ész kritikájának Módszer-tanában vázolt konkrét kanti rendszertervezethez. Kant itt a filozófiát (és saját rendszerét) mint egységes rendszert, egységmetafizikát vázolja, amelyben a filozófia két ága a természetfilozófia és az erkölcsfilozófia utólagosan össze van kötve. Mindazonáltal Kant A tiszta ész kritikájában nem végzi el természet- és erkölcsfilozófia egységbe foglalását, rendszere csak program, tervezet marad. Ez a rendszertervezet A tiszta ész kritikájának 1781-es kiadásából változatlanul átkerül az 1787-es második kiadásba, tehát Kant a fenti időszakban e program alapján áll.

A dolgozat második fele arra keres választ, hogy megvalósul-e ez az egységmetafizikai rendszerprogram, illetve ha nem, akkor milyen rendszerelképzelés váltja fel. Ebből a szempontból elemzi Az erkölcsök metafizikájának alapvetését (1785) és A gyakorlati ész kritikáját (1788), mindvégig szem előtt tartva Az ítélőerő kritikájának (1790) radikálisan új, ugynevezett kritikai rendszertervezetét is.

Konzulens: Tengelyi László

Kélemeden Zoltán

CSONT

Filozófiai dolgozatom címe Csont, formája dialógus, avagy formája csont, címe dialógus. A szereplők egy monológból lépnek elő, egy európai gyökerekkel megvert gyökértelen gondolkodó ember monológjainak darabkái, amiket egyenként kellett ehhez az új szöveghez összerakni. A szó szoros értelmében, mivel a szöveg vendégszövegekből áll, s ezzel, mint önjelképpel hordozza jelentését. Minden szava (nyelvi- és írásjelek) Robert M. Pirsig: A zen meg a motorkerékpár-ápolás művészete című regényéből származik, mint jel. Értelmet azonban itt és most nyernek ezek a jelek, ebben a szituációban.

Elkészült valami, ami dialógusnak neveztetik, holott nem az, nem lehet az itt és most. Legföljebb csont lehet. Csontja, váza, önjelképe valaminek, ami valószínűleg nincs. A párbeszéd, egyáltalán a valamiről való beszéd csontváza. Nem jelentés, hanem jel.

Ugyanakkor, mint dialógus igazodik a hagyományhoz formai tekintetben (amennyiben a tartalom forma és mindkettő egyfajta esztétikum a szó szigorú értelmében), tehát például aporetikus. Nem egy probléma levezetésének folyamata, hanem folyamat. Mondanivalója, lényege nem szerepel írásjelekben rögzítve, mint ahogy bármely szöveg materiális megjelenése sem a lényegi mondanivalója. Mindenkori olvasójának saját szövegében, mely ekkor ez a szöveg lesz, található majd meg.

Konzulens: Dr. Gyenge Zoltán

Domán Csaba

PARMENIDESZ, HERAKLEITOSZ, PLATON, ARISZTOTELÉSZ ÁT-
HAGYOMÁNYOZÓDOTT SZÖVEGRÉSZLETEINEK "ÉLMÉNYSZÍNTŰ"
ÖSSZEVETÉSE

Az összevetések alapja a "szövegek" (a "szerzők") azon kapcsolódásából adódik, amely a szóbeli "majd" a fragmentális költői (poezis) gondolkodás és a párhuzamos írásbeli áthagyományozás érintkezési pontja is.

A cél bár az ezen változáshoz való viszonylás "történeti" kibomlásának megközelítése a kérdésesség mégsem a historiografikus eredményfelmutatás, sokkal inkább "csak" az "élményszintű" összevetés.

Az "élményszint" célzottsága így a "műalkotások" ontológiai pozíciója a "hősi tett" és a "hősi jelzés" "elkülönülésében" és ennek alapján a tudománytalannak tűnő "halhatatlanság" "halandóság" oppozícióban.

Domán Csaba

"ÉPÍTÉSZET" ÉS "ERKÖLCS" (DESCARTES, KONTRA HEIDEGGER,
KONTRA SARTRE, KONTRA DESCARTES...)

Témámul Descartes: "Értekezés az értelem..."

(Értekezés a módszerről) c. szövegét választottam kiemelve az "Isten s az emberi lélek létét" bizonyító "az okokat... az ő metafizikájának alapját" tárgyaló része gondolatait.

A szövegben "Istent" és "az emberi lelket" mint "végtelen egyest" értelmezem, "Descartest" pedig módszerével az elérhető "legmagasabb pont" "véges egyes"-eként, szemben a többi létező "véges többes" módszereivel. A kiemelt "kategóriákat" párhuzamba vonom egyes Heidegger szövegek kiemelhető "kategóriáival". A cél a szöveg az európai ontológia történetben betöltött helyzeteinek (Heidegger, Sartre) és az olvasatombani helyzetének az összevetése. A módszerem tisztán élményszintűnek szabadon értelmezőnek és "zurnalista" stílusúnak is megadhatnám, bár talán pont a descartesi szöveg belső összefüggéseire utaltan ez nem is elmarasztaló körülírásként adódik, mivel az írás célja itt is "csak" kérdésfelvetés és nem valamilyen eredmény levonása, lezárása.

A SZOKÁS HATALMA

Az erkölcsi szokások természetének, etikai értékének vizsgálatát napjaink egyik fontos feladatának kell tekinteni. Ugyanis az erkölcsi szokások, mint az életmód sajátos része, elősegítik az emberek között érvényesülő normatív szabályozást és bizonyos egyéni és közösségi szinteken generalizálják a gondolkodást, a cselekvést és a magatartást. A szokásokban az emberi tapasztalatok eredményei összegződnek, melyek a cselekvés és magatartás hasznosságát, "pragmatikus jóságát" hordozzák; ilyen módon meghatározott etikai értéket is kifejeznek. A szokások és az értékek közötti határozatlan korreláció lehetővé teszi az emberek számára, hogy a történelmi körnek és kultúrának, az adekvát életmódnak elsajátítása közben hagyományokat teremtsen és őrizzen; előző nemzedékeinek tapasztalatait konvenciók, tradíciók formájában újra átélje; megtartsa vagy elvesse, illetve továbbvigye.

Mindez arra mutat, hogy az erkölcsi szokások az egész társadalmi életet uralják, szociális tartalmukkal együtt racionális és etikai töltést is hordoznak.

A szokások érvényesítésében megmutatkozó tulajdonságokra - makacsságra, következetességben megmutatkozó tulajdonságokra - kell felhívni a figyelmet; vagyis arra, hogy a szokások a meggyőződéssel párosulva a cselekvés szükséges céljai felé irányulnak. A meggyőződés vezette szokások érvényesítése mögött nem tisztán valódi szükségleteken alapuló szándékok, törekvések húzódnak meg.

Jelen dolgozat arra tesz kísérletet, hogy a filozófia episztemológiai előfeltevéseinek egyik központi elemét, az analiticitás kérdéskörét kritikailag elemezze. A vizsgálódás középpontjában Willard van Ormand Quine: Az empirizmus két dogmája című korszakos tanulmánya által felvetett kérdések és dilemmák állnak.

A dolgozat első része a kérdés történeti háttérét rekonstruálja, Leibniz, Hume és Kant megközelítései mentén úgy, hogy egyszersmind aktualizálja a problémahalmaz tradicionális megoldásait. A központi distinkció (analitikus-szintetikus igazságok) bemutatása mellett kitérünk az a priori-a posteriori, illetve a szükségszerű-esetleges kategóriapárok által kijelölt viszonyokra. A következő részben a quine-i érvrendszer bemutatására és a gondolatmenet további elágazásainak feltérképezésére kerül sor. A vitázó felek részéről különösen Putnam, Moser, Strawson és Grice kritikai megközelítése kap hangsúlyt. Végezetül kísérletet teszünk az érvek tipológiájára és általános episztemológiai-logikai értékelésére, valamint a modern empirizmus lehetőségeinek nem-empirikus alapokon való felvázolására.

Konzulens: Széll Győző Árpád

AZ EMBER A VILÁGBAN. AZ EMBER PROBLÉMÁJA A FILOZÓFIA
TÖRTÉNETÉBEN

Az ember valószínűleg azóta foglalkozik saját természetének, lényegének a megismerésével, amióta gondolkodik. A filozófiának évezredek óta az egyik központi kérdése. E dolgozat tartalma is ennek nyomon kísérése. A bevezetésben röviden érintem az emberréválás folyamatát, majd vázlatosan ismertetem, miként vélekedtek az emberről az ókori indiai és kínai gondolkodók. A görög filozófusok ide vonatkozó véleményét Empedoklesz, Herakleitosz, Platon és Arisztotelesz nyomán foglaltam össze. Külön fejezet tárgyalja a keresztény bölcselőket: Szent Ágoston és Aquinói Szent Tamás munkái alapján rajzolja meg az ember helyét a keresztény világgépben. Az újkori emberfelfogást az alábbi csoportosítás tükrözi:

- 1/ A reneszánsz bölcsélet /Giordano Bruno, Montaigne, Bacon, Machiavelli, Mónusz Tamás/
- 2/ Az újkori racionalizmus /Descartes, Spinoza, Leibniz/
- 3/ Az empirizmus filozófiája /Hobbes, Locke/
- 4/ A felvilágosodás kora /Holbach, Rousseau/
- 5/ A német filozófusok emberképe /Kant, Fichte, Schelling, Hegel, Schopenhauer/

A legujabbkor filozófusainak véleményét olyan értelemben tárgyalja, miként vezet át a bölcsélet utja a XIX. századból a huszadikba. Itt vizsgálja Feuerbach, Darwin nézeteit, a marxista filozófia emberkoncepcióját. Az élet filozófusaiként ismert Nietzsche, Bergson és Blondel álláspontját sorolja.

Századunk bölcséleti rendszerei közül az egzisztencializmus filozófiáját részletezi, majd a modern tudományok emberképét vázolja. A dolgozat utolsó fejezete korunk néhány égető problémájára és a mai ember felelősségére irányítja a figyelmet.

Konzulens: Dr. Mayer Gyula

Lőrincz Tamás

REALÍTÁS - UTÓPIA ?!

Dolgozatomban a szocialista eszmeiség sorsával foglalkozom. Céloom kettős természetű volt. Egyrészt el akartam választani a létező szocializmus politikumát a szocializmus eszmeiségétől. Konkrétabban: Bizonyítani kívántam, hogy azok a diktatúrák, amelyek a Szovjetunióban és a megszállt közép-kelet-európai államokban létrejöttek, igen távol állnak a szocializmus marxi teóriájától. Másrészt azt próbáltam bebizonyítani, hogy a szocializmus nem néhány XIX. századi közgazdász, vagy filozófus, nem Marx vagy Engels kitalációja, hanem az emberiség civilizációjának kialakulása óta egzisztáló és motíváló tényezőként jelenik meg az egyén gondolkodásmódjában.

Az emberiség történeti fejlődésének egyik kulcsa az az erő, amelyet a szocialista eszmeiség tudatos, vagy tudattalan felszínrekerülése implikál. Ebből kiindulva helyeztem nagy hangsúlyt arra az állításra, hogy a szocialista eszmeiség a létező szocializmus halálával nem szűnt meg létezni, sőt megtisztulva reinkarnálódhat, visszanyerve régi helyét és szerepét, amit a jelen magyar valósága szempontjából igen fontosnak tartok.

Nem felélesztetni akarom az "elmúlt rendszert", hanem sírját akarom megmélyíteni, hogy ne fenyegethessen minket kísértő szelleme.

Konzulens: Dr. Karikó Sándor

Hende István

HAZUDIK-E A KRÉTAI,
AVAGY
KIRÁNDULÁS PARADOXOMÁNIÁBA

Dolgozatomban néhány logikai, matematikai, filozófiai stb. paradoxon rövid bemutatására vállalkozom. Természetesen a paradoxonok bemutatása mellett törekszem arra is, hogy felvillantssam a paradoxonból való kilépés lehetőségét is. Célul tűztem ki, hogy olyan formában ismertessem ezeket az első látásra bonyolult problémákat, hogy azok mélyebb elméleti (logikai, filozófiai, halmazelméleti, vagy fizikai) ismeretek nélkül is érthetőek legyenek. Hogy ennek eleget tegyek, gondolataimat egy mesészerű köntösbe öltöztettem, melyben a paradoxonok a történet láncszemeiként jelennek meg.

Ez indokolja a Tudományos Diákköri Konferenciákon kissé szokatlan, esszéisztikus stílus választását.

HUSSERL, DESCARTES, LEIBNIZ

A dolgozat Husserl filozófiáját veti össze Descartes, valamint Leibniz gondolataival és igazolni próbálja, hogy a két filozófus kitüntetett helyzete a fenomenológiában nem véletlen. Husserl és Descartes összevetésénél azt találjuk, hogy az interszubbektivitás szempontjából vizsgált Másik, Descartesénál pedig Isten végtelen ideája ugyanazt a szerepet tölti be (az objektivitás megalapozása) és mindkettő ugyanolyan módon transzcendálja a gondolkodó én szféráját (sem a végtelen ideája, sem a Másik nem alapozódhat meg az énbén, hiszen úgy függő helyzetbe kerülnének).

Leibniz filozófiájával kapcsolatban a dolgozat a monász én-karakterét hangsúlyozza, és azt próbálja kimutatni, hogy ennek következtében a husserli fogalomátvételnél tartalmi oka van. A monász mundus concentratus, benne foglaltatik a világ kicsiben, ugyanakkor maga is a világ része, egy a többi monász között. A fenomenológiában a világ a tapasztalat végső horizontja; itt arra a nehézségre bukkanunk, hogy a világot konstituáló szubjektum egyszerre mind objektum a világban, egy a világ többi létezője között. Leibniz az Istentől eredő harmóniával hidalja át a nehézséget, Husserl törekvése a paradoxon feloldására azonban nem jár kielégítő eredménnyel. Mind a Másik, mind a világ a tapasztalat előfeltétele, ill. korrelátuma, és mindkettő paradox fenoménnek mutatkozik, hiszen ellenszegülnek a fenomenológia alaptörekvésének, a redukciónak. Noha Husserl mindenáron kerülni akarta a metafizikai konstrukciókat, a fenomenológiában mégis paradoxonokat és homályos fogalmakat (beleérzés, ős-én, abszolút-tudat) találunk.

Konzulens: Tengelyi László

Mészáros Péter

AZ ERKÖLCSTELEN ERKÖLCS

/GRÓF RÉVAY JÓZSEF/

Gróf Révay József neve és életműve - oly sok két világháború közti gondolkodóval együtt - nem csak a magyar kultúrtörténetből hullott ki, hanem a filozófiai köztudatból is. A dolgozat megkísérli életútját nyomon követni és szellemi munkásságát - terjedelem korlátai között - feltárni. Az embernek társadalmi helyzetétől függetlenül szüksége van valamilyen erkölcsi iránymutatásra, kapaszkodóra, hogy cselekvéseiben ennek tudjon megfelelni. A "mit kell tennem" kérdésre, pontosabban kifejezve az egyénben feszülő "kell"-ként jelentkező hiányérzésre az ember - akár tudatosan, akár tudatának rejtekeiben homályosan - próbál válaszolni. A dolgozat gróf Révay József főművén: Az erkölcs dialektikáján keresztül végigvezet néhány lehetséges "kell" tartalomra. A dolgozatban ismertetett lehetőségek a legáltalánosabbak, amelyek átszövik létünket, fogvatartanak, s elérhetetlenségük ellenére is a nekik való megfelelésre ösztökélnek.

Révay etikája szerint: a "kell"-nek eleget tenni több, mint csak létezés, különleges teljesítmény - alkotás, ami a helyzet és a normák határainak túllépését igényli, behatolás a fokozott kockázat birodalmába.

Feladatomban egy élet bemutatása és egy etikai írás kritikával illetése, de rajtakaptam magam, amint a téma erőszakkal előlőrángat a sorok mögötti kényelmes páholyomból, s néhol szerepet tévesztve pusztán ismertetés helyett vitába keveredek az íróval. Mentségemre legyen:

ha etikáról van szó, igazából mindig magunkról beszélünk.

Dr. Gulyás Edina

AZ EUTHANASIA ETIKAI ÉS JOGI NÉZŐPONTBÓL

Az euthanasiáról az 1970-es évek közepétől az 1980-as évek közepéig a jogászok, a filozófusok, illetve az orvosok gyakran publikáltak ezzel a témával kapcsolatosan a különböző folyóiratokban. E dolgozat megírásának az volt a célja, hogy a Magyarországon, illetve külföldön megjelent cikkeket, tanulmányokat és könyveket - melyek a legismertebbek, legátfogóbb jellegűek - tanulmányozva röviden összefoglalást nyújtson a "jó halál" probléma köréről. A dolgozatban az euthanazia fogalmának és történetének ismertetése után három oldalról próbálom bemutatni azt:

- 1/ az etika oldaláról: melyek azok az érvek, amelyeket leggyakrabban hoznak fel az euthanaziát ellenzők, illetve támogatók,
- 2/ az orvosetika oldaláról: hogyan értelmezik az orvosok a hippokrateszi esküt, illetve a Schweitzer által megfogalmazott élet szentségének elvét, illetve hogyan oszlik meg az orvostársadalom az euthanaziával kapcsolatosan,
- 3/ a jogtudomány oldaláról: két alapvető kérdést kell megvizsgálni 1/ ki jogosult dönteni az euthanazia alkalmazásáról és mi befolyásolja az érintett személyt ebben
 - 2/ a jog hogyan biztosítja az euthanazia alkalmazásának a lehetőségét a/ Nyugat-Európában
 - b/ Kelet-Európában.

A dolgozat végén bemutatom, hogy hogyan vélekednek Magyarországon az euthanaziáról, illetve felvázolom az euthanaziával kapcsolatos törvényeket (egykor és ma), valamint a jövőre vonatkozó elképzeléseket.

QUESTION

1. The following is a list of 100 numbers:

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95, 100, 105, 110, 115, 120, 125, 130, 135, 140, 145, 150, 155, 160, 165, 170, 175, 180, 185, 190, 195, 200, 205, 210, 215, 220, 225, 230, 235, 240, 245, 250, 255, 260, 265, 270, 275, 280, 285, 290, 295, 300, 305, 310, 315, 320, 325, 330, 335, 340, 345, 350, 355, 360, 365, 370, 375, 380, 385, 390, 395, 400, 405, 410, 415, 420, 425, 430, 435, 440, 445, 450, 455, 460, 465, 470, 475, 480, 485, 490, 495, 500, 505, 510, 515, 520, 525, 530, 535, 540, 545, 550, 555, 560, 565, 570, 575, 580, 585, 590, 595, 600, 605, 610, 615, 620, 625, 630, 635, 640, 645, 650, 655, 660, 665, 670, 675, 680, 685, 690, 695, 700, 705, 710, 715, 720, 725, 730, 735, 740, 745, 750, 755, 760, 765, 770, 775, 780, 785, 790, 795, 800, 805, 810, 815, 820, 825, 830, 835, 840, 845, 850, 855, 860, 865, 870, 875, 880, 885, 890, 895, 900, 905, 910, 915, 920, 925, 930, 935, 940, 945, 950, 955, 960, 965, 970, 975, 980, 985, 990, 995, 1000.

What is the sum of the numbers that are multiples of 5 and less than 500?

2. A sequence of numbers is defined by the formula $a_n = 3n^2 - 2n + 1$. What is the sum of the first 10 terms of this sequence?

3. A sequence of numbers is defined by the formula $a_n = 2n - 1$. What is the sum of the first 10 terms of this sequence?

4. A sequence of numbers is defined by the formula $a_n = n^2$. What is the sum of the first 10 terms of this sequence?

GAZDASÁGTÖRTÉNET, GAZDASÁGPOLITIKA, GAZDASÁGSZOCIOLÓGIA

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Józsa Attila

A HAZAI VASÚTI VONTATÓJÁRMŰGYÁRTÁS PIACI LEHETŐSÉGEI,
KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MÁV IGÉNYEIRE

Egy ország gazdasági helyzetét hűen tükrözi a közlekedés fejlettsége, az árutovábbítás és személyszállítás színvonala. Közhelyszámba megy, de igaz, hogy a közlekedés a gazdaság egyik húzóágazata. Hazánk esetében mind a gazdasági életben, mind a közlekedés terén jelentős átalakulás tapasztalható. A vasúti közlekedés színvonalában a tervek szerint a közeljövőben messzemenő változást fog eredményezni a MÁV 2000, a magyar vasutak hosszútávú fejlesztési koncepciója. A tervezet értelmében a vasúti pálya az önkormányzatok tulajdonába kerül, levéve ezzel a pályafenntartás egyre súlyosbodó terhét a Magyar Államvasutakról.

Az áru- és személyszállítási kultúrában az utóbbi időben bekövetkező gyors átalakulás kihívás a MÁV számára, mennyiben tud megfelelni a megváltozott igényeknek. A Magyar Államvasutak a jövőben kereskedővasútként fog üzemelni, rugalmasan alkalmazkodva az új követelményekhez.

Az említett átalakulás kihívást jelent a Ganz-Hunslet Rt-nek is, ugyanis ha termékei árban és minőségben versenyképesek lesznek a nyugat-európai járművekkel, úgy hosszútávon a MÁV partnere lehet. A cég privatizációját követően a tét számukra nem kevesebb, mint a fennmaradáson túlmenően bizonyítani a magyar ipar életképességét. Ebben a MÁV is támogatni kívánja a Ganz-Hunslet Rt-t.

A dolgozat célja annak bemutatása, hogy a MÁV miként tervezi átalakítani járműparkját, milyen követelményeket támaszt az újonnan beszerzésre kerülő járművekkel szemben, a Ganz-Hunslet Rt pedig milyen járművek gyártásával kíván megfelelni ezen követelményeknek. A dolgozat vége értékeli a két nagy múltú cég jelenét és jövőbeli lehetőségeit.

Konzulens: Tánczos Lászlóné dr.

QUESTION 1

1. The following table shows the number of people who attended a concert in each of the five years from 2010 to 2014.

Year	Number of people
2010	120
2011	150
2012	180
2013	210
2014	240

2. The following table shows the number of people who attended a concert in each of the five years from 2010 to 2014.

Year	Number of people
2010	120
2011	150
2012	180
2013	210
2014	240

3. The following table shows the number of people who attended a concert in each of the five years from 2010 to 2014.

Year	Number of people
2010	120
2011	150
2012	180
2013	210
2014	240

Lengyel Vilmos

AZ ÉRTÉKTŐZSDE SZEREPE A GAZDASÁGI ÉLETBEN, MŰKÖDÉSI
MECHANIZMUSÁNAK VIZSGÁLATA

A dolgozat az értékpapírok általános bemutatása után külön fejezetben tárgyalja a magyar gazdaságban használt főbb értékpapírokat.

A Budapesti Értéktőzsde megalakítása a gazdasági átalakulás fontos állomásának tekinthető. A dolgozat részletesen tárgyalja a hazai értéktőzsde szerepét és funkcióit, elemzi az értéktőzsde működési folyamatait. A tőzsdei ügyletek leírásánál a szerző példákkal is illusztrálja a különböző műveleteket.

A tőzsdei árfolyam alakulását és a hozamot számos tényező közvetlenül, illetve közvetve befolyásolja. A dolgozat tételesen elemzi a legfontosabb befolyásoló tényezőket, illetve azok hatásait. Ismerteti a dolgozat a tőzsdeindex számítás módszerét, végül magyarázatot ad a tőzsdei részvényforgalom háttérbeszorulásának főbb okaira. A dolgozatot 10 db színes ábrával illusztrált melléklet egészíti ki.

Konzulens: Tánczos Lászlóné dr.

Bátovszky János

A KÜLFÖLDI MŰKÖDŐTŐKE HAZÁNKBAN

A világgazdaságban egyre inkább megfigyelhetők olyan mélyreható szerkezeti változások, amelyekben központi hangsúlyt kap a működő tőke. Az egyes országok gazdasági fejlődésében is ma már mellőzhetetlen szerepet játszik és emellett a nemzetközi versenyképesség egyik igen fontos mozgatórugója.

A dolgozat első és harmadik fejezete bemutatja a működőtőkével kapcsolatos elméleteket, felsorolja és elemzi a tőkebefektetés legfontosabb tényezőit, értékeli jelentőségüket. A harmadik fejezetben a szerző rövid áttekintést ad a külföldi tőkebefektetéseknél a magyar gazdaságtörténettel kapcsolatos sajátosságait. Ezek alapján a negyedik fejezetben elemzi a jelenleg tapasztalható viszonyokat és a hazai magatartás sajátosságait. A szerző a folyamatok elemzése alapján arra a következtetésre jut, hogy a külföldi működőtőkéhez kapcsolódó viszonyt rendkívül széles skálán mozgó ellentmondásosság jellemzi.

A dolgozat rámutat arra, hogy a termelő iparágak korszerűsítésére és a privatizációra vonatkozó tervek és döntések milyen irányba fogják a külföldi működőtőke jövőbeli útját és szerepét kijelölni Magyarországon.

Fitos László

AZ ÓZDI KOHÁSZATI ÜZEMEK TÖRTÉNETE 1845-TŐL NAPJAINKIG

Dolgozatom, mint a címe is mutatja, Magyarország egyik legnagyobb nehézipari üzemének történetét írja le. A gyár sorsa és fejlődési szakaszai azonban szinte az egész magyar nehéziparra levetíthető.

Témám három fő részre bontható: a gyárnak van egy fejlődési, egy stagnálási és egy hanyatlási szakasza.

A fejlődési szakasz körülbelül a 70-es évek közepéig tartott - noha voltak addig is kisebb, nagyobb termelés visszaesések (pl. I. és II. v.h.) -, a stagnálási szakasz a 70-es évek közepétől a 80-as évek közepéig, a hanyatlási szakasz pedig a 80-as évek közepétől napjainkig tart.

A téma legnagyobb részét a 80-as és 90-es évek eseményei adják. Említést teszek a gyár termelő gépeinek fejlesztéseiről és nagy-beruházásokról is. A dolgozatban - bár még csak tervek - szerepelnek Ózd város munkahelyteremtő lehetőségei is. Több oldalon foglalkozom a KFT-vé, RT-vé és egyéb magántulajdonú vállalkozássá alakult gyáregységekkel és feladataikkal.

A dolgozathoz csatolt mellékletek segítséget nyújtanak a téma olvasása közben.

A befejező részben említést teszek a vállalat időszerű helyzetéről.

Konzulens: Tóth József

A PIACI MECHANIZMUS ÉRVÉNYESÍTÉSE A MUNKAERŐGAZDÁLKODÁSBAN
MAGYARORSZÁGON

A nyugat-európai országokban a munkaképes korú lakosság kb. 10 %-a munkanélküli. Magyarországon ez az arány 12 % körül mozog. Hazánkban, amellett, hogy nem tudunk új munkahelyeket teremteni, a legnagyobb gond az, hogy a munkaerőáramlás igen lassú. Amíg Nyugat-Európában a munkanélküliek folyamatosan cserélődnek, addig nálunk alig van esélyük az elhelyezkedésre.

Dolgozatunkban arra keresünk megoldást, hogyan lehetne a magyar munkaerőpiac körforgását felgyorsítani. Véleményünk szerint ez, az információáramlás felgyorsításával, valamint a rendszer egyes részei közötti kapcsolatok javításával érhető el. A munkaerőtőzsde ehhez nyújthat segítséget. A Munkaerőtőzsde egy olyan mesterséges piac, amelyen a magán munkaközvetítők áruba bocsáthatják információikat. Így lehetővé válna a különböző magán munkaközvetítő irodák hatékony együttműködése, üzleti érdekeik sérelme nélkül.

Konzulens: Dr. Kovács Istvánné

Illés Katalin

AZ ORGANIKUS GAZDÁLKODÁS KÖZGAZDASÁGI VIZSGÁLATA

A mezőgazdaságban megvalósítandó reformok egyikét, az iparszerű technológia-váltás szükségességét az ökológiai környezetben és az élelmiszerekben tapasztalható kedvezőtlen hatások egyre sürgetőbben vetik fel.

Vannak már kedvező példák arra, hogy az organikus, vagy biológiai gazdálkodásnak nevezett technológia egyaránt biztosítja a talaj termőképességének megőrzését, valamint az emberi és természeti környezet védelmét, mellyel nemcsak a mai, hanem a jövő nemzedékek érdekeit is szolgálja. Az értékesebb élelmiszerek előállítására, valamint esetenként a termelési költségek csökkentése révén emellett jövedelmezővé és exportérdekeltségűvé tehető a termelés.

A legtöbb európai országban már alakultak kereskedelmi cégek a biotermelők szervezésére, hazánkban azonban még hiányzik e téren is a megfelelő kereskedelmi háttér. Látható azonban, hogy a hagyományos tömegtermékek piaca már nem bővíthető, előnyt élveznek azonban - főleg külföldi piacokon - a garantáltan vegyszermentes termékek. Dolgozatomban egy önálló exportjoggal rendelkező - termeltető és értékesítő - vállalat példáján mutatom be a biogazdálkodás gazdaságosságát.

Konzulens: Flórisné dr. Sipos Ida

EGY ESETLEGES EK TAGSÁG MEZŐGAZDASÁGI VONATKOZÁSAI

A magyar gazdaság szereplőinek többsége nagy várakozással tekint egy jövőbeni EK-tagság felé. Az optimizmusuk többségében a Magyarországnál fejlettebb EK-tagországokban tapasztalható magasabb életszínvonal szemléléséből fakad. Ez egy nagyon felszínes megközelítés az adott gazdaság megítélésében. Akik egy kicsit is mélyebbre látnak a gazdaság működését tekintve, már korántsem sorolhatók az előző véleményűek közé. Magyarországot, mint EK-tagot vizsgálva (mintha pillanatnyilag oda tartozna) koránt sem szabad csak a gazdasági környezetnek a számunkra kedvező oldalát nézni. Arról ábrándoznak többen, hogyha nem lennének kontingensek, nem lenne lefölözés stb. és mint tagok "szabadon" szállíthatnánk termékeinket bármelyik tagországba, mennyivel kedvezőbb helyzetbe lennénk. Ez rendben is van, de azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy azonnal olyan versenytársakkal találkoznának a hazai termelők, és különösen a feldolgozó, kereskedő cégek, akik nálunk sokkal jobban ismerik a piaci lehetőségeket, feldolgozottabb, jobban eladható termékekkel tudnak megjelenni, bár az alapanyag minősége sokszor gyengébb, mint amit a magyar mezőgazdaság produkál. Finanszírozási lehetőségeik sokkal kedvezőbbek, ami egy agrártúltermelő területet, és önmagában az élelmiszergazdaságot tekintve sem elhanyagolható tényező. Amíg az országnak nincs "kiválasztott" ágazata, amelyre azt mondhatjuk a gazdasági növekedésünknek a megalapozója lesz és azt kell előnyben részesítenünk, addig nem is beszélhetünk a mezőgazdaság leendő szerepéről, határozott agrárpolitikáról. A ma folyó "zsákfoldozó" politika eredményeként a magyar mezőgazdaság napról-napra nagyobb helyzeti hátrányból indulna egy esetleges teljes jogú EK-tagság esetén.

Konzulens: Puskás János

Simon Sándor

A MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉS ÁTALAKULÁSÁNAK KÉRDÉSEI II.

Napjainkban a mezőgazdasági termelés átalakulása kapcsán sokszor felmerül a kérdés, hogy a gazdálkodóknak a rendelkezésükre álló eszközök összetétele alapján milyen szervezeti formát érdemes kialakítani.

Meghatározó szempont a rendelkezésre álló eszközök likviditása és mennyisége.

Munkám elsősorban a szövetkezeti tulajdonforma életképességének feltételeit vizsgálja.

Dolgozatom első részében matematikai közgazdaságtani eszközökkel világítom meg az előbbi állítás helyességét.

Dolgozatom második részében a gyakorlati életből vett példák-
kal támasztom alá ugyanezt.

Konzulens: Dr. Villányi László

Dr. Szakál Ferenc

Velikovszky László

AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓ AZ ÉVTIZED FORDULÓJÁN

Milyen lesz az a Közös Piac, amibe Magyarországnak reménye van belépni az ezredforduló tájékán? A változások, amelyek most a közel 340 millió fogyasztót tömörítő EK-ben zajlanak, döntően fogják befolyásolni nemcsak Európát, de az egész világot.

Amióta 1948-ban az Európai Gazdasági Együtműködési Szervezet létrejött, egy "Egyesült Európai Államok" létrehozására törekednek azok, akik ellensúlyozni akarták és akarják USA-t és Japánt.

Ha mind a 12 jelenlegi tagállam eleget tesz az Európai Gazdasági Térség megvalósításához létfontosságú szabályoknak és kötelezettségeknek, akkor egy igazán példaértékű politikai, gazdasági és nem utolsósorban pénzügyi együttműködésnek lehetünk majd tanúi.

Az egységes piac létrejötte a számunkra most még protekcionista agrárpolitikai rendszer változását is hozná. A fő előny mégis az lenne, hogy nem 12 ország 12 féle feltételrendszerének kéne eleget tennünk, hanem ha egyszer a magyar áruk bejutnak a Közösség határain belülre, utána azonos feltételekkel szabadon cirkulálhatnak.

Konzulens: Dr. Villányi László

NÉHÁNY AKTUÁLIS KÉRDÉS EGY KERESKEDELMI BANKNÁL (KHB)

A dolgozatomban a magyar pénzügyi rendszer átalakulásának - a kétszintű bankrendszer kialakulási folyamata - egyik jelentős intézményével foglalkozom.

Bemutatom a KHB megalakulási körülményeit - gazdasági - politikai háttérét - és megpróbálom elemezni szerepét a gazdaság pénzügyi szférájának átalakulásában.

Foglalkozom - többek között - a bank alapvető feladatainak elemzésével, gazdálkodása kiteljesedési folyamatával, a gazdálkodási tevékenység összetételével és annak változásával a bank gazdaságos működése érdekében.

Dolgozatomban kitérek a klasszikus bankműveletek mellett a rendszerváltás utáni műveletekre is - váltó, értékpapírforgalom - kibocsátás és forgalmazás - területeire.

Néhány gondolattal a bank jövőbeni koncepciójáról is szólok, pl. stratégiai elképzelések és a magyar valóság.

Konzulens: Patakiné dr. Csáki Ilona

Benedek Gabriella - Bíró Andrea - Farkas Gabriella -
- Gyöngyösi Szilvia

EGY ALTERNATÍV GAZDÁLKODÁS ELMÉLETÉNEK AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

A közgazdaságtan fejlődéstörténetében sokféle, a gazdaság racionális működtetésére vonatkozó elmélettel és gyakorlattal találkozhatunk.

Dolgozatunkban egy alternatív közgazdaságtan képviselőjének anyaga alapján (Schumacher: A kicsi szép) megpróbálunk néhány olyan gazdasági problémát megvizsgálni, amelyek napjaink égető problémáinak alapjait jelenti.

Az I. részben foglalkozunk a modern világ és a termelés problémáinak különbözőféle felfogásával.

A II. részben ismertetjük a modern világ erőforrásainak összetételét, előnyös és hátrányos hatását az emberiségre.

A III. részben megpróbáljuk kifejteni a technika, ill. a köztes technika kifejlesztését követelő társadalmi-gazdasági problémákat (2 millió falu, ill. munkanélküliség napjainkban). Dolgozatunk elkészítése közben is érzékeltettük, hogy milyen égető kérdés foglalkozni a környezetvédelem, a túlnépesedés ill. a fegyverkezés problémáival. De erre a dolgozatban nem tudtunk kitérni.

Konzulens: Patakiné dr. Csáki Ilona

Guba Zsolt

A TŐKEKONCENTRÁCIÓ ÉS PRIVATIZÁCIÓ FOLYAMATAI
MAGYARORSZÁGON

Dolgozatom elején a privatizáció rövid előtörténete található. Majd a privatizáció különböző formái szerepelnek:

- rejtett privatizáció
- központi privatizáció stb.

Ugyanakkor a magyarországi privatizációs folyamatban jelentékeny szerepet játszanak a külföldi befektetők. Elképzeléseiket, motivációikat szintén megemlítem.

Kiemelt helyet foglalnak el a dolgozat második felében azok az állami vállalatok, melyek sikeres privatizáción mentek keresztül, és azok is, amelyek jelen pillanatban kielégítő pénzügyi kondícióval rendelkeznek és a privatizálás előtt állnak.

Úgy látom, hogy jelenleg - egyedüli alternatívaként - a privatizáció kínálja a gazdasági felemelkedés lehetőségét Magyarországon.

Konzulens: Patakiné dr. Csáki Ilona

Oravecz Andrea

AZ ÁLLAMI KÖLTSEGVETÉS ÉS A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK
GAZDÁLKODÁSÁNAK NÉHÁNY KÉRDÉSE NAPJAINKBAN

Napjainkban az állami költségvetés gazdálkodásával kapcsolatban elég sok vita folyik. Dolgozatomban én is csak egy-két aspektusból foglalkozom a kérdéssel.

Dolgozatom első felében megpróbálom bemutatni az 1991-92-es költségvetés elemzésén keresztül, hogy hogyan oszlik meg az állam feladataira elköltött, illetve elkölthető pénzmennyiség, és az állam bevételeinek milyen az összetétele.

A következő részben foglalkozom az állami költségvetésből korábban a tanácsokhoz, napjainkban pedig a helyi önkormányzatokhoz eljuttatott pénzüsszegek néhány összefüggésével:

- Milyen az aránya a költségvetésből a helyi településekhez eljuttatott pénzüsszegeknek a költségvetés többi területéhez képest, illetve milyen címeken kaphatnak az önkormányzatok költségvetési támogatást.
- Foglalkozom azzal is, hogy a helyi önkormányzattól milyen pénzüsszeg áramlott, ill. áramlik a költségvetésbe.
- A fentiek érzékeltetésére a hozzám közelebb eső község (szülőfalum: Szalmatercs) tanácsának, ill. önkormányzatának gazdálkodási feltételeit és esetleges problémáit is bemutatom.

Konzulens: Patakiné dr. Csáki Ilona

Juhász Péter

THE BIG JUMP (FOREIGN INVESTMENT IN SPAIN 1982-1991)

Spanyolország a 80-as évek második felében - Japán után - a második legdinamikusabban fejlődő ország volt az OECD tag-országok között.

A dolgozat azt a gazdasági fejlődést tanulmányozza, mely emögött a teljesítmény mögött meghúzódott, különös tekintettel a külföldi tőkebefektetések szerepére.

Éppen ezért először azokat a világgazdasági folyamatokat mutatja meg, melyek hatással voltak a spanyol gazdaságra és többnyire pozitív hatást gyakoroltak rá.

A dolgozat második része bemutatja azokat a belső politikai változásokat, melyek lehetővé tették, hogy a spanyol gazdaság a világgazdasághoz előnyösebben illeszkedő struktúrájúvá alakulhasson át.

Ezek után a dolgozat bemutatja és értékeli a külföldi tőke szerepét és jelentőségét ebben a fejlődésben. Elemzi ezen tőke mennyiségét, ágazati és földrajzi eloszlását, szerepét a spanyolországi privatizációban, valamint az Olimpiai Játékok és az 1992-es EXPO megrendezésében.

Végezetül vázolja a jövőbeni fejlődés lehetséges irányait, valamint azokat a kevésbé pozitív jellemzőket (pl. munkanélküliség), melyek meghatározóak lehetnek ebben a fejlődésben.

Konzulens: dr. Kerepesi Katalin

Brodsky Éva

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

1000000

Sigmond Andrea

A KONVERTIBILIS FORINT?!

A forint konvertibilitása már évek óta foglalkoztatja mind a pénzügyi szakembereket, mind az állampolgárokat. Számos alkalommal jelentették be a forint konvertibilisségét, mégsem rohanhattunk a bankba dollármillióinkért. Miben rejlett a félreértés? Ugyanarról a konvertibilis forintról beszélünk-e?

Dolgozatom a következő kérdéskörökre próbál meg reális, a körülményeknek megfelelő választ nyújtani:

- Milyen mértékben valósult meg a konvertibilitás feltételrendszerének kiépítése Magyarországon? A közeljövőben várható-e további lépések megtétele ez irányban?
- A konvertibilitás milyen formáját érte el a forint? Van-e lehetőség egy magasabb szint elérésére?
- Milyen hatása lenne a forint teljes konvertibilitásának (ha létrejönne!) a nemzetközi valutarendszerben, ideértve a szomszédos, szintén átalakuló pénzügyi struktúrával rendelkező országokat? Mit jelentene a magyar nép-gazdaság és mit az állampolgár számára?

A fenti kérdésekre adott válaszokkal megpróbáltam egy átfogó képet nyújtani a téma múltjáról, jelenéről és jövőjéről. Ehhez az eddig megjelent szakirodalmat, elhangzott véleményeket és információkat használtam fel.

Konzulens: Dr. Demeter András

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is too light to transcribe accurately.]

Ivitz Erika

A NÓGRÁD MEGYEI PÁLYAKEZDŐ MUNKANÉLKÜLIEK HELYZETE

Dolgozatom témája a napjainkban - sajnos - rendkívül aktuális makrogazdasági probléma: a munkanélküliség. A jelenség világméretű, azonban a volt szocialista országokban, a kelet-európai régióban másként jelent meg, mint Nyugaton, ahol a munkanélküliség főként strukturális jellegű. A magyar gazdaságban az elmúlt 3-4 évet tekintve még nem a strukturális átalakulásból származó munkanélküliség a meghatározó, inkább a gazdasági racionalizálásból, a tulajdonosi átalakulásból, az alacsony színvonalú elbocsájtásból összefüggő munkanélküliséggel találkozhatunk. A probléma az országon belül sem egységes, a gazdaságilag hátrányosabb helyzetű, ill. fejletlenebb északi és keleti régiókat jobban sújtja. Az északi térség a szocialista iparosításnak, az erőszakos nehézipari fejlesztésnek köszönhetően került válsághelyzetbe. Pl. Nógrád megyében az elmúlt 1,5 évben a munkanélküliek aránya messze meghaladta az országos átlagot.

A munkanélküliség formáin belül is rendkívül sajátos helyzetben vannak a pályakezdők. Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy mit tehetnek a mai fiatalok, milyen kiutat találhatnak helyzetükből? Mennyire hatásosak a munkanélküliség kivédését, ill. kezelését szolgáló eszközök, mennyire illeszkednek a helyi elképzelések és az átképzést, ill. továbbképzést felvállaló, "piaci" alapon működő oktatási szervezetek a különböző országos, ill. magyar lehetőségekhez, programokhoz? Meddig növekedhet vajon még a munkanélküliek aránya?

Konzulens: Dr. Demeter András

Gabrovits Judit - Miess Gabriella - Tóth Andrea

ÖSSZEHASONLÍTÓ ÁRFOLYAMELEMZÉS

A tőzsde magyarországi létrejötte (1990. június 21.) óta folyamatosan figyelemmel kísérjük annak működését, különös tekintettel a Skála-Coop, a Sztráda-Skála és a Styl részvények tőzsde szereplésére ezen papírok bevezetése óta. Fontosnak tartjuk, hogy minél szélesebb rétegek számára ismertté váljanak a tőzsdei befektetési lehetőségek, ugyanis a részvénytársaságok papírjaiba való nagyobb mértékű befektetés napjaink legsürgetőbb problémájával, az inflációval is szoros kapcsolatban van. A papírok árfolyammozgásának elemzése kiváló módja a lehetőségek mérlegelésének. A különböző módszerek közül a mozgó-átlagos, a bar-chart és a hazánkban még kevésbé ismert "gyertyafény" típusú technikai elemzéseket alkalmazzuk, saját számításaink alapján készített, a trend folytatódását illetve megváltozását mutató ábrákkal illusztrálunk. A Skála-Coop és a Sztráda-Skála részvények a kereskedelmi, míg a Styl papírok az ipari ágazati csoportba tartoznak. Próbálunk kapcsolatot keresni az azonos, ill. különböző profilú, érdekelttségű vállalatok papírjainak tőzsdei szereplése között. Dolgozatunk kitér arra is, hogy a papírok között fennálló azonosságokból és különbözőségekből levont következtetések nem mindig helytállóak. Ezt kell szem előtt tartani a tőzsdei irányú befektetési lehetőségek számbavételekor.

Bár mi a technikai elemzéseket alkalmazzuk, következtéseinket más módszerekkel is alátámasztjuk.

Konzulens: Hollóné dr. Kacsó Erzsébet

Baracska Katalin

A SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ REFORMJA, HATÁSA
JAVASLATOK AZ ADÓRENDSZER MÓDOSÍTÁSÁRA

A dolgozat célja: elemzés és következtetések levonása az 1988-as személyi jövedelemadó rendszer reformja utáni változásokról.

Az első elméleti részben ismerteti az adózás funkcióit, alapelveit, alapfogalmait, az adóreform bevezetésének szükségességét. A hazai személyi jövedelemadó közgazdasági szerepét összehasonlítja az OECD országainak adórendszerével, a személyi jövedelemadó kulcsainak és sávjainak alakulásával. Ezt követően a jövedelemadó hatásairól szól, majd az e témakörben megjelent nagyszámú szakirodalom ismeretében néhány javaslatot tesz az adórendszer továbbfejlesztésére. A dolgozat második része a Fejér megyei személyi jövedelemadó bevallások tükrében írt elemzést tartalmazza. A kevésbé áttekinthető adathalmaz könnyebb értelmezéséhez grafikonok készültek számítógépen a Quattro táblázatkezelő program segítségével. A grafikonok és a táblázatok különböző matematikai statisztikai módszerek felhasználásával készültek. Az adatok elemzésének szempontjai:

- a különböző jövedelemsávokba tartozók számának, jövedelmének, adójának összehasonlítása
- a legmagasabb és legalacsonyabb jövedelmek aránya.

Ezt követően levonható következtetések a Fejér megyei adatbázis alapján alátámasztják az első részben leírt javaslatokat.

Az adatok az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalból származnak. A dolgozat szövegezése a CW3 szövegszerkesztővel történt.

Konzulens: Handa Lászlóné

Szöllősi Géza

DÉLKELET-ÁZSIA: A LEGSIKERESEBB FELZÁRKÓZÁSI KÍSÉRLET

A dolgozat az úgynevezett "Kistigrisek" rendkívüli és látványos gazdasági fejlődésének feltételeit vizsgálja.

Első részében dél-koreai és tajvani tapasztalatok alapján az állam gazdasági szerepvállalásának és a - stabilnak egyáltalán nem nevezhető - belpolitikai feltételrendszernek a gazdaság alakítására kifejtett hatásáról van szó.

Három fejezete a mostoha belpolitikai helyzetről; a gazdaságpolitikai irányelvekről, konkrét intézkedésekről és azok hatásairól, illetve a siker zálogaként két következetes és sikeres szerkezetváltásról szól.

A második részben a pénzügyi finanszírozási feltételek szerepelnek. A régió két fő pénzügyi központja Hongkong és Szingapúr. Ez a két, látszólag rivális városállam sikeresen együttműködik az ázsiai dollárpiac fenntartásában. Négy fejezetben szó esik történelmi, politikai háttérükről; belső pénzügyi rendszereik szerkezetéről, működéséről; a nemzetközi pénzügyi életben betöltött szerepükről; és a jövőbeni kilátásaikról, melyek nem tőlük, hanem a kínai és a japán politika alakulásától függnék.

Konzulens: Dr. Márkus Péter

A HALLGATÓK ÖNISMERETÉRŐL

A szakunkon végző hallgatók egy-két éven belül, az életbe kikerülve, végzettségüknél fogva valamilyen középvezetői állást foglalhatnak el. Embereket kell irányítaniuk, ehhez azonban korábban sem emberi, sem szakmai felkészítést nem kaptak a felsőoktatás keretein belül. A dolog szakmai oldalán szerencsére jelentős elmozdulás, sok pozitív kezdeményezés tapasztalható. Ahhoz azonban, hogy egy vezető irányítani is tudja munkatársait és beosztottait, ismernie kell őket, amihez rendelkeznie kell (az általános szakmai műveltség részeként) egy jó adag emberismerettel, aminek alapja az, hogy ismerje önmagát. Én a menedzser-lét támasztotta emberi követelmények fontosságára, az e téren tapasztalható hiányosságokra szeretném felhívni a figyelmet.

A módszer kiválasztásában gondot okozott, hogy az önismeret vizsgálatában nehéz olyan objektív kritériumokat találni, melyek alapján elbírálnánk az egyén önértékelését. A vizsgált személyt legkomplexebben figyelembe vevő eljárás - a mélyinterjú - során a kérdező szubjektivitása befolyásolhatja az eredményt, ráadásul nem alkalmas a standardizálásra; így a kivitelezhetőbb kérdőíves megoldást választottam. Több éve együtt dolgozok egy szakemberekből álló teammal, mely a középiskolás korosztály önismeretfejlesztésével foglalkozik; az itt gyűjtött tapasztalatot felhasználva összeállítottam egy rövid tesztet, melyet első mintaként 50 fős csoporttal tölttettem ki. A teszt értékelését a kitöltött kérdőívek eredményeinek felhasználásával, számítógépes program segítségével dolgoztam ki. Az volt a célom, hogy ne légből kapott értékelés legyen, hanem a saját korosztályához, a társaihoz viszonyított képet kapjon magáról a teszt minden kitöltője.

Munkámat korántsem tekintem befejezettnek, a vizsgált populáció szűk keresztmetszete miatt még nem vonnék le messze menő következtetéseket; az azonban figyelmeztető tapasztalat, hogy a vizsgált 50 fős mintából mindössze 1 hallgató rendelkezett a vezetéshez nélkülözhetetlen pozitív önpercepciós készséggel.

Konzulens: Dr. Nagy György László

2011年12月11日

2011年12月11日，星期一。今天是一个平凡的日子，但对我来说却充满了意义。早上醒来，阳光透过窗帘洒在我的脸上，我感到一种久违的温暖和宁静。我起床后，第一件事就是去厨房做早餐。虽然只是简单的煎蛋和面包，但看着热气腾腾的食物，心里总是感到一阵满足。

上午九点，我准时来到了公司。今天的会议安排得很紧凑，我们需要讨论一下下个季度的市场策略。会上，大家各抒己见，气氛非常热烈。我负责的那部分工作，也得到了大家的肯定。这让我感到很高兴，也让我更加有信心去完成接下来的任务。

中午休息的时候，我和几个同事去了一家新开的咖啡馆。那里环境优雅，咖啡的味道也很不错。我们聊了聊最近的生活和工作的趣事，感觉时间过得很快。下午的工作也进展顺利，我按时完成了所有的任务。下班后，我去了健身房锻炼身体。运动不仅能让我保持健康的体魄，还能让我放松心情，缓解一天的压力。

回到家后，我简单地洗了个澡，然后坐在沙发上看着电视。今天的新闻和综艺节目都挺有意思的。不知不觉，时间已经来到了晚上十点。我躺在床上，闭上眼睛，脑海里却浮现出今天发生的一切。虽然工作很忙，但生活依然充满了乐趣和期待。明天又是新的一天，我要继续加油努力，迎接新的挑战。

KOMMUNIKÁCIÓELMÉLET, TÖMEGKÖMUNIKÁCIÓ, SZEMIOTIKA

Borbély Tamás

TRENDFIGYELÉS A NYOMTATOTT ÉS AZ ELEKTRONIKUS SAJTÓBAN.
AZ EGÉSZSÉG, MINT ÉRTÉK MAGYARORSZÁGON ÉS AZ EGYESÜLT
ÁLLAMOKBAN: A MÉDIÁK SZEREPE

Az egészség, az egészséges életmód a magyar értékrendben sajnós, még mindig nem az őket megillető helyen szerepelnek. A kutatás célja az említett témakörök médiákban történő megjelenésének elemzésével rávilágítani a hazai viszonyok jellegzetességeire, a nemzetközi kitekintés segítségével rámutatni az eltérésekre, esetleges elmaradásra. A célok között szerepelt a trendek bemutatásával a jövő járható útjainak felvázolása.

A kutatás során a trendfigyelés módszerét követve különböző tömegtájékoztatási eszközök (napilapok, hetilapok és televízió) kerültek nagyító alá azt vizsgálándó, hogy híryanagyaikban mekkora teret és figyelmet szentelnek az adott témakörnek. További vizsgálat tárgyát képezte, hogy az egészség-életmód területén belül a különböző részterületek - így többek között az egészségügyi ellátás költségei, színvonala, kábítószerek, dohányzás, AIDS, rákbetegségek, testkultúra - milyen arányban szerepeltek.

A kutatás eszközeként részletesen is ismertetett trendfigyelés, ezen belül is a média-index a főbb országos médiák különböző témakörrel foglalkozó híryanagát foglalja rendszerbe és számszerűsíti kéthetes bontásban, ezáltal alkalmas arra, hogy a kiválasztott terület(ek) publicitását, súlyát megmutassa és ezzel további elemzéshez alapanyagot biztosítson. A magyar napilapok közül a Népszabadság és a Mai Nap, míg az amerikaiak közül a The New York Times és a The Washington Post továbbá egy-egy hetilap kétheti híryanaga szolgált alapul a fent említett elemzésekhez. A magyarországi médiák közül a televízió és a rádió híradásai is bekerültek a vizsgálat anyagába.

A nemzetközi összehasonlítás több okból is indokolt: célja egyrészt magyar viszonyok elhelyezése nemzetközi síkon, felhívja a figyelmet hazánk e területén rejlő relatív gyengeségeire, sajátosságaira, másrészt az is kirajzolódik, hogy az USA, mint fejlett egészségkultúrával rendelkező ország médiáiban mely területek szerepelnek nagyobb súllyal, pozitívan alakítva ezzel a közönség magatartását is. Az összehasonlítás nem utolsó sorban lehetőséget, ötleteket kínál a változtatás irányát illetően.

Konzulens: Dr. Szilágyi Erzsébet

Czufoka Tímea - Zellei Sarolta

A SZÓBELI KOMMUNIKÁCIÓ HELYZETE A GYŐRI SZÉCHENYI ISTVÁN
FŐISKOLÁN

Főiskolánkon a Vezetési ismeretek című tantárgy ad lehetőséget arra, hogy a hallgatók fölmérhessék és fejleszthessék kommunikációs készségüket. Ez a kommunikációs tréning mutatta meg számunkra, hogy ezen a téren a hallgatók nem állnak a helyzet magaslatán. A foglalkozások során az írásbeli és szóbeli, valamint a nonverbális kommunikációt is gyakoroltuk. A fő hangsúly az élőszóra helyeződött. Mindenki számára egy 5 perces kiselőadás megtartását adták feladatul. Ennek során tapasztaltuk, hogy komoly nehézségeink vannak az érthető, jól hangsúlyozott, kifejező beszédet illetően.

Ez a tény motiválta kis csapatunkat, hogy a hallgatók körében megvizsgáljuk: mások is küszködnek-e hasonló problémákkal, gondokkal és ha igen, hol keresendő e probléma gyökere. Az első lépcsőben a választott populáció nagysága 50 fős volt. A tesztek első éves hallgatók körében töltöttük ki. A kitöltés során - mivel mi magunk voltunk a kérdezőbiztosok is - számos szóbeli információt is kaptunk. Ezeket is közreadjuk a dolgozatban.

Természetesen egy ilyen fölmérés eredményeiről nem lehet messzemenő következtetéseket levonni, de ahhoz, hogy a problémák alapjait feltárjuk, mindenképpen elegendő adathoz jutottunk. Elég világosan kirajzolódott ugyanis, hogy a probléma tulajdonképpen az oktatás szerkezetéből fakad. A vizsgálatot nem tekintjük lezártnak, szeretnénk a továbbiakban először a Főiskola egészét, majd a győri főiskolások összességét reprezentáló felmérést végezni.

Konzulens: Dr. Nagy György

Dohnál Ada

FEJFÁKNAK FEJFA

(befogadásesztétikai tanulmány a művészi folklorizmus köréből)

A 70-es évek művészi folklorizmusában a fejfa metaforikus értelmet nyer. A fejfák mint az Emberi lét, Elmúlás, Idő, Emlékezet stb. metaforái jelennek meg az ekkoriban született képzőművészeti, fotóművészeti, irodalmi alkotásokban.

A fejfa-metaforák működése azonban bizonyos ismeretekre épít: a/ fejfahagyomány a népi kultúrában, b/ fejfákhoz fűződő másodlagos - népi kultúrán kívüli - képzetek.

Hogyan működik ez a metafora az előbb említett ismeretek különböző fokozatú hiányával? - Azaz: behatárolható-e kultúrális érvényességi köre?

Ezt vizsgálom egy Nagy László versen keresztül, konkrét befogadói aktusok elemzésének segítségével.

Konzulens: Fabiny Tibor

Hofer Tamás

Gáspár Sándor

TÖRTÉNELEM, TÖRTÉNETEK, MESÉK (KÉT MAGYAR FILM
BEFOGADÁSVIZSGÁLATA)

A magyar film ismerete jelentős mértékben csökkent az utóbbi években. A leginkább mozibajáró réteg, a fiatalok nem nézik a magyar filmeket. A befogadásvizsgálat két helyszínen (Göncruszán és Esztergomban) Bacsó Péter két vígjátékát, A tanut és a Te, rongyos életet videon mutatta be fiataloknak és kérdőíves módszerrel gyűjtött információt a két 1950-es évekről szóló magyar filmről.

A göncruszakai minta 20 főből, az esztergomi minta 60 főből állt. A két vizsgálat ugyan nem reprezentatív muntán készült, mégis értékelhető információkat gyűjtött a magyar filmek ismeretéről, értéséről. A mozgóképek szerepe, és jelentősége a XX. század végi ember életében meghatározó. A gyerekek, a fiatalok a televízión, a moziban és a videon látott filmeknek nőnek fel. Személyiségüket, ideáljukat, ismereteiket alakítják ezek a filmek. Ezért lenne jó mind többet tudni arról, hogy mit és hogyan értik a magyar filmeket.

Konzulens: Dr. Szilágyi Erzsébet

Jeszenszky Zoltán

GESZTUSOK A NEM-VERBÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ JELRENDSZERÉBEN

Dolgozatomban két cél megvalósítására törekedtem: egyrészt a nem-verbális kommunikációs rendszer vázlatos áttekintésére, másrészt bizonyos gesztusok alaposabb vizsgálatára.

Elsősorban magyar nyelvű szakirodalomra támaszkodtam. - A gesztusok vizsgálatához tanórákról készült video- és tévéfelvételeket (elsősorban riportokat), valamint a hétköznapi életben végzett rendszeres passzív megfigyeléseimet használtam föl.

Kutatásaim alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a gesztusok megfigyelése más nem-verbális jelrendszerek vizsgálatához, különböző nyelvészeti kutatásokhoz is segítséget nyújthat. A gesztusokat a teljes nem-verbális kommunikációs rendszer figyelembe vételével kell vizsgálnunk, így létrehozható például egy gesztusszótár is.

Konzulens: Dr. H. Tóth Tibor

Kazinczy Zsuzsanna

AZ IFJÚSÁGI KÖNYV MINT MÉDIUM

Ma Magyarországon mind a könyv-, mind az olvasáskultúra hatalmas változáson ment keresztül. Dolgozatom célja az volt, hogy megismerjem az ifjúsági könyv arculatát és helyét a mai kultúrális életben, különös tekintettel az ifjúság olvasói befogadására és a befogadó fiatal elsajátítási folyamatára.

Kutatásaim módszere részben az e témára irányuló szakirodalom feldolgozása volt összehasonlító módszerrel, részben pedig szociológiai felmérést végeztem a következőképpen: egy vámospércsi általános iskola 7. osztályában (33 fő), a 109. számú Ipari Szakmunkásképző Intézet (Debrecen) 1. osztályában (11 tanuló) és a Kossuth Lajos Tudományegyetem Gyakorló Gimnáziuma 1. osztályában (26 diák). Számukra összeállítottam egy 57 kérdésből álló kérdőívet, mely arra irányult, milyen a mai fiatalok olvasáskultúrája, milyen szerepet töltenek be életükben olvasmányaik.

Kutatásom egy későbbi nagyobb kutatás része, ilyen értelemben a kutatás korlátozott eredményeképpen bebizonyosodott, hogy az ifjúsági könyv szerepe társadalmunkban, kultúrális életünkben továbbra is háttérbe szorul, a fiatalok olvasásszínvonala egyre romlik. Ennek alapján kell a teendőket megszabni, amely feltehetőleg a kultúra alaposabb állami támogatása révén lehetséges. Szükség lenne az olvasóközönség képi gondolkodását felszabadítani a kultúrális kontroll alól. Így felértékelődik a kreativitás, bár nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy felszabadul egy olyan világ is, ahol kevesebbet olvasnak, tehát a legfontosabb feladat a jövő nemzedékét a műveltség iránt fogékonyabbá tenni.

Konzulens: Dr. Rubovszky Kálmán

Pál Eleonóra

MINDENNAPI KOMMUNIKÁCIÓS SZINTEREK GÖNCRUSZKÁN

A dolgozat egy kistaluról szól. Annak kommunikációs szintereiről, kommunikációs szokásairól és a kommunikációk tartalmáról.

A falu történetét röviden összefoglalva térek rá tulajdonképpeni témámra. Próbálok felderíteni a falu lakosságát összetartó kohéziót, megtalálni azokat az "erővonalakat", melyek strukturálják a falut. Megpróbáltam valóságként leírni a kommunikációs szintereket, azok falubeli elhelyezkedését, esztétikumát, a kommunikációt elősegítő, vagy gátló jellegzetességeit. Szelektáltam az egyes "agórák", s alkalmak, valamint az ezekhez tartozó témák között.

Összevetést tettem a hasonló témában készült vizsgálatok eredményeivel, s ezek gyakran meglepő hasonlóságot mutattak. Bár előfordultak különbségek is, vagyis göncruszakai specialitások. Igyekeztem minél "reprezentatívabbá" tenni a vizsgálat mintáját - ez azonban kétségtelenül nem minden területen sikerült -. A korosztályokat reprezentáló minta kevésbé színes - mint erről a dolgozatban is szó esik -, hiszen erősen előregedő falu lévén, a tanárnő kivételével szinte csak az 50 év felettiiek szóltak meg (ezen belül is főleg a 60, a 70, a 80 évesek). S végül: elemeztem az adatgyűjtés, a résztvevő megfigyelés formáiról. Azok előnyeiről, és hátrányairól.

Konzulens: Dr. Szilágyi Erzsébet

Pecze Csaba

MAGYAR ÉS NÉMET AUDIOVIZUÁLIS REKLÁMOK ÖSSZEHA-SONLÍTÓ
VIZSGÁLATA A TARTALOMELEMZÉS SEGÍTSÉGÉVEL

A kutatás célja annak alátámasztása, hogy hazánkban a reklámok, így a televíziós reklámfilmek is jóval kezdetlegesebb szinten vannak, mint Németországban. Ennek két fő összetevője, hogy egyrészt a Magyar Televízióban a reklámok többsége információs, míg az emocionális reklámok aránya jóval kisebb. Napjainkban a szakirodalomban is egyre elterjedtebb az a feltevés, hogy az információs reklámok hatása általában kisebb, mint az emocionálisoké.

Másrészt - és a probléma fő oka ez - az egyes reklámfilmeken belül a vizuális és verbális összetevők a német reklámfilmekben sokkal inkább megerősítik egymást, mint a magyarokban. Sőt, ez utóbbiak között még olyan is előfordul, hogy a kapcsolat teljes hiányát fedezhetjük fel a verbális és a vizuális összetevők között.

A kutatás alapjául másfél-másfél órányi reklámfilm szolgált, amelyet két magyar és két német televíziós csatornán 1992. november 14-én és 15-én rögzítettünk. Mindkét mintában 120-120 reklámfilm szerepel. Ezeket a reklámokat a tartalomelemzés segítségével helyezhetjük el egy olyan mátrixban, melynek függőleges tengelyén az egyik végletet az információs, míg a másikat az emocionális reklámok képezik. A vízszintes tengelyen azt tüntettük fel, hogy a verbális és vizuális összetevők a reklámfilmben gyengítik vagy erősítik egymást.

A dolgozat tartalmazza azt az elemzési módszert és annak eredményeit, amellyel a reklámfilmeket ebben a mátrixban elhelyezhetjük.

A várható eredmény, hogy a német reklámfilmek a mátrix emocionális, verbális-vizuális erősítő részén szóródnak, míg a magyarok az információs, verbális-vizuális gyengítő részen. Ebből levonható a következtetés, hogy a német reklámokkal összevetve a magyar reklámfilmek olyan sajátosságot mutatnak, amelynek eredményeként várható hatásuk gyengébb.

Konzulens: Dr. Szilágyi Erzsébet

Pénzes Attila

THE ROLE OF MEDIA IN CONFLICT RESOLUTION

A kutatás célja a tömegtájékoztatás szerepe válsághelyzetek megoldásában. Magyar, angol, olasz, német, francia nyelvű televízió, rádióadások és újságok figyelemmel kísérése és szakirodalom feldolgozása. A kutatás jelenleg is folyik. Eddig megállapításra került, hogy a tömegtájékoztatási eszközök nagymértékben felelősek a szűkebb és tágabb környezetünkben előforduló erőszakos cselekmények intenzitásának növekedésében.

Konzulens: James Skelly

Sárdi Tamás

EGY ABAUJ-MEGYEI KISTELEPÜLÉS TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZ-
HASZNÁLATA (LEMEZJÁTSZÓ, MAGNÓ, MOZI, RÁDIÓ, TELEVÍZIÓ
VIDEO GÖNCRUSZKÁN)

Göncruszka az ország egyik legelmaradottabb megyéjének a peremén található. Lakosainak száma nem éri el az ezret. Előregedő, hátrányos helyzetű falu.

A VJTK művelődésszervező szakos hallgatói 1992-ben harmadik alkalommal töltötték a társadalomismereti tábor egy hetét Göncruszván.

A dolgozat két felmérés adatait dolgozza fel.

1. 1991. őszén a falu szinte minden lakója televíziós naplót töltött ki az egy hét folyamán (a kérdőíveket a Gallup Intézet bocsájtotta a hallgatók rendelkezésére). A falu televíziónézési szokásai, kedvelt műsorai hasonlóak, mint az ország más, idősebb korosztály lakta kistelepülésein.
2. 1992. júniusában a falu 10%-a került abba a mintába (80 fő), melynek tagjaitól az eszközellátottságot és az eszközhasználatot kérdeztük meg. A kérdőívünk zömmel zárt kérdésekből állt, lekérdezése kb. 2 órát vett igénybe. A kérdések a lemezjátszóra, a magnóra, a mozira, a rádióra, a televízióra, a videóra vonatkoztak.

Az előregedő kistaluban a tömegkommunikációs eszközök jelentősége nagy, hisz a világgal való kommunikálás szinte egyedüli eszközei. Vonat, busz alig jár. Csak munkába viszi az embereket. A világ a rádión, a televízióon keresztül jut Göncruszka lakóihoz.

Konzulens: Dr. Szilágyi Erzsébet

Szvetelszky Zsuzsanna

FOLKLÓRSZÖVEGEK SZÁMÍTÓGÉPES ELEMZÉSÉRŐL

A dolgozat bevezetőjében könyvtár és informatika kapcsán "informatika-történeti" adatokkal szeretném indokolni, hogy bizonyos társadalomtudományok bizonyos szakterületeiről származó adatok számszerűsítésében, gépi osztályozásában a számítógép, mint a könyvtári informatika eszköze, túllépheti a felhasználásának eddigi kereteit.

A dolgozat egy, a félautomatikus osztályozás kategóriájába tartozó vizsgálatot mutat be, ahol a szövegelemzés és az értéktétel a szakemberre tartozik, az osztályozás - a csoportképzés - viszont a gép dolga.

A nyolcvanas évek végén kezdődött az MTA Néprajzi Kutatócsoportjával együttműködésben az az elemzéssorozat, amely táltosszövegek számítógépes tipológiájának módszertani kérdéseire keresett választ. A hosszúira nyúlt adatbevitel 433 szövegből álló corpust eredményezett; a Hoppál Mihály által kiválasztott gyűjtések - rövid történetek és leírások - közül harminc szöveg az elemzés alapjául szolgáló reprezentatív minta. Az első szoros szövegolvasat majdnem kétszáz szempontot eredményezett. A következő lépésben az e szempontokból és a szövegek sorszámaiból álló mátrix kitöltését végeztük el. A kitöltött mátrix feldolgozásához - az osztályozáshoz - a BMDP statisztikai programcsomag változatait használtuk. A hierarchikus klaszteranalízissel a leginkább hasonló és a legkevésbé különböző szövegek csoportosulásáig jutottunk el, ahol a szövegcsoportok a magyar táltos, illetve táltoshiedelem egy-egy speciális megjelenési formáját fedték le. Látványos eredménye a vizsgálat sorozatnak az a mozgó pontfelhő, amely az e célra írt program segítségével térben helyezi el a szövegek osztályait.

Az eddigi eredmények egyben további feladatokat is szülnek, amelyek megoldása akár a módszerek és a szempontok jelentős módosulását is eredményezheti.

Konzulens: Dr. Darányi Sándor

Vasvári Zoltán

A KÁRTYAVETÉS MECHANIZMUSA ÉS JELENTÉSTANA

A jóslás gyakorlata az ókori népek kultúrájáig visszakövethető. A kártyavetés, a kártyák segítségével történő jóslás jóval rövidebb múltra tekint vissza.

A magyar néprajzi irodalomban eddig kártyajóslás-szövegeket Szuhay Péter publikált, és próbálkozott meg a kártyavetés mechanizmusának leírásával és értelmezésével.

Jelen dolgozat a cigány jósnők kártyavetési gyakorlatát vizsgálja. A bevezető részben választ keres a szerző arra a két kérdésre, hogy miért alkalmas a kártya a jóslásra, és miért a cigányasszony a jósnő? A továbbiakban tisztázza a jóslás lélektani alapjait, majd meghatározza a kártyajóslás két formáját.

A dolgozat központi része részletesen elemzi a kártyajóslás mechanizmusát, majd kísérletet tesz a jóslás kommunikációs sémájának meghatározására. Ezt követi a lapok és a kirakott lapkombinációk jelentéstani elemzése. A szerző a lapokat 3 nagy csoportra osztotta (pozitív, negatív, környezettől függő jelentésű lapok). A dolgozat megállapítja, hogy a jós tisztában van a lapok önmagukban vett jelentésével, ismeri a jelentés-szótárt, és a szituációtól függő lapok segítségével képes a lapkombinációk jelentését szabadon változtatni. A jósoltató számára pedig a bizonytalan, szorongást okozó helyzetnél elfogadhatóbb a rossz tudomásul vétele is, ha annak tartalma behatárolható, és utána jó kilátások is jelentkeznek.

A dolgozatot bő példatár zárja

Konzulens: Verebélyi Kincső

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that this is crucial for ensuring transparency and accountability in the organization's operations.

2. The second part of the document outlines the various methods and tools used to collect and analyze data. It highlights the need for consistent data collection procedures and the use of advanced analytical techniques to derive meaningful insights from the data.

3. The third part of the document focuses on the implementation of data-driven decision-making processes. It discusses how the collected data is used to identify trends, assess risks, and make strategic decisions that align with the organization's goals and objectives.

4. The fourth part of the document addresses the challenges and limitations of data analysis. It acknowledges that while data provides valuable insights, it is not infallible and must be interpreted with care, taking into account potential biases and uncertainties.

5. The fifth part of the document discusses the future of data analysis and the role of emerging technologies. It explores how artificial intelligence, machine learning, and big data are transforming the way organizations collect, analyze, and use data.

6. The sixth part of the document provides a summary of the key findings and conclusions. It reiterates the importance of data in driving organizational success and the need for a strong data governance framework to ensure the integrity and security of the data.

7. The seventh part of the document offers recommendations for further research and action. It suggests that organizations should continue to invest in data infrastructure and talent to stay competitive in a data-driven world.

8. The eighth part of the document concludes with a final statement on the value of data. It emphasizes that data is not just a collection of numbers, but a powerful tool for understanding the world and making informed decisions.

KÖRNYEZETGAZDASÁGTAN, KÖRNYEZETVÉDELEM

by AMBRUS ENIKŐ

Külkereskedelmi Áruforgalmi szak

Másoddiplomás Levelező Tagozat

Külkereskedelmi Főiskola

Fáyiné dr Péter Emese

This work will present a comparative case study of EC and Hungarian environmental issues, in particular packaging, labelling and recycling policies. Section One will review EC environmental policy at the international, Community and regional levels. Also, concrete Community Directives and initiatives regarding packaging and labelling, in selected areas, will be summarised and analysed. Lastly, Section One will review the draft EC proposal on packaging and waste management. This part will deal with the principles of the new regulation questions regarding harmonization of packaging law within the Community, and application in Member States. It also concerns methods of adopting this law and the suggested recovery system for Member States.

The OPP packaging company study shows some practical aspects of the adoption of Community regulations on packaging and recovery and some incineration prospects.

Section Two is an analysis of existing Hungarian environmental legislation, with special focus on food packaging. Waste management aspects are dealt with too. The present Hungarian practices regarding waste management of packaging waste is analysed, and regulations are proposed. Section Two also deals with the Hungarian draft law on environment and its compliance with present or proposed EC regulations. The macroeconomic impact and cost and benefit analyses of the Hungarian draft law consist of an expert study dealt with in the Summary.

Section Three compares Community and Hungarian environmental and packaging regulations. Special attention is given to the wide gaps in Hungarian legislation, such as dangerous waste management. Suggestions for extending Hungarian legislation so that it will comply with the EC regulations are in order to underline some harmonization prospects of Hungarian environmental policy.

...
...
...
...
...

...
...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Ábel István

SZÓRT ELEKTROMÁGNESES TEREK KÖRNYEZETI KÉRDÉSEI

Az elektromosság és az elektronika napjaink leginkább fejlődő iparágai közé tartozik. Az ipari és a lakóterületek mind nagyobb hányadát hálózzák be az elektromos berendezések, az általuk megoldott műszaki problémák száma és a meghódított frekvencia tartomány is terebélyesedik. A mind nagyobb számú berendezés egyrészt a funkciójának megfelelő elektromágneses hullámokat, másrészt zavart ("elektromos szemetet") termel. Ezen hullámoknak az élőlényekre gyakorolt hatását általában csak a nagy térerősségek esetén vizsgálták, azonban az utóbbi években napvilágot látott kutatási eredmények arról tanúskodnak, hogy az elektromosságban mégoly elhanyagolhatónak tartott térerősség tartományok esetén is fennáll az élőlények befolyásolásának jelensége, különösen bizonyos körülmények (időtartam, frekvencia, életkor) egybeesése esetén. A végeredmény tekintetében legtöbbször negatív, néha semleges és esetenként pozitív hatást regisztráltak, a befolyásolt területek közé pedig felsorakozott az immunrendszer, a hormonháztartás, valamint más pszichikai és fiziológiai tulajdonságok is. Az elméletek összessége, mely ezen hatásokkal van kapcsolatban, nem teljesen elfogadott, s a vonatkozó kísérletek igen pénz- és időigényesek, azonban most, amikor az energia problémák előtérbe kerülése, a technikai fejlődés az elektromosság és az elektronika elterjedését serkenti, nem szabad ilyen, esetleg a jövőben problémává váló kérdés fellett szó nélkül elsiklani.

Konzulens: Dr. Füle Miklós

Batha Róbert - Csoszánszky Zoltán

ENERGIAKÖRKÉP NÉGY FEJLETT IPARI ORSZÁGRÓL

Magyarországon a jelenlegi energiapolitikai nagy kérdése: 'Hogyan tovább?' Megoldható-e saját erőforrásokból a növekvő energiaigény, vagy egyáltalán növekedni fog-e az energiaszükséglet, s ha igen, azt milyen módon, milyen forrásokból lehet kielégíteni. Ez mind nagyon bonyolult és összetett kérdés.

Jelen dolgozat egy körkép, amely betekintést nyújt négy egymástól mind gazdasági, mind természeti vonatkozásban erősen különböző tulajdonságokkal rendelkező fejlett ipari országra (USA - az energiahordozókban gazdag, ám mégis energiaimportőr ország; Németország - Európa legfejlettebb ipari országa; Svédország - atomerőműveinek leépítésén fáradozik; valamint Japán - szinte az összes energiahordozót importálni kényszerül saját forrásai hiányában) energiagazdálkodásába, energiahatékonysági programjába, kutatási-fejlesztési tevékenységébe.

A dolgozatban található áttekintés és összefoglalás célja, hogy megvilágítsa azokat a lehetőségeket és problémamegoldási módszereket, amelyekkel az említett országok képesek kielégíteni saját energiaigényüket, ugyanakkor megfelelő figyelmet tudnak fordítani az energiaszektornal szorosan összefüggő környezeti problémák megoldására is.

Konzulens: Dr. Kósi Kálmán

Dinnyés Csaba - Faur Kálmán

AZ EGYETEMI NYOMDA ÁTVILÁGÍTÁSA KÖRNYEZETVÉDELMI
SZEMPONTBÓL

Tanulmányunk célja, hogy az Egyetemi Nyomdában végzett vizsgálataink alapján képet alkossunk az ofszet nyomási technológia és a környezetvédelem kapcsolatáról, a környezetszennyezési problémákról, illetve ezek megoldásáról.

- A nyomdában használt technológiát végig követve feltárjuk hol, milyen és mennyi hulladék keletkezik, és mi lesz soruk;
- Részletesen foglalkozunk a nyomda által a hulladékok elszállításával megbízott KFT tevékenységével és problémáival;
- Megpróbálunk alternatívákat adni a keletkező hulladékok újrahasznosítására;
- A nyomdában dolgozó szakembereket arról kérdezzük, mit várnak az új környezetvédelmi törvénytől, és milyen ösztönzések segítenék elő a környezetvédelmi feladatok hatékonyabb megoldását.

Konzulens: Dr.Szlávik János

Joós Adél

CSOMAGOLÁS ÉS KÖRNYEZET

Az élelmiszeriparban a termékek eladhatósága és piacképessége a tápérték és az élvezeti érték függvénye. A csomagolás meghatározott és egyre fontosabb tényező ebben a folyamatban, azonban jelentős hulladékképző forrást jelent, ami egy újfajta fogyasztói preferenciarendszert alakít ki. Azokat a termékeket, amelyeknek környezetkímélő tulajdonságai vannak előnyben részesíti. Ezért nem csak a környezetszennyezés, hanem a fogyasztói preferenciarendszer változása is elvárásokat támaszt a csomagolóanyagok újrafelhasználhatóságával, lebonthatóságával szemben. Dolgozatomban a csomagolóanyagok ismertetésén túl, vizsgáltam a hulladékképző tulajdonságokat és ennek mértékét földrajzi és anyagonkénti elkülönítésben. A felhasznált anyagok és hulladékképző sajátosságainak arányát is elemeztem. Egyes fejlett országok ez irányú tevékenységeit, szabályozó rendszerét tanulmányozva vizsgáltam, elemeztem a lehetséges megoldásokat. Ezek egyrészt lehetnek új módszerek, új feldolgozási eljárások és új anyagok kifejlesztését is jelenthetik. Próbáltam rendszerbe foglalni ezek részletes ismertetésével a problémaköröket, valamint képet alkotni az élelmiszeripari csomagolóanyagok és a környezetszennyezés kapcsolatáról.

Konzulens: Dr. Tóth Lászlóné

Biacs Péter

CSOMAGOLÓANYAGOK RECIRKULARIZÁCIÓJA MAGYARORSZÁGON ÉS A
FEJLETT ORSZÁGOKBAN

A modern társadalom egyik legsúlyosabb problémája a hulladékok felhalmozódása. Napjaink hulladékáradatának fő okai a népesség növekedése és a manipulált fogyasztói igények, amelyek nemcsak a hulladék mennyiségének, hanem a minőségének az ugrásszerű változását okozták. A csomagolás napjainkra régen túljutott a kezdeti, védelmi funkciót betöltő szerepkörén és ma már azt tartjuk természetesnek, hogy a legtöbb terméket a csomagolása alapján különböztessük meg. Így egyre nagyobb az igény az esztétikus, fogyasztásra kész és kis adagban csomagolt élelmiszerek iránt. A korszerűbb és pazarlóbb csomagolási megoldások egyre nagyobb mennyiségű csomagolóanyag előállítását igénylik. Ez viszont egyre több hulladékot is jelent, mivel a csomagolóanyagok (főleg a fém és a műanyag) adják a hulladék legnagyobb passzív tömegét és térfogatát. A növekvő hulladékhegyek csökkentésére, a szemétegetők és lerakóhelyek túlterheltségének enyhítésére kielégítő megoldás lenne a használt csomagolóanyagok visszagyűjtése és ismételt hasznosítása. Megfelelő technológiával ez az anyaggazdálkodás és az energiafelhasználás szempontjából gazdaságossá tehető, tehát a jövőben érdemes és kell is vele foglalkozni. Napjainkra a csomagolóanyaggyártás a fejlett országok nemzeti jövedelméből már 3-4%-kal részesedik és mint iparág, az első tíz ágazat között foglal helyet. Ezért ezekben az országokban megpróbálkoztak a csomagolóanyaggyártó ipar nyersanyag- és energiaigényének enyhítésére az új iparág, a csomagolóanyag feldolgozó és újrafelhasználó ipar létrehozásával, ezzel csökkentve a szemétegetőkbe és a lerakóhelyekre kerülő hulladék mennyiségét. Ezenkívül ennek elősegítésére kidolgoztak több szelektív hulladékgyűjtő és gépesített hulladéksztválasztó rendszert. A dolgozat bemutatja az ezekben az országokban lefolytatott sze-

lektív hulladékgyűjtési és csomagolóanyag recirkularizálási kísérleteket, a megvalósított technológiákat és a jövőbeli terveket. Ezenkívül behatóan foglalkozik a hazai szelektív hulladékgyűjtési kísérletekkel és a megvalósult újrafeldolgozási technológiákkal. Végül függelékszerűen áttekintő képet ad a csomagolóanyagokról és nyersanyagaikról, mivel ezeknek az ismerete a hulladékgyűjtés és újrafeldolgozás megértéséhez szükséges.

Konzulens: Takáts Attila

Jung Tamás

BIZTATÁSKÉPPEN AZ ENERGIÁKÉRDÉSRŐL

A dolgozat a közelmúltban készült energiaprognózisok elemzésével, az előrejelző eljárások energetikai alkalmazásával foglalkozik.

Kiemelten vizsgálja a probléma lehetséges kezelési módszerei közül azokat, amelyek az energia racionális felhasználásának intézményi befolyásolásán alapulnak. Tárgyalja az energia és a gazdaság összekötő szálait, az energiatakarékosságot, mint az egyik célravezető módszert az energiaínség érzetének enyhítésére.

A dolgozat súlyponti kérdése a gazdasági növekedés és energiafelhasználás összefüggése a kulcsfontosságú környezeti szempontok figyelembevételével.

Konzulens: Dr. Kósi Kálmán

A SHELL ÉS INTERAG KFT. A KÖRNYEZETVÉDELEM SZEMSZÖGÉBŐL

Dolgozatunkban a Shell és Interag Kft-t mutatjuk be, mely hazánkban a legnagyobb üzemanyagforgalmazással foglalkozó cégek közé tervezik. A cég profiljából adódóan a környezetvédelem szempontjából érdekes területet érintünk a kőolajszármazékok ügyét.

Munkánk elején a hétközponi ember számára is észlelhető dologgal, a kutak kialakításával foglalkozunk. Környezetszennyezési problémát a talajszennyezés és a légszennyezés okozhat, melynek egyik kritikus forrása az üzemanyag tárolása. Megismerkedhetünk a vállalatnál használt biztonsági intézkedésekkel, melyek már alkalmazkodnak az újonnan életbe lépett jogszabályokkal. A következő említendő fejezet az üzemanyag szállítása és átfajtása. Itt kitérünk az ezredfordulóra már nélkülözhetelenné váló rendszerre, mely alkalmazásával elkerülhető a feltöltéskor kiszoruló kőolajszármazékok, gőzök szabadbajutása. A vállalat nem csak a közvetlen szennyezés megelőzésére törekszik, hanem az általa forgalmazott termékek újrahasznosításával is.

A technológiában megjelenő környezetvédelmi eljárások mellett képet kapunk a cégen belüli környezeti célú ösztönzési rendszerről.

Végül ismertetjük a környezetvédelmi törvény szerepét és hatását a vállalat nézőpontjából, valamint kitérünk a környezetvédelem gazdaságfüggőségéből adódó anomáliákra.

Konzulens: Dr. Füle Miklós

Molnár Erika

A KŐOLAJBÁNYÁSZAT TERMŐTALAJT KÁROSÍTÓ HATÁSA ÉS A TALAJ
MENTESÍTÉSE A SZENNYEZÉSTŐL, ENNEK GAZDASÁGI KÖVETKEZMÉNYE

A földvédelem szempontjai eltörpülnek a bányászat, az olajkutatás, az útépités vagy az ipari termelés szükségletei mellett, mert azt hisszük a föld mindent kibír és elvisel. A mai valóság: pótolhatatlan természeti kincsünkkel pazarlóan bánunk! Hazánkban évente 100-200 ezer m³ talaj szennyeződik, és körülbelül 100 olajtó jön létre az olajkitermelés, illetve a régi vezetékek meghibásodása következtében. A szegedi "Felszabadulás" Mg. TSz-nél 1600 ha-t érint az olajbányászat.

Az olajos hulladék ártalmatlanítására különböző módszerek léteznek. Ám ezek igen költségesek. Van azonban egy olyan módszer, amellyel a természetes körülmények között lejátszódnó bomlási folyamatot felgyorsítják. Felhasználják az olajbontó mikroszervezeteket, amelyek lebontják a szénhidrogéneket. Ezek a mikroorganizmusok energiaforrásként hasznosítják az olajat.

Szomorú tény azonban, hogy az országban csak ez az egyetlen egy termelőszövetkezet foglalkozik ezzel a tevékenységgel.

Konzulens: Dr. Bartal Géza

Pap Viktória

A RIOI KÖRNYEZETVÉDELMI KONFERENCIA ÉS A FENNTARTHATÓ
FEJLŐDÉS

A dolgozat témája az 1992-es év májusában Rio de Janeiroban megrendezett környezetvédelmi konferencián alapul, amely ki-egészül a témához szorosan kapcsolódó, és napjainkban igen-csak aktuális problémákkal. A dolgozat bemutatja a konferen-cia megrendezésének előzményeit és körülményeit, az ott tár-gyalt legfontosabb témaköröket, vitákat és a megoldásokat. Néhány fontosabb pontra külön is rámutat a dolgozat. Ezekből megismerhetjük a konferencia általános hangulatát, a legfőbb összeütközési zónákat. Betekintést nyerhetünk a kelet-euró -pai, valamint a magyar környezetvédelmi helyzetbe is, ame-lyek segítségével teljes képet nyerhetünk a legfőbb problé-mákról. A dolgozat legnagyobb része a fejlett és fejlődő or-szágok érdekeinek ütközésével és az ebből fakadó gondokkal foglalkozik. A fejlett országok kifejezés helyett gyakran találhatjuk az "észak" szót, míg a fejlődők helyett a "dél" szót, amely érzékelhetőbbé teszi az ellentéteket, és segít földrajzilag elhelyezni az egyes csoportba tartozó országo-kat.

Külön említést érdemel a "fenntartható fejlődés" problémája, amely fontosságához mérten a dolgozat címében is szerepel. A dolgozat minden fejezete visszavezethető erre, vagy pe-dig egyenes következménye az említett témának. Ezzel az új problémával találták szembe magukat a résztvevők, akik a vi-lág minden tájáról jöttek össze Rioban a konferencia egy hetére. Konkrét megoldások nemigen születtek a problémák megoldásaként, inkább csak elméleti elhatározások és szép ígéretek. A konferencia végeztével azonban nyitva maradt a kérdés, hogy milyen Földet hagyunk hátra az utánunk jö-vő nemzedékre.

Konzulens: Dr. Majoros Pál

Simonfi Ágnes

KÖRNYEZETVÉDELMI ÁLLAPOTA A FEJLETT ORSZÁGOK
KÖRNYEZETVÉDELMEINEK TÜKRÉBEN

Dolgozatom tárgya a környezetvédelem, amely napjainkban szinte folyamatosan a közvélemény és a szakemberek figyelmének középpontjában áll, környezetünk vészesen magas szennyezettségi foka miatt.

Dolgozatom megírásakor elsőként egy történeti áttekintést szerettem volna nyújtani a környezetvédelem, mint tudatos emberi tevékenység kialakításának szükségességéről.

Ezt követően Földünk jelenlegi környezeti állapotának körvonalazásával a környezetvédelem legsürgetőbben megoldásra váró problémáit emeltem ki. Kutatásom céljai közé tartozott az is, hogy néhány, ebből a szempontból újnak tekinthető megoldást felvázoljak.

Az általános áttekintést követően tértem rá dolgozatom fő témájára: a magyarországi környezet köztudomásúan elhanyagolt, szennyezett állapotára - az ezzel kapcsolatos kormányzati és vállalati szintű rendelkezésekre, valamint hazánk hulladék-gazdálkodására.

A téma aktualitását erősítik a közelmúltban megépült Dorogi Hulladékégetőmű és a jövőben építésre váró Rudabányai Égetőmű körül kialakult társadalmi viták, amelyekre alaposabb elemzés és személyes tapasztalataim alapján szeretnék reagálni.

Végül szeretném felhívni a figyelmet egyes magyarországi cégek külföldi tőkebevonásával történő privatizációja során felvetődő problémákra és a hulladék-gazdálkodással kapcsolatban kialakult téves szemléletmódra.

Konzulens: Dr. Füle István

Vadász Krisztina

GLOBALIS KÖRNYEZETI VESZÉLYEK ÉS PROBLÉMÁK

Az ezidáig megtett környezetvédelmi intézkedések mindössze a károk enyhítésével foglalkoztak, meg kell akadályozni azonban - ott ahol lehet -, hogy ezen folyamatok visszafordíthatatlanná váljanak.

Az elsődleges cél a szén-dioxid kibocsátásának csökkentése, de emellett nem hanyagolható el a metán és kén-dioxid arányának mérséklése vagy legalább szintentartása.

Ezekért főleg az energiatermelés, az erdőterületek megcsonkítása és a mezőgazdaság a felelős.

Ha az érintett országokkal összefogva, azokkal koordinálva rendszeres erdőtelepítésekre, energiatakarékossági intézkedések meghozatalára kerülne sor, és a mezőgazdaságban visszatérnének a természetes anyagok (trágya) felhasználására, komoly eredményeket lehetne elérni.

A gazdasági érdekek sehol sem a környezet megóvását célozzák, így megkülönböztetett figyelmet kell szentelni az alternatív energiaforrásoknak.

A globális környezetvédelmi gondok, az ezek által kialakult káros folyamatok állandó figyelemmel kísérése, további megoldási alternatívák keresésére egy új szervezet, a "Környezetvédelmi Biztonsági Tanács" életrehívását tervezik az ENSZ-en belül, amelyen keresztül világszervezeti kereteken belül, világméretű problémák megoldására kerülne sor.

Konzulens: Dr. Hubai József

Cserveni Attila

SZÁMÍTÓGÉPPEL ELLÁTOTT MUNKAHELYEK ERGONOMIÁJA
- EGY KÉRDŐÍVES VIZSGÁLAT TAPASZTALATAI

A munkaeszközként használt számítógépek, számítógépes munkahelyek növekvő száma indokolja annak az eszköz- és feltételrendszernek a megvizsgálását, melyben az ember dolgozni kényszerül a számítógépesített környezetben. Dolgozatomban részletezem a következőket:

Milyen bútorzat, hardver, szoftver és munkafeladat illeszkedik legjobban az ember adottságaihoz?

Milyenek a feltételek a mai magyar számítógépes munkahelyeken?

Mik a sajátosságai a kérdőíves módszerrel lefolytatott vizsgálatnak, és hogyan épül fel az alkalmazott kérdőív?

A válaszok összesítése alapján milyen távol vannak a mai magyar számítógéppel ellátott munkahelyek az optimálisnak mondható, emberközpontú munkahely kialakítástól?

Milyen távol vagyunk e tekintetben a fejlettnak mondott nyugattól (összehasonlítás holland adatokkal)?

Mely területek a legkritikusabbak?

Az adatok feldolgozása után számomra a legfőbb következtetés: A helytelenül kialakított számítógépes munkahely olyan, mint az AIDS.

Az eladott számítógépek számának növekedésével terjed. Viszszaszorítása csak úgy lehetséges, ha beszélünk róla.

Konzulens: Kard Eszter

Havas Ádám

KOCKÁZATELEMZÉS - MÁGIA VAGY TUDOMÁNY?

A tudomány és a technika e századi fejlődésének eredményeként a fejlett ipari országokban mindenütt szembe kell nézni az ipari létesítmények egyes emberre, a társadalomra és a környezetre leselkedő veszélyeivel, kockázatával. A biztonság iránti igény, a kockázat csökkentésére törekvés új tudományágakat hozott létre: a biztonság tudományt és a kockázatelemzést. E tudományok létjogosultságát vannak, akik vitatják - a kockázatelemzőket korunk sámánjainak tartják - míg mások a különböző módszerekkel számított kockázatértékeket abszolútizálva egyes döntéseket egzakt módon alátámasztani vélnek.

Mit ért kockázat alatt a mérnök, a szociológus és a közgazdász? Mi a különbség az objektív és a szubjektív kockázat között? Hogyan észlelmi a társadalom, az egyes ember és hogyan mérhető? A dolgozat e kérdésekből kiindulva közelíti meg a valószínűségi biztonságvizsgálatok módszertanát, céljait és alkalmazásának korlátait. Ismerteti a hibafa-, az eseményfa elemzés és a valószínűségelmélet alkalmazási lehetőségeit. A kockázat műszaki és társadalomtudományi megítélése között feszülő ellentét az atomerőművi biztonságvizsgálatok területéről merített példákon mutatja be, ismertetve e módszerek gyakorlati hasznát és korlátait.

Konzulens: Dr. Izsó Lajos

Szabó Gyula

A FOLYAMATIRÁNYÍTÁS EMBERI TÉNYEZŐI

A folyamatirányítás fejlődésével egyre több szabályozási funkció vált automatikussá, így az emberi tevékenység súlypontja a közvetlen beavatkozástól a folyamatfelügyelet irányába tolódott el. A munka jellegének megváltozása új követelmények elé állította a kezelő személyzetet és egyben a folyamatirányító berendezések tervezőit is. Az összetett termelési folyamatok szabályozásához az operatív személyzetnek megbízhatóan együtt kell működnie a rendszerrel. Az együttműködésnek két oldala van: a rendszernek megfelelő módon támogatnia kell az operatív személyzet munkáját, viszont a kezelőknek is felkészülteknek kell lenniük a technika kezelésére. A mérnöki tudományok részletesen tárgyalják a technológiát, a műszerek felépítését és a folyamathoz kapcsolódó jelzések-nyugtázások rendszerét, viszont a folyamattól műszaki értelemben távolabb eső elemekre nem fordítanak kellő figyelmet.

Ez a dolgozat a legfontosabb emberi tényezőket foglalja rendszerbe. Az első részben a technológia jellemzőit tárgyalja, kezdve az operátori munkahely, az irányító berendezés fizikai kialakításának kérdéseitől, a döntéstámogató szakértői rendszerekig. A második részben az emberi oldal kap hangsúlyt, bemutatva a munkatartalmat, a munkamegosztást, a pszichológiai követelményeket és a mentális igénybevételt.

Ez a dolgozat nem konkrét esetet vizsgál, hanem egy szempontrendszer formájában átfogó képet vázol a folyamatirányítás emberi tényezőiről.

Konzulens: Dr. Antalovits Miklós

Törgyekes Szabolcs

A KÖZÚTI DÍZELÜZEMŰ GÉPJÁRMŰVEK KÁROSANYAG KIBOCSÁTÁSÁNAK CSÖKKENTÉSI LEHETŐSÉGEI

A TDK dolgozat célja a közúti dízelüzemű gépjárműmotorok által kibocsátott káros anyagok, valamint ezek élő és művi környezetre kifejtett hatásainak és az egyes károsanyagfajtákból kibocsátott mennyiségek csökkentési lehetőségeinek a bemutatása.

A fosszilis, közúti gépjárművek hajtására használt üzemanyagok - melyeken kívül egyéb energiaforrások nem alkalmazhatók gazdaságosan a közúti közlekedésben - szempontjából az előállítási költség, az üzemeltetés gazdaságossága és a felhasználás során keletkező környezetvédelmi ártalmak figyelembevétele alapján a közeljövő motorhajtóanyagai közül a gázolajé a vezető szerep, ami jelentősen javítja a dízelmotorok jövőbeni perspektíváját.

A közúti dízelüzemű gépjárművek által kibocsátott káros anyagok közül az egyik legsúlyosabb egészségkárosító hatással a részecskék rendelkeznek, ezért ezek részletes összetételével, az általuk előidézett megbetegedésekkel, valamint a kibocsátott mennyiségük csökkentésével foglalkozik részletesen a dolgozat szerzője.

Fentiekén kívül részletes áttekintést nyújt a dízelüzemű gépjárművek jövőbeni üzemeltetése során várható környezeti károkról és ezek mérséklésének megfelelő módjairól is.

Konzulens: Dr. Tóth Lajos

Iványi Antal

HULLADÉK AKKUMULÁTOROK HASZNOSÍTÁSA MAGYARORSZÁGON

A tanulmány a motorizáció fejlődésével párhuzamosan növekvő mennyiségű használt ólomakkumulátor problémájával foglalkozik. Ismerteti ezek környezeti hatását és felsorolja a megoldási lehetőségeket.

Megpróbáltam számos részletre kiterjedő információs alapot adni a gazdasági háttérrel és a társadalmi konfliktusokról, különös tekintettel a Magyarországon épülő, több mint 70%-os készültségű komplex hulladék akkumulátor feldolgozó üzemre Gyöngyösorosziban, melyet a lakossági ellenállás miatt nem lehetett beindítani.

Összehasonlítottam a különböző feldolgozási lehetőségeket, megpróbálva objektív véleményt alkotni róluk. Elemeztem a gazdasági háttérrel, a különféle technológiákat, valamint a társadalmi hozzáállást ezekhez. Részletesen vizsgáltam azt a külföldről vásárolt eljárást is, amit a beruházó vállalat már megvett a Gyöngyösoroszi üzembe.

Felmértem a konkrét eset társadalmi konfliktusait és ezek jelenlegi állását. Ezekből a tanulságot levonva néhány általános problémakezelési lehetőséget próbáltam megmutatni, melyeket betartva elkerülhetők a hasonló esetek. A dolgot néhány tanács zárja az ilyen konfliktusok megoldására, ahol egy egész társadalmat érintő problémát egy kis közösség érdekeivel kell egyeztetni.

Konzulens: Dr. Füle Miklós

Ámon Adrienn - Boda Zsolt - Gulyás Ágnes - Matolay Réka -
- Pataki György

A KÖZÚTI TRANZIT, MINT KÖRNYEZETI PROBLÉMA

A dolgozat a hazánkon áthaladó közúti teherforgalom környezeti aspektusaival foglalkozik. Olyan kérdésekre keres választ, mint: milyen környezeti károkat okoz a tranzitforgalom: számszerűsíthetőek-e ezek, illetve ellensúlyozzák-e ezeket a tranzitforgalomból származó bevételek; mire fordítják jelenleg a bevételeket és mire lehetne (kellene) még fordítani? A környezeti és infrastruktúrális problémák lehetséges megoldásai közül a dolgozat kiemelten foglalkozik a kombinált szállítási módokkal. Bemutatja e szállítási módok hazai helyzetét, piaci körképet nyújt és szól az ezirányú kormányzati politikáról, továbbá megfogalmaz néhány javaslatot a kombinált fuvarozás fejlesztésére vonatkozóan. A dolgozat anyaga könyvtári kutatással és közvetlen tapasztalatszerzéssel, interjúzással állt össze.

Ámon Adrienn - Boda Zsolt - Gulyás Ágnes - Matolay Réka -
- Pataki György

BUDAPEST: AUTÓZÁS VERSUS TÖMEGKÖZLEKEDÉS?

A dolgozat célja, hogy széleskörű nemzetközi tapasztalatokra, külföldi esettanulmányokra támaszkodva megvizsgálja a budapesti közlekedési rendszer környezeti szempontú átalakításának lehetséges módozatait. A megvalósítandó cél az autózás visszaszorítása, a környezetbarát közlekedési módok fejlesztése, ehhez pótlólagos források előteremtése. A dolgozat tárgyalja a közlekedéscsillapítás Nyugat-Európában és máshol bevált módszereit (parkolási rendszer, KRESZ megváltoztatása, a forgalom lassítása, úthasználati díj stb.) és ezeket összeveti a budapesti lehetőségekkel. Végül javaslatokat fogalmaz meg a BKV (részleges) átalakítására vonatkozóan.

A dolgozat egy bécsi diákcsoport által írt hasonló témájú tanulmánnyal párhuzamosan készült, idegen nyelvű és hazai szakirodalomra, valamint interjúkra támaszkodva.

Csongor Melitta

KÖRNYEZETVÉDELMI MUNKÁNK JELENE ÉS JÖVŐJE AZ EK-HOZ VALÓ
CSATLAKOZÁS TÜKRÉBEN

Az EGK környezetvédelmi tevékenysége különös jelentőséggel bír Magyarországnak számára, mivel bejelentettük EK-hoz való csatlakozási szándékunkat, EK taggá válásunknak pedig egyik elengedhetetlen következménye lenne a környezetvédelmi szabályozórendszer átalakítása, ill. annak EK szabványokkal és ajánlásokkal való harmonizálása. Ez a feladat hihetetlenül nehéz, rengeteg olyan tényezővel kell szembenéznünk, mint az elmaradott gyártási, csomagolási, hulladékfelhasználási technológiák. Magyarországra a korszerűtlen gazdasági szerkezet, a környezetet leginkább romboló ágazatok túlsúlya jellemző tulajdonviszonyok terén meglévő teljes káosz gátolja a vállalatokat a hosszútávú cselekvésben.

Ahhoz, hogy Magyarországon 10-15 éven belül érezhető változások álljanak be a környezet állapotában és ezzel együtt sikeresen valósítsuk meg környezetpolitikánk EK-val való harmonizálását, két fontos területen kell, hogy mélyreható változások álljanak be. Egyrészt a Közösségben alkalmazott direktívákat kell átültetni és bevezetni, másrészt létre kell hozni egy a nemzetközihez igazodó szabványosítási rendszert. Emellett számos konkrét intézkedés bevezetésére lenne szükség a környezetszennyezés kulcsterületein, mint a levegővédelemben, vízgazdálkodásban, talajvédelemben, hulladékfelhasználásban.

Csak ezen problémák megoldása után tudjuk elfoglalni a bennünket megillető helyet az egységesülő Európában.

Konzulens: dr. Hubai József

Fáyné dr. Péter Emese

MÚVELŐDÉSELMÉLET ÉS TÖRTÉNET, KULTÚRÁLIS MENEDZSMENT

10/10/10

10/10/10

10/10/10

10/10/10

Barta Tamás

A CSÁKBERÉNYI ELEMI ISKOLÁK TÖRTÉNETE A KÉT VILÁGHÁBORÚ
KÖZÖTT (1920-1941)

A dolgozat azt vizsgálja, hogy Csákberényben a két világháború között hogyan és milyen színvonalon működött az alapfokú oktatás. Több levéltár (Fejér Megyei Levéltár, Székesfehérvári Püspöki Levéltár, Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményeinek Levéltára) dokumentációinak és a községben fellelhető iratanyag feldolgozásával mutatja be a helyi felekezeti iskolák anyagi hátterét; tárgyi feltételeit; az iskolák igazgatását és felügyeletét; az ott folyó pedagógiai munkát.

Az iskolában végzett munka megismerését az egykori tanulókkal készített interjúk teszik megalapozottabbá, színesebbé. A szerző részletesen ismerteti a tanítók életútját, azok tevékenységét, a falu közösségre gyakorolt hatásukat.

Konzulens: Simonné dr. Pallós Piroska

Bata Ágnes

MAGYAROK AMERIKÁBAN

ADALÉKOK AZ AMERIKAI MAGYAR EMIGRÁCIÓ TÖRTÉNETÉBŐL

Dolgozatom áttekintést nyújt az Amerikába, főleg a mai Egyesült Államok területére kivándorolt magyarokról a kezdetektől napjainkig. Az első részben, a történeti elemzésben az egyes kivándorló hullámok jellemzői közül a létszámra, a kivándorlás indítékaira, a kötődésekre, az identitástudat változásaira, és arra helyezem a hangsúlyt, hogy mennyire őrizték meg a kivándorlók anyanyelvüket és magyarságukat. A második részben a jelenlegi helyzetet írom le, keresve a választ arra is, hogy mit hozhat a jövő. Kitérek az utóbbi évtizedekben tapasztalt "brain drain"-re, és a legutóbbi években megindult visszatelepülésre is.

Dolgozatom megírásához mind az USA-ban, mind a Magyarországon végzett kutatásaim eredményeit felhasználtam. A szakirodalomból a szegedi Somogyi Könyvtár Vasváry gyűjteménye, személyes ismerőseim közül pedig a számtalan kint élő "hétköznapi" magyar mellett a magyarság sorsát szívükön viselő Várdy Béla, Várdy-Huszár Ágnes, Éltető Lajos, Molnár-Basa Enikő és Basa Péter emelendők ki.

Mivel a magyarság összlétszámát tekintve igen jelentős a határainkon kívül élő magyarok száma - ezen belül is az USA-ban élőké -, fontos felmérnünk, hogy mit tehetünk annak érdekében, hogy közülük minél többen megmaradjanak magyarnak. Az aggasztó statisztika ismeretében felhőtlen optimizmusra nincs okunk. A kölcsönös kapcsolat jelenlegi formájában való fenntartása, illetve fejlesztése segíthet csak hozzá célunk eléréséhez.

Konzulens: Durgonicsné dr. Molnár Erzsébet

Brúnyai Zsuzsa

A SELLYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA TÖRTÉNETE AZ ALAPÍTÁSTÓL 1948-IG

Dolgozatomban lakóhelyem (Sellye) Általános Iskolájának történetét próbálom meg bemutatni az elért kutatási eredményeim alapján.

Munkámat egy rövid Bevezetővel kezdem, melyből megtudhatjuk, hogy hol is keressük e települést Magyarország térképén. Majd Sellye életének legfontosabb időpontjait emelem ki. Iskolatörténetemben a mai Általános Iskola történetét mutatom be a Katolikus és Református Elemi Népiskolák megalakulásától kezdve. Jellemzem az iskolaépületet, a felszerelést, a tanulókat származásuk, létszámuk, vallásuk stb. szempontjából. Kitérek az e területre jellemző és az iskola szempontjából sem elhanyagolható egyke-problémára is. Megemlítem az iskola hajdani iskola-mestereit, rendes tanítóit. A legjelentősebbekről néhány fontosabb adatot mellékelve (pl. írói pályaművekkel). Leírom a tanítók fizetését. (Itt közlöm Eötvös József vallás- és közoktatási miniszter két levelét, melyet Perczel Miklós baranya megyei főispánhoz írt a tanítók jutalmazása ügyében. Megemlítem a tanítandó tantárgyakat, az óraszámot, és a tanítás nyelvét. Mindehhez Eötvös József törvényeiből hozok paragrafusokat. Néhány szót írok az államosításról és annak hatásáról. Megemlítem az ismétlő iskola működését és az iskola befejezése utáni lehetőségeket. Legvégül a Sellyén 1942-44-ig működő nyári napközi otthon munkáját mutatom be.

Konzulens: Dr. Ujfaludi László

Csuhai Sándor

KERÉKPÁROS TÖRTÉNET (AVAGY: AZOK A CSODÁLATOS FÉRFIAK
A KERÉKPÁRJAIKKAL)

Hosszú gyűjtőmunkám eredményeként írtam ezt a dolgozatot, amely - azt hiszem - nem csak technikatörténet, hanem legalább ennyire művelődéstörténet is, hiszen ie. 2000 körülről szóló középkori feljegyzések közül valók az első információk Kínából a kétkerekű futógépszerű alkotmányról, amit hírvivők használtak. Talán a kerékpár volt az egyik őselem, s a mechanikában előrejutó ember csak ÚJRA megismeri lassan-lassan, mint ahogy az anyagból előtűnik a szobor, mely már benne is létezett, mielőtt a "fölsleget lehántották".

Úgy is, mint a kerékpáros sport szerelmese, sorra vettem tehát a témáról fellelhető dokumentumokat, írásokat, s több mint 40 ábrás melléklettel szeretném bemutatni ennek a csodálatos - ma is népszerű és egyre kedveltebb - mechanikai alkotmánynak a történetét a kezdetektől egészen napjainkig. Természetesen kutatásaim során rábukkantam különböző érdekes, és művelődéstörténeti szempontból is figyelemre méltó történetre, melyek dolgozatom gerincét képezik. Tekintettel arra, hogy a dolgozat nincs terjedelmi korlátok közé szorítva, így mellékelek egy kerékpáros kronológiát is ie. 2000-től 1900-ig.

Konzulens: Dr. Fábri Anna

Domahidy András

A VÁLASZTÁS KOMÉDIÁSAI

Dolgozatom arról szól, hogy miként jelenik meg egy kortárs társadalmi esemény az irodalomban, és abban miként tükröződik az egész eseménysor, a szokások, a mentalitás, a szereplők gondolkodása, viselkedési mintái, s az írói hozzáállás. Az előbb említett esemény a választás, a vizsgált regény pedig: Az élet komédiásai Jókaitól.

Fölmerül a kérdés, mennyiben használható az irodalmi mű történeti-művelődéstörténeti forrásként. Jelen esetben mind az író, mind a korabeli olvasó részese volt az eseményeknek sőt többségük valamilyen módon szereplője volt a választási ceremóniának. Ez hitelesíti a leírtakat, hisz az író nem rugaszkodhatott el nagyon a valóságtól. Torzítja persze a képet az, hogy végül is irodalomról van szó, illetve figyelembe kell venni az író politikai kötődéseit is.

Számomra a választás elsősorban mint eseménysor, mint színjáték a fontos. Lényeges a színhely, ahol a cselekmény zajlik; milyen tájegység ez (falvak, városok, nemzetiségek), milyen szűkebb helyszínek szerepelnek (kastély, kuria, vasútállomás, kaszinó stb.). Fontos a szereplőgárda (a jelölt, a kortesvezér, a választók, és a háttérfigurái), társadalmi helyzetük, hozzáállásuk, mentalitásuk, neveik. Jellemző, hogy miként folyik le maga a választás; milyen a koreográfia, mik a jelképek, milyenek a kosztümök, a beszédek, a zene, a választási furfangok, a vesztegetés módjai.

Jókai talán ebben a regényében foglalkozik legmélyebben és legrészletesebben a választásokkal, s ezen kedvenc témáját talán itt fejti ki a legpontosabban.

Konzulens: Dr. Fábri Anna

Domán Csaba

A HISZTORIA TALÁN EDDIG ELMARADT DICSÉRETE (EGY KULTÚRANTRO-
POLÓGIAI CÉLZOTTSÁGÚ, HERMENEUTIKAI MÓDSZERŰ, SZIGORÚAN LE-
GITIM KULTÚRTÖRTÉNETÍRÓI MÓDSZER ELGONDOLÁSA ELÉ

A dolgozat vázlat problémafelvetés az epikus a tragédiaírói a történetírói és filozófiai áthagyományozást és vele párhuzamban az ezt kiváltó kommunikációs és kulturális változásokat kísérli meg értelmezni a görög kultúra (i.e.VII-IV. sz.) forrásain keresztül.

A kérdéses Periklész és Thuküdidész korát éljük (vö. Szabó Á.: Periklész kora - 1941-es írásával), de lehetünk e kortársai az "utolsó" viszonylagossá nem tett "alaknak", az "első" igazán történeti műben. A historia talán eddig "elmaradt", nem eléggé tudatosított dicsérete, F.Nietzsche "az örök visszatérés" homályos önértelmezésével és az arhaikus tudat kérdésségével vonódik vizsgálatra párhuzamban Herodotosz Thukudidesz és Polübiosz történetírói önértelmezésével.

Az Arisztotelészi poezissel összevethető Thukudesi hisztoria kommunikációelméleti és művelődéstörténeti értelmezésével vázlatokat kívánok állítani egy "jelen idejű" kulturantropológiai célzottságú hermeneutikai módszerű szigorúan legitim kulturtörténetírói módszer elgondolása elé.

Győrffy Iván

ALCUIN ÉS GERBERT SZEREPE A KÖZÉPKORI MŰVELŐDÉSBN

Alcuin a Karoling-reneszánsz kialakításának és kiszélesítésének egyik vezető alakja volt. Személye nem szakítható el korától, amelyben élt - ezért, annak kulturális vetületeit véve, elhelyezzük benne, egy vázlatos körképet adva, - ugyanakkor - túl az örökölten, ill. továbbgondolt antik hagyománykinccsen, különös tekintettel a "szabad művészetek" eszményére és gyakorlatára - önálló teoretikusnak is nevezhető, a szó szigorúan (leszűkítetten) gyakorlati értelmében. Ez mutatkozik meg Nagy Károly-kori politikai "filozófiájában", változatos műfajú értekezéseiben, és - ezen keresztül - műveinek, tanításainak évszázadokon átívelő hatásában.

Gerbert eklektikus egyéniségével nagyban hasonul a 10.század, ill. a régió (ifjúkora dél-francia-hispán térségének) összetett, arab, zsidó és keresztény formakincsekből építő sokszínűségéhez, mint ember és mint művelődés-politikai tényező (utóbbiként az Imperium Romanum I. Christianumba való (elképzelte) fordításában III. Ottó oldalán - II. Szilveszter pápáé). Tudományos szerepe is kiemelkedő, azonban az utókor képzeletét leginkább "ezredfordulós" jellemével ragadta meg; hogy jogosan-e vagy jogtalanul - máig kérdéses.

Konzulens: Kozma Béla

Horváth Péter

SZILÁNKOK BUSTER KEATON-RÓL

Még a kezembe se vettem a tollat, de már éreztem, hogy a majdani dolgozat, szükségszerű hiányosságokkal és a teljesség igénye nélkül fog elkészülni. Alapkérdésem ez volt: Mit jelentenek számomra Buster Keaton filmjei, személye, akit Magyarországon - meg merem kockáztatni - csupán a "vájtszemű" filmőrültek ismernek úgy-ahogy?

A hazai filmes szakirodalom meglehetősen hanyagolta, csakugy mint filmjeit a mozik, monográfia nem jelent meg róla magyarul, csak elszórtan cikkek, életrajzrészletek a Filmvilágban és egy fejezet Szalay Károly: A geg nyomában című összefoglaló munkájában. Az anyaggyűjtés közben jöttem rá, mennyire "szűz terepen" járok.

A teljességre törekvő, minden részletre kitérő, nagyobb lélegzetű munka tervét mégis elvetettem. Mert az aprólékos - a kamerabeállítástól a geg felépítését elemzés és csoportosító - munka közben elveszett volna az a varázs, egység, amivel a Keaton filmek első látásra megbabonáztak. Az a többlet, ami Buster Keatont a többi "balga szent" közé - a szomorú Pierrot-tól a backetti csólakóig - helyezi. Így inkább a dolgozat töredékes élménybeszámoló, mintsem a "tudományosság" szintjét megütő, strukturálisan elrendezett gondolatok logikus láncolata.

DOMONKOS NŐVÉREK MAGYARORSZÁGON (AZ 1200-AS ÉVEKTŐL NAPJAINKIG)

Több éves széleskörű önálló kutatómunkán alapuló, monografikus igényű feldolgozás. Átgondolt, logikus rendbe szerkesztett hatalmas anyag, számos úttörő jelentőségű feltárással. A Szt. Domonkosról és rendjéről készített összegző-bevezető rész jól megalapozza a Rend magyarországi történetéről szóló fejezetet. A későbbiek során részletes, alapos művelődéstörténeti áttekintést ad az egyes kolostorok életéről, értékes feltárómunkával összegezve mindazt, ami szétszórtan különféle kiadványokban fellelhető volt. A monografikus igényű feldolgozás különleges értéke, hogy a zárdák életének mindennapjait "belülről" ábrázolja, s olyan hit ötvözi egybe a mondanivalóját, amelynek sugárzása minden olvasót hatalmába kerít. Ebből a belső hitből fakad egyéni látásmódja, a szerzetesség megújításának igénye. A szerző a fellelhető bibliográfia teljes körén túl visszaemlékezések és a rendi "krónikák" anyagaira alapozva elsőként összegzi az 1994-1950 közötti esztendőkből történeteket, majd az 1950-1991. közötti időszak "illegális" működését. A mintegy 220 oldalas történeti áttekintést 60 oldalas adattár, 39 képből álló képmelléklet és a nővérek életéről készült (a témához kapcsolódó tartalmú) különféle írások teszik teljessé.

A munka szerkezete és stílusa egyaránt átgondolt és "kiforrt" - egyetlen negatív észrevétel csupán az lehet, hogy helyenként szükség lenne a hivatkozások további használatára és egy-egy gépelési hiba kijavíthatatlan maradt.

Összegezve: aktuális kutatási témáját rendkívüli erőfeszítéssel olyan nagy jelentőségű, monografikus igényű dolgozattá tudta formálni, amely a jelen formában is kiadható lenne és mindenképpen elismerésre méltó eredménye a fiatal kutatónak.

Konzulens: Dr. Köteles Lajos

Kolostori Gábor

"... LÉLEK LÉP A LAJTORJÁN"

A kereszténység előtti magyarság világképének továbbélése
az életmódban

Dolgozatomban a kereszténység előtti magyarság világképét és annak az életmódbeli továbbélését próbáltam feltárni az összehasonlító kultúraelemzés módszerével.

Elkülönítem és néhány példával bemutatom a vertikális és horizontális világképeképzelések egymásra rakódott rétegeit. Vázolom néprajzi, nyelvészeti, régészeti kutatások segítségével a kettőslélek elképzelését, a még fellelhető totemos nyomokat, valamint egy esetleges égitest-istentriász lehetőségét.

Bemutatom az ázsiai sámán tevékenységének fejlődését - párhuzamba állítva a társadalom alakulásával -, és e figura továbbélésének feltételezhető nyomait hagyományainkban (táltos, halottlátó, gyógyító, garabonciás).

Mellékletként közlöm két borsodi falu (Sajóhidvég és Köröm) háztetőoromzatainak, kapuinak és kerítéseinek díszítőmotívum elemzését az ősi mágikus gondolkodás továbbélésének szempontjából.

Konzulens: Abai Ilona

Kovács András

AZ IRODALMI MŰ MINT MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETI FORRÁS

(Az egyén válasza a történelmi változásokra, túlélési stratégiák, szerepmodellek Kemény Zsigmond Zord idők c. regényében)

Dolgozatom egy kisebb tanulmány része, amelyben a 19. századi magyar történelmi regény bizonyos, tematikai szempontból elkülönített csoportját mentalitástörténeti és társadalomlélektani (nem esztétikai) szempontból elemzem.

A pályázatra benyújtani kívánt fejezet Kemény Zsigmond Zord idő című művét elemzi, elsősorban a tekintetben, hogy milyennek látja a századközép nagy magyar regényírója és egyben jelentékeny szerepet játszó politikusa a történelmi sorsfordulót átélő, megélő egyén helyzetét, cselekvési lehetőségeit, a megváltozott társadalmi normákhoz való alkalmazkodási esélyeit. A regény választ ad arra, hogy milyen túlélési stratégiákat alkalmazhat az egyén a társadalmi biztonság megrendülésének időszakában. A Zord idő szereplőinek jellemzése során egy kettős személyiségmodell képe rajzolódik ki. Jól elkülönülni látszanak (még ha időnként össze is mosódnak) egyrészt a történelmet alakítani, azt megváltoztatni akaró, közéleti szerepet vállaló; másrészt a történelem eseményeit saját érdekeinek szempontjából kihasználó magánember típusai. A török megszállók igazgatási, politikai kultúrája megütközik a magyar politikai, jogi kultúrával és a hagyományos magyar mentalitással, amely konfliktust az egyén aszerint törekszik megoldani, hogy véglegesnek, vagy ideiglenes, átmeneti állapotnak tekint-e a kialakult helyzetet.

Noha teremtett világ a Kemény regény világa, eszme- és mentalitástörténetet formáló hatását nehéz lenne kétségbevonni.

Konzulens: Fábry Anna

Márkus Rozália

TÁRSADALOM- ÉS TÁRSADALMI NYILVÁNOSSÁG-KONCEPCIÓK A MAGYAR-
ORSZÁGI NÉMET NYELVŰ HÍRLAP- ÉS FOLYÓIRATIRODALOMBAN A 18.
SZÁZAD MÁSODIK FELÉBEN

A dolgozat tartalmi, valamint nyelvi (stílus- és szókincs-) elemzését tartalmazza a Merkur von Ungarn című irodalmi érdekű folyóirat és a Pressburger Zeitung című hírlap egyes, az 1760-1780-as években megjelent darabjainak.

A vizsgálat a két sajtótermékben explicite megjelenő, illetve a nyelvi elemzés révén kimutatható, implikált társadalomképekre irányul, különös tekintettel a folyóirat és az újság viszonyulására a társadalmi nyilvánosság különböző valós és fiktív fórumaihoz. A dolgozat ezeket elsősorban a recepció feltételeinek összefüggésében próbálja vizsgálni.

Németh Éva

ERDÉLYI DIÁKOK PEREGRINÁCIÓJA A KÖZÉPKORTÓL A XIX.
SZÁZAD KÖZEPÉIG

A dolgozatíró témaválasztását részben az a szubjektív tény motiválja, hogy szülőföldje Erdély, s így egyfajta "késői peregrináció" következményeként Magyarországon vendéghallgató.

A peregrináció magyarországi történetének szintetizáló jellegű áttekintésével még adós a szakkutatás, így vállalkozása - ha részterületet érint is - hiánypótló szerepű.

Forrásanyagát nagyrészt a marosvásárhelyi Teleki-Bólyai Dokumentációs Könyvtár (Teleki Téka) vonatkozó anyagai képezik. A szaktudomány kritériumait érvényesítő feldolgozás az erdélyi peregrináció kezdeteitől a XIX. század közepéig haladva végez elemző vizsgálatokat. A peregrináció okait, irányait, tartalmát, eredményeit felsorakoztató tények rendszerezése során érvényesül a dolgozatíró értékelő állásfoglalása; az egyes jelenségek megítélését differenciáló szemlélete. A művelődéstörténeti értékek megmutatásának szándéka a dolgozat eszmei-logikai szempontú kohézióját teremti meg. Az intézményen kívül, a részben intézményszerű, majd intézményekre koncentrálódó egyházi és világi oktatásban betöltött szerepét kiemelten kezeli. A történelmi-földrajzi egység kulturális igényeinek az állami-politikai-hatalmi-ideológiai viszonyokkal való mindenkori összefüggését érzékelteti, ám nem fetisizálja.

A peregrináció jelensége, szokásrendszere, hagyományai, értékei feldolgozásra, megismerésre és követésre méltóak; a kulturális integráció lehetséges útjai a "nyitott Európa" eszméjének hordozói. A dolgozat a lehetséges kulturális egység egyik történeti előzményeként méltatja a peregrináció erdélyi történetét, így munkájának aktuális vonatkozásai is figyelemre méltóak.

Konzulens: Dr. Virágné dr. Horváth Erzsébet

Seres Szilvia

A KALOCSAI ÉRSEKI KASTÉLY

Az érseki lakhelyül szolgáló kalocsai érseki palota 1760 és 1766 között épült olasz barokk stílusban. A történelmi változásokkal párhuzamosan az érseki lakhely is átépült, újjáépült, változott. Asztrik, Kalocsa első érseke építette fából a legelső érseki lakot, melyet vízfolyások öveztek, így annak vízvár jellege volt. A várat Csák Ugrin halála után Benedek kalocsai érsek építette fel kőből. Károly Róbert idején a kastélyt nagyobb erőddé építették, várfallal, sáncokkal erősítették meg. A török hódoltság idején török katonai őrség állomásozott a várban, amelyet kivonulásukkor felgyújtottak. A várkápolnát Kollonitsz Lipót érsek hozatta helyre, majd utóda, Széchenyi Pál felépítette a lakot. Csák Imre kibővítette: bástyákkal, felvonóhidakkal látta el. Később ezeket hadiparancsra lebontották. Batthyány József a várat leromboltatta és Oswald Gáspár piarista tervei alapján 1760-ban elkezdte az új felépítését, melyet Patachich Ádám fejezett be.

Az érseki palota külső és belső felépítésében megfigyelhetők a barokk stílusra jellemző jegyek: a tágas tér a palota előtt, az épület mögötti hatalmas kert és maga az épület külső és belső megjelenésében. Így pl. az épület homlokzata, mely nincs egyetlen sík felületbe zárva, a kiemelt középrizalit, melyet timpanon zár le. A párkányok, díszítések, melyek hangsúlyoznak, kiemelnek l-l részt és oldják a fal tömörségét. Tehát monumentális hatású, de egyben lendületes is, mozgást, erőt, kifejező.

Az épület belsejében hatalmas lépcsőház található. Megfigyelhető a terek kapcsolása teremsorokkal, a tükrök szerepe (pl. az oratóriumban), melyek fokozzák a térhatást, szinte építészeti elemmé válnak. A reprezentáció látható az épületbe való belépéstől kezdve (asztalos és lakatosmunkák) a díszterem és egyéb helyiségek gazdag díszítéséig (gipsz-stukkók, márványozások, freskók, festmények domborműveket, építészeti kiképzéseket utánoznak).

Mindezek alapján a kalocsai érseki palota külső és belső felépítésében szép példája a barokk korszaknak.

Konzulens: Dr. Galgóczi Anna

Smöltz Margit

KORRÓL KORRA, KÓRRÓL KÓRRA

(Az egészségápolás története az utolsó boszorkányégetésig - Európában)

A dolgozat az egészségápolás történetével foglalkozik, a kezdetektől az 1652. évi boszorkányégetésig. A tudománytörténet, ezen belül is az orvostörténet, az egészségápolás, a filozófiai néprajzi, művelődéstörténeti vonatkozásait vizsgálom; a tudomány előtti megismerés vonulatát és fontosabb epizódjait, időn és téren keresztül.

A sámánok gyógyításától, a szerzetesek, kuruzslók, javasok, varázslók, kőmetszők, városi mutatványosok tevékenységén keresztül az utolsó boszorkányégetésig kísérem figyelemmel az orvostörténetet, a betegségek elleni küzdelem legfőbb lépéseit.

Korbuly György Egészségápolás című cikke szolgáltatta a fő gondolatmenetet, így a kronologikus sorrendet elvetve - új logikai rendet követve - vizsgálom a "gyógyítás művészetét".

Dolgozatom utolsó részében művelődéstörténeti szempontok szerint bemutatom és elemzem Kiss József 1792-es katekizmusát, amely Kolozsvárott jelent meg, magyar nyelven. A "Summája a' benn-lévő Dolgoknak" című műben a betegápolással és az egészségügyi hálózattal kapcsolatos részekre fordítok nagyobb figyelmet, valamint a gyógyításban még mindig élő téveszmékre, hiedelmekre.

Konzulens: Abai Ilona

Stumphauser Ildikó

A NAGY UTAZÁS (Az ember útja a Holdig)

1969. július 20-án az amerikai Neil Armstrong 110 órával űrhatója indítása után a Hold felszínére lépett. De a Holdhoz vezető út az emberiség számára évezredekig tartott.

A Hold, mint a legközelebbi égitest, már a történelem előtti emberek mítoszaiban és vallásaiban kulcsfontosságú volt. Az évezredek alatt nagy számú irodalmi alkotás gyűlt össze, melyben a Hold szolgál az események színteréül.

Az álmok valóra váltásában a rakéták feltalálása segített. Ezeket a II. világháború végéig szinte csak katonai célokra használták. A rakéták mérnökei azonban a világűrbe jutás lehetőségeit is kutatták.

1957. október 4-én indult útjára a Föld első mesterséges holdja a Szovjetunióból. Ezzel kezdetét vette a versenyfutás a világűrben. A technikai versenyen túlménőleg fennállt egy politikai versengés, melyben az űrhajózás csak eszköz volt.

1962-ben született meg a terv az Egyesült Államokban, hogy a Szovjetuniót megelőzve kell amerikai embert juttatni a Holdra. Ez - az áldozatokat is követelő kísérletek végén - 1969-ben sikerült.

A dolgozatban próbáltam az eseményeket hitelesen, röviden és olvasmányosan bemutatni, abban a formában, hogy később beilleszthető legyen az általános iskolai történelem tananyagba. A legtöbb helyen eredeti idézeteket használtam, bemutatva a legjelentősebb szereplők életét Ciolkovszkij-tól Von Braunon át Armstrongig.

Konzulens: Balla Ferenc

Tóth Szilvia

"MÉLYSÉGES MÉLY A MÚLTNAK KÚTJA"

Egy több mint ezer éves település ma élő ragadványnevei -
Göncruszka

Dolgozatom a ragadványnevek meglétét, használatát és hagyományozódását vizsgálja egy alig 800-as lélekszámú kistelepülésen, ahol az őrzők sohasem számoltak folklórujuk szociológiai és esztétikai értékével.

Munkám tárgyát tekintve művelődéstörténeti indíttatású, hiszen vizsgálom benne a ragadványnevek létrejöttének általános kérdéseit, illetve azok szerepkörét.

Adatgyűjtésem - mely nem teljeskörű ugyan - igazolja azon hipotézisemet, mely szerint a ragadványnévadás és -használat ma is él, melyből következtetni lehet a vizsgált közösség életkörülményeire, gondolkodásmódjára, szokásaira. Dolgozatommal hagyomány folytatásához szegődtem, mely összefogás annak érdekében, hogy ne haljanak ki megörökítés nélkül az emberi élet tradíciói.

Konzulens: Abai Ilona

Vitéz Ágnes

TÁVOKTATÁS ÉS A SZAKKÉPZÉS

Korunk gazdasági-társadalmi változásaiban, a technológiák hihetetlenül gyors fejlődésében a naprakész ismeretek, a tudás talán még nagyobb jelentőségű, mint korábban. Ismereteink korszerűsítésének, az új tudásanyag elsajátításának egyik útja a tanulás. Az utóbbi 20 évben világszerte elterjedt a tanulásnak egy olyan módja, amely mindenki számára elérhető, a tanulás idejét, helyét és tartalmát tekintve rugalmas és a tanuló személyéhez alkalmazkodó, és - nem utolsósorban - amely nem szakít el bennünket a mindennapi munkánktól: ez a távoktatás. A távoktatás módszerét 1969-ben az angliai Open University használta először, hogy a hagyományos angol egyetemektől eltérően új rétegeknek nyisson utat a tanulásban, de tartalmát tekintve is újat hozott (helyet adva a tantervi reformoknak). Magyarországon már néhány évvel később történtek kísérletek a módszer adaptálására, de a törekvések idővel háttérbe szorultak. Most azonban, elsősorban a menedzser képzésben újra előtérbe került és más területekre is behatolva fokozatosan tért hódít a távoktatás.

Dolgozatom azt vizsgálja, hogy a távoktatás hogyan használható fel ma Magyarországon abban, hogy nyitottabbá tegyük a felső- és középfokú képzést, a szakmák elsajátítását - és minél szélesebb rétegek számára tegyük lehetővé az átképzést és a továbbképzést. (Elsősorban a pályakezdő munkanélkülieket és a potenciális munkanélkülieket tartva szem előtt.)

Konzulens: Dr. Rubovszky K.

POLITOLÓGIA, POLITIKATUDOMÁNYOK

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Bartók Béla

EGYBERENDELTSÉG (SZABÓ DEZSÓ KELET-EURÓPÁJA)

Szabó Dezső a XX. századi magyar gondolkodás legvitatottabb alakjai közé tartozik. Kora egyik legnagyobb problémájára, a magyarság sorskérdéseire kereste a megoldást, mint azt Az egész látóhatár című tanulmánykötete is mutatja. A Trianon utáni magyarság és környezetének egységét három szinten képzelte el: magyar egység, kelet-európai egység és európai egység. A dolgozat célja annak bemutatása, hogy korának filozófiai, politikai hagyományaiból kiindulva hogyan gondolta régióink integrálását. Ennek érdekében legfontosabb ilyen témájú tanulmányát - Magyarország helye Európában: Kelet-Európa - összehasonlítottam egyéb írásaival és a korabeli konföderációs elképzelésekkel: hogyan alakult ki az ő terve és mi hatott rá. Ebből adódott az a legfontosabb következtetés, hogy Szabó Dezső a külpolitikát is a belpolitika szemüvegén keresztül nézi. Az egészséges nemzettudat előfeltétele a külpolitikai öntudatnak. Fontos, hogy a megújított magyarságnak vezető szerepet szán Kelet-Európában. Ugyanakkor legfőbb hiányosságai: diplomáciai tájékoztatatlansága és a Magyarország sorsát meghatározó geopolitikai tényezők egyoldalú szemlélete. Szabó Dezső konföderációs terve azonban része a 30-as években beszűkülő magyar külpolitika nem hivatalos kitörési kísérleteinek és problémafelvetése koroktól függetlenül is mindig aktuális marad.

Konzulens: Dr. Kiss László

Dercsényi György

POLITIKAI ESZMÉK A MAI MAGYARORSZÁGON (SZINOPSZIS)

Meghatározó politikai ideológiák a nyugati demokráciákban: Szociáldemokrácia, liberalizmus és konzervativizmus. A politikai életet jellemző konszenzusok és az ideológiák közeledése Nyugaton.

A magyar politikai kultúra rövid jellemzése. Politikai eszmék Magyarországon a XIX. és a XX. században. A nyugat-európai politikától eltérő vonások.

A jelenlegi magyar politikában uralkodó nézetek. A rendszerváltás eszméi: Az 1956-os forradalom politikai hagyományai, az 1980-as évek ellenzéki mozgalmi és eszméi. A mai pártokat jellemző ideológiák. A demokratikus szocializmus. Liberalizmus változatai: szociálliberalizmus és szabadelvű konzervativizmus. A nemzeti-keresztény ideológia.

A parlamentarizmust fenyegető veszélyek: radikális jobboldal és szociális demagógia. Konszenzus és konszenzushiány a magyar politikában. A szükséges konszenzusok. A köztársaság legitimációs válsága.

Konzulens: Dr. Benkő Péter

Diczházi Zsolt

MAGYAR SORS, MAGYAR LÉT ERDÉLYBEN (AZ ERDÉLYI MAGYARSÁG
TÖRTÉNETE 1965-1993)

Dolgozatom célja: bemutatni az erdélyi magyarság küzdelmekkel teli nemzetiségi létét, a Ceausescu-rezsimtől napja - inkig. A magyarság nemzetiségi létének megismeréséhez, megértéséhez a román nemzetiségpolitika mélyreható, lényegi elemzése adja az alapot.

Munkám a Ceausescu-rezsim embertelenségével, a Ceausescu-féle nemzetiségpolitikával, az erdélyi magyarság elesettségével, a megváltásnak tűnő romániai forradalommal és az azt követő állapotokkal foglalkozik.

Befejezésül megkísérlem az erdélyi magyarság létének, sorának, jövőjének felvázolását - melyet az egész korszakon végigvonuló, összefoglaló, rövid elemzés tesz teljessé.

Konzulens: Hacsi Lajos

Gallai Sándor

A LEGFELSŐBB BIRÓSÁG SZEREPE AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK POLITIKAI
INTÉZMÉNYRENDSZERÉBEN

1991 őszén nagy vita előzte meg az Egyesült Államokban egy fekete főbíró kinevezését. A magyar sajtó adós maradt a Clarence Thomas-ügy háttérének megvilágításával, pedig ez az eset több olyan problémakört is érintett, melyek átszövik az Egyesült Államok társadalmi-politikai életét. Tanulmányom célja ezt a hiányt pótolni, s bemutatni a Legfelsőbb Bíróság elhelyezkedését az amerikai politikai rendszerben, valamint megvizsgálni, hogy miért fontos döntés egy főbíró kinevezése.

Az alkotmány és az alkotmánybíráskodás jellemzőin keresztül igyekszem érzékeltetni a Legfelsőbb Biróságnak a politikai intézményrendszerben betöltött szerepét. Viszonya a másik hatalmi ághoz megfelelő illusztrációja a hatalommegosztás elvének.

Dolgozatommal megpróbálok hozzájárulni a Legfelsőbb Biróság összetétele, döntései és a társadalmi-politikai elmozdulások, változások közötti összefüggések bemutatásához.

Az így kialakuló elméleti keretbe beillesztve a Clarence Thomas kinevezése előtti vitát - komplexebb elemzéssel - lehetőség nyílik az eset tanulságainak bővítésére.

Gerencsér Henriett

EGYESÍTÉS VAGY BEOLVASZTÁS?

(Németország politikai rendszere az egyesítés után)

Célom e kutatással tulajdonképpen a címben megfogalmazódik: a volt NDK és NSZK politikai rendszerének elemzésén és összehasonlításán keresztül jutok el a két ország egyesítéséig. Kutatásom tárgya: hogyan lett az egyesítés következményeként két teljesen különböző politikai rendszerből egy; mit jelentett ez az NDK, mit az NSZK számára. A dolgozat végén vonom le a következtetést: két állam egyesítéséről, vagy egyik állam teljes mértékű beolvasztásáról van-e szó, illetve használható-e más kifejezés az 1991 októberében történt eseményre.

Forrásként német nyelvű anyagot használtam. A téma vizsgálatához interjúkat is készítettem a volt NSZK és NDK területén, Frankfurtban és Auerbachban.

Ezen dokumentumok elemzéséből vontam le végkövetkeztetéseimet: semmiképpen sem beszélhetünk két ország egyesítéséről, hiszen ez a fogalom egyfajta egyenrangúságot feltételez, ez esetben erről viszont szó sincs. A "beolvasztás" meghatározás tisztábban tükrözi a tényeket, viszont az egyik fél erőszakos akaratát feltételezi. Legpontosabban talán így fogalmazható meg: 1991 októberében az NDK csatlakozott a NSZK-hoz, ezzel megkezdődött beintegrálódása annak gazdasági, politikai rendszerébe.

Konzulens: Hacsi Lajos

Guba Péter

MÁSODIK OLASZ KÖZTÁRSASÁG?

Dolgozatomban az olasz alkotmányos berendezkedés néhány - főbb kérdésével foglalkozom.

Vázolom az olasz köztársasági államforma alakulását 1946-tól 1992 nyaráig. Ezen felül röviden áttekintem, milyen hatásköri viták folytak a törvényhozó és a végrehajtó hatalom egyes intézményei, ill. képviselői között.

Francesco Cossiga köztársasági elnök sok nézeteltérésre alkalmas adó hivatali periódusának kapcsán foglalkozom azzal a kérdéssel, hogy milyen lehetséges alternatívái vannak az elnöki jogkör alkotmányos módosításának.

Ezzel összefüggésben, Giovanni Sartori és Giuliano Amato polemikájában felmerül annak a kérdése, hogy a többszörös törésvonal mentén megosztott olasz társadalmi-politikai berendezkedés milyen új választási rendszer adaptálását tenné szükségessé.

Az 1992-es év történései - a köztársasági elnök idő előtti lemondása, a választások eredményének társadalmi bizalmatlansági indítványként való megjelenése, továbbá a köztársasági elnök személyét illető megegyezés szokatlanul hosszú ideig tartó elhúzódása - sarkítottan vetették fel az egységes olasz állam fennmaradásának kérdését.

Érintem azt a problémát, hogy az olaszországi folyamatokat regionális dezintegrálódásnak nevezzük-e vagy inkább a szeparatizmus valós veszélyeként kell-e megítélni a "ligák" megnövekedett politikai súlyát.

Konzulens: Bozóki András

Gyerák Andrea

"PERESZTROJKA VAGY KATASZTROJKA?"

1985 tavaszára a kommunista rend végleg válságba jutott mind a Szovjetunióban, mind az ú.n. csatlós országokban. Mindenki tisztában volt vele, hogy a pártállam ilyen formában tarthatatlan. Ekkor került M. Gorbacsov a birodalom élére. 1917 OKTÓBERE után eljött 1985 ÁPRILISA. Néhány éve még a peresztrojkról és a glasznosztyról beszélt az egész világ. Mit is tudunk valójában ezekről a fogalmakról? Valóban egy új korszak kezdetét, egy új forradalmat jelentettek? Vagy ez az öt év csak időhúzás, alkudozás volt a történelemmel? Dolgozatomban ezekre a kérdésekre keresem a választ. Kíváncsi voltam, hogy a felszíni jelenségek alatt mi rejtőzik a mélyben, valóban gyökeres és visszafordíthatatlan-e ez a változás.

Konzulens: Hacsi Lajos

Hodosi József

AZ ARADI VÉRTANÚK EMLÉKMŰVE SARKADON

Magyarországon a rendszerváltozás után minden bonyolultabb lett.

Az embereknek minden korban van szépségérzékük, igazságérzetük, csak az a kérdés, hogy nyíltan gyakorolhatják-e mindezt. Mondjuk, most igen.

Egy határszéli, újra kisvárossá előlépő település hogyan és miként tud egy aradi vértanúk emlékművét állítani önmagának, az utókornak, és egy kicsit elégtételt adni a múltnak.

Ki az, aki vállalkozik egy ilyen monumentális alkotásra? Kik a segítői?

Ezen kérdésekre próbáltam válaszolni a dolgozatban. A terjedelem szűkössége a közel félórás video felvétel miatt van. Végülis az alulról építkezés a művészetben is igaz lehet. Példa erre Sarkad.

A korábbi "diktált" alkotások és a magunknak csináltatjuk között, úgy érzem, van különbség.

Konzulens: Dr. Galgóczi Anna

Jádi Norbert

KÖZÉP-EURÓPA - VARIÁCIÓK EGY TÉMÁRA

A dolgozat, mint címe is mutatja, a ma oly divatos politikai-politikaelméleti témák egyikével, a "Közép-Európa"-fogalommal kíván foglalkozni a teljesség igénye nélkül, ám bizonyos distinkciók szigorú betartásával.

Számos kiváló és eredeti tanulmány látott eddig napvilágot e témakörben, azonban --ellentétben dolgozatommal-- legtöbbjük Közép-Európát, mint egy elv, egy "megfontolás" kifejeződésének gondolati (és itt a hangsúly e szócskán van) párlatát rajzolta meg. Összekötő szövedéknek jelölték meg a közös és sajátos kultúrát (amely épp sokszínűségében, illetve a másik oldalról a nagyvárosi kultúrában fogható meg), míg mások a földrajzi egység-fogalom felől közelítettek rá e témára: én a "Közép-Európa"-fogalmat mint realitást kezelem, függetlenül az ez irányú (és ennyiben geopolitikai egységként láttató politikai) aspirációk realizálásértékétől.

Dolgozatomnak nem célja az ideológiateremtés, sem egy el-tolt síkon szemlélődő ideológiaápolás; e sorok mindössze gondolatok - vagy ahogyan írtam: variációk egy témára - témáról.

Konzulens: Dr. Gyarmati György

Jánócsik Csaba

A "JÓLÉTI TÁRSADALOM" PERSPEKTÍVÁI MAGYARORSZÁGON

A dolgozatban Magyarország rendszerváltás utáni gazdasági és politikai fejlődésének egy lehetséges alternatíváját elemzem.

Az első részben definiálom magát a jóléti társadalmat, kritériumait, az ezzel szembeni létező gazdasági-társadalmi formációt, elsősorban lényeges eltéréseiket vizsgálva.

A második részben történelmi áttekintést és elemzést végzek a XIX-XX. század ideológiai, politikai és gazdasági fejlődésének Magyarországra ható kedvező és kedvezőtlen hatásai kapcsán.

Végül, a harmadik részben a "skandináv-típusú", illetve "angolszász-típusú" társadalmak szükségszerű és kívánatos fejlődését vizsgálom, melyhez Magyarország társadalmi fejlődésének lehetséges alternatívái szorosan kapcsolódhatnak.

Konzulens: Tóth József

Karmó Gábor

A DEMOKRÁCIA ALAPJAI NÉMETORSZÁGBAN

Dolgozatomban kísérletet teszek arra, hogy bemutassam a Német Szövetségi Köztársaság államrendszerét, a német Alaptörvény főbb cikkelyeit, az alulról szerveződő népképviselői előnyeit és jellemzőit.

Külön figyelmet kap a föderalista államfelépítés és a parlamentáris rendszer, amely véleményem szerint nagyobb szabadságot és ellenőrzési lehetőséget biztosít az állampolgárnak, mint egy erős központosított rendszer (pl.: elnöki rendszer). Röviden kitérek az egyesülés utáni alapvető változásokra, és az ezekből adódó új jelenségekre, főképpen az idegengyűlöletre, szociális nehézségekre és a szélsőjobboldal előretörésére.

Témám kiválasztásában közrejátszott az a tény is, hogy Magyarországon is egy, a német politikai rendszerhez közelálló demokrácia van kialakulóban.

Konzulens: Nuber István

Könczöl Imre

SOLLTEN DIE DIREKT-DEMOKRATISCHEN ELEMENTE DES
GRUNDGESETZES FÜR DIE BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
ERWEITERT WERDEN?

Der Parlamentarische Rat hat sich 1948 bei der Verfassungsgebung für die formell rein repräsentative Form der Demokratie entschieden, das Grundgesetz kennt also keine Möglichkeiten, das Volk unmittelbar durch Plebiszit in die Gesetzgebung einzuschalten. Die Ursache für diese Entscheidung ist nicht in den "Weimarer Erfahrungen" zu sehen: sie galt vielmehr den Bestrebungen der UdSSR und denen der SED: Seit 1946 hatte die SED (Sozialistische Einheitspartei Deutschlands) auf die plebiszitäre Karte gesetzt, und immer sensiblere Bereiche auf diese Weise zu beeinflussen versucht - die Wirtschaftsordnung, die Verfassungsgebung, die nationale Frage. Der Kalte Krieg schuf auch nicht die besten Voraussetzungen für eine direkte Beteiligung des Volkes an der Gesetzgebung. Keiner der "Gründer" der Bundesrepublik gedachte aber, diese Beschränkungen für immer und ewig ins Leben zu rufen.

Nach der Wiedervereinigung wurde vom Deutschen Bundestag und Bundesrat eine gemeinsame Verfassungskommission eingesetzt; sie erarbeitet Vorschläge zu einer Reform des Grundgesetzes. Die Vorschläge zur Aufnahme plebiszitärer Elemente in das Grundgesetz werden in Wissenschaft und Publizistik besonders ausführlich diskutiert, weil sie für das Demokratieverständnis in der Bundesrepublik eine grundsätzliche Bedeutung haben. Die Befürworter von Volksbegehren und Volksentscheid bezweifeln die Gültigkeit der antiplebiszitären Vorbehalte des Parlamentarischen Rates für die gegenwärtige Situation; ihre Gegner argumentieren, die Grundgesetzautoren hätten sich für eine rein repräsentative Form der Demokratie entschieden.

Welcher Standpunkt wird nun die Oberhand gewinnen?

Konzulens: Ormos Mária

Barbara Plank-Wöckener

Kucsma Viktória - Vajda Éva

A GÖRÖG ÉS A PORTUGÁL POLITIKAI ÁTMENETEK VIZSGÁLATA

Dolgozatunk fő témájának a dél-európai, konkrétan a görög és a portugál átmenet összehasonlítását választottuk.

Miért lehet ez ma izgalmas kérdés Magyarországon? A válasz azonnal adódik: nyilvánvaló, hogy a sikeres politikai átmenetek tapasztalatai hasznosak lehetnek mind a magyar, mind a Kelet-Európa többi országában lezajló változások megértéséhez és az ezekből származó konfliktusok kezeléséhez még akkor is, ha olyan átmenetekről van szó, ahol jobboldali diktatúrák "változtak" át demokráciákká.

A bevezetőben tehát a kelet-európai, illetve a magyar átmenet rövid áttekintésével felvetünk néhány kérdést:

Melyek az átmenet elindulásának okai? Mitől érzi úgy egy vezetés, hogy már nem kormányozhat a régi módon és ezért változtatnia kell politikáján? Mitől érzi úgy a társadalom, hogy "ütött az óra", és a rendszerrel szemben eséllyel felléphet anélkül, hogy mozgalmaira a vezetés véres leszámolással válaszolna?

A dolgozatban először meghatározzuk a módszertani, fogalmi kereteket: mi az átmenet, kik a főszereplői, mik az átmenet elindulásának okai, mikor sikeres és befejezett az átmenet, milyen típusai és szakaszai vannak. Ezután ismertetjük a konkrét eseményeket, majd a két ország átmeneteinek elemzése következik összehasonlító nézőpontból.

A bevezetőben feltett kérdésekre (Kelet-Európa esetében) a dél-európai átmenetek tanulságai alapján válaszolunk.

Konzulens: Bozóki András

Matukovicz Gábor

DIKTATÚRÁBÓL A DEMOKRÁCIÁBA?

1945 augusztus - véget ér a II. világháború. A győztes nagyhatalmak (Egyesült Államok, Szovjetunió) megosztottak Európán és a világon. Néhol kényszerrel, néhol egyezséggel erőszakolták rá elveiket, gondolataikat a fasizmustól megszabadított világra. Európa keleti része az állam-szocializmus röögös útján indult el, míg a Nyugat szociális demokráciára "ítéltetett". Értelmetlen verseny bontakozott ki az erőltetett fejlődés diktatúrái és a nehezebben induló, ám annál hatékonyabban működő demokráciák között. 1968-ra eldőlt a verseny. A mind gyakrabban jelentkező problémák, a reformok szükségessége előre vetítette a kommunizmus agóniáját. Erre 1985-ig kellett várni. Gorbačov reformjai 1989-1990-re valósággá válnak, sőt még túl is lépik azt. Demokratikus választások zajlanak Kelet-Európában. A nélkülözésekbe belefáradt népek a fejlődésre szavaznak. Néhány év múlva (napjainkban) a kezdeti lelkesedést kételyek, csalódottság váltja fel. A régi iránti vágy, a nacionalizmus, fasizmus terjedése kezelhetetlen problémát jelent nemcsak Kelet-Európa, de még a jóval fejlettebb Nyugat számára is. Ez vajon a demokráciák vége? - kérdezhetnénk. Mindenekelőtt azonban érdemes átgondolni, hogy tényleg demokráciák alakultak-e ki Közép-Kelet-Európában, vagy demokráciának csúfolt "hitdemokráciák", melyek joggal okozhatnak csalódást a gyors felemelkedést váró tömegeknek. Érdemes elgondolkozni azon, hogy egyáltalán létezhet-e egészséges demokrácia térségünkben? Nem csupán választási sikerfogás volt a gyors változás ígérete? Képes-e hatékonyan irányítani egy országot a demokrácia paragrafusaiban elvesző parlament? Ismerve napjaink eseményeit akarva-akaratlanul felmerül a kérdés, vajon meddig őrizheti meg hazánk e térségben politikai stabilitását. Itt beszélnek a helyzetünket egyre nehezítő külső és belső konfliktusokról, okairól, melyek térségünk jövőjének, biztonságának szakadékaik lehetnek. A józanság, kompromisszum keresése, értékeink tisztelete talán megoldást jelenthetne. A nyakunkba zúdult demokrácia sajnos ezen értékeket háttérbe szorította, a gyűlöletet, szélsőségeket helyezi előtérbe. De talán mégis van megoldás ...

Nagypál Krisztina

A ZSIDÓKÉRDÉS HAZÁNKBAN 1945-1989

Dolgozatomban részletesen foglalkozom a II. világháború utáni politikai helyzet alakulásával Magyarországon, és ezen belül vizsgálom a zsidókérdés megjelenési formáját. Létezett-e zsidókérdés; volt-e antiszemitizmus a világháború utáni politikai korszakban?

A dolgozat kezdetén két fogalmat tisztázok, mely nélkül e témával foglalkozni nem lehet: zsidóság és antiszemitizmus. Majd részletesen megvizsgáltam a zsidóság egyes rétegeinek lehetőségeit: hogyan érvényesülhettek politikai vagy gazdasági vonalon, mennyire okozott súlyos következményeket a Holocaust, hogyan épülhettek fel ebből a csapásból.

A dolgozat harmadik részében az 1945-től 1989-ig tartó időszakot szakaszokra bontva vizsgálom; a szakaszokon belüli időszakokban milyen volt a politikai hatalom, hogyan viszonyultak a zsidókhoz. Fontos kérdésként lép fel a Rákosi-korszakban a Szovjetunió befolyása, mely meghatározó volt a zsidókérdés alakulásában is.

A kutatás célja az volt, hogy megvizsgáljam, a mai átmeneti időszakban (1989-93) ismételten felszínre kerülő problémának melyek a közvetlen előzményei, gyökerei? Melyek voltak azok az okok, amelyek az 1989 utáni zsidókérdést felszínre hozták?

Konzulens: Dr. Kiss László

Rixer Ádám

A POLITIKAI ÁTMENET NÉHÁNY JELLEGZETES MOTÍVUMA
MAGYARORSZÁGON, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÉRTELMISÉG SZEREPÉRE

Megközelítésemben a politikai átmenet okai között fő helyen az 1970-es, 80-as évek belső (honi) meghatározottságú tényei, folyamatai szerepelnek, s ennek vizsgálatán keresztül igyekszem meghatározni az értelmiség helyét a közelmúlt és a jelen történéseiben.

Munkámban eltekintek a ma létező politikai intézményrendszer kialakulásának kronológikus megközelítésétől, s a pártok szerepével is csak annyiban foglalkozom, amennyiben a konzervatív, liberális, szocialisztikus irányeszmekek értelmiségre gyakorolt hatása megjelenítő a kiváltó okok valamelyikében.

Ezek közül különösen fontosnak tartom a civil társadalom atomizált közösségeiből fakadó szervetlen pártstruktúra létrejöttét, a magyar politikai tudat sajátosságait, a magyar értelmiség primátusát tegnap és ma, a békés átmenet árát, összefüggésben az 1989-es eufória okaival, az új-régi távlatokkal Európában.

Konzulens: Szűcsné dr. Mészáros Edit

Tóth István

AZ SPD ÁTALAKULÁSA ÉS ALKALMAZKODÁSA AZ ÚJ NYUGAT-EURÓPAI
KIHÍVÁSOKHOZ

Tanulmányom az SPD második világháború utáni történetével foglalkozik. Annak a nagy átalakulásnak a történeti, politikai és eszmetörténeti okait kutatom, amelynek révén az SPD Godesbergig eljutott; azaz, egy nagymértékben marxista osztálypártból, modern baloldali néppárttá vált.

Az SPD második világháború utáni fejlődési folyamatának elemzésénél, a következő fő kérdésekre kívánok választ adni:

- A második világháború után, miként integrálódott e hagyományosan erős baloldali párt, a kialakult jóléti típusú társadalomba. Mégpedig úgy, hogy a nagy átalakulás nem vezetett a párt széteséséhez.
- Hogyan változtak meg a tradíciók hangsúlyai, a jóléti társadalom és az általános modernizáció hatására?
- Hogyan tudta feldolgozni a párt progresszív módon, a második világháború utáni belső társadalmi és politikai fejlemények tapasztalatait.
- Hogyan értékelhetjük az SPD történelmi szerepét, az általános, európai "szociáldemokratizálódás" folyamatában.

Konzulens: Dr. Hülvely István

Török Gábor

MIÉRT GYŐZ A VESZTES?

Miért győzött az 1990-es parlamenti választásokon Vas megyében az országos összesítésben második helyre szorult Szabad Demokraták Szövetsége? - ez a témája a Miért győz a vesztes? című dolgozatnak. A tanulmány az országos eseményekbe és eredményekbe ágyazva próbálja bemutatni, miben térhetett el a vasi választás az átlagostól, hogyan lehetséges, hogy éppen ebben a megyében aratta a legfényesebb sikerét a később legnagyobb ellenzéki párttá vált szervezet.

A választásokról megjelent cikkekben, nyilatkozatokban két ellentétes vélemény ütközik ebben a kérdésben. Elsősorban az SZDSZ politikusai által terjesztett elmélet szerint ez az eredmény azt mutatja, hogy a szabad demokraták a műveltebb, nyugatiasabb értékeket valló térségben érték el sikereiket, bizonyítva, hogy az ország egyes régiói között társadalmi-politikai eltérések lehetnek. A másik oldal tagadja ezt a hipotézist, s egészen egyszerűen úgy gondolják, hogy az SZDSZ eredményesebb, jobb munkát végzett a megyében, s az MDF egy kicsit elhanyagolta a nyugati végeket.

A dolgozat 1990. januárjától ápriliséig terjedő időszakban elemzi a kampányt és a választások egy-egy mozzanatát, a megyei sajtó példányait segítségül hívva keres választ a címben feltett kérdésre. S bár egyértelműen nem foglal állást, az adatok és a nyilatkozatok csokorba gyűjtése talán mégis közelebb vihet a dilemma megoldásához.

Konzulens: Dr. Stipkovits Ferenc

SZOCIOLÓGIA, SZAKSZOCIOLÓGIÁK, TECHNIKASZOCIOLÓGIA,
SZOCIÁLANTROPOLÓGIA

Albert Fruzsina - Dávid Beáta

A MAGYARORSZÁGON TANULÓ KÜLFÖLDI DIÁKOK KAPCSOLATHÁLÓZATI
MINTÁI

Dolgozatunk célja a hazánkban tanuló külföldi diákok kapcsolathálózatainak leírása és bizonyos jellemzőinek magyarázata volt az 1990 ősztől 1992 őszéig terjedő időszakban saját magunk által, kérdőíves módszerrel felvett adatok alapján. Az elemzéshez főként az SPSS PC statisztikai programcsomagot használtuk fel. A SOTE száz férfihallgatójából álló mintát összehasonlítás céljából faji hovatartozás szerint további öt alcsoportra osztottuk (afrikai, arab, német, "volt szocialista", izraeli), de az egyes alminták létszáma (20-20 fő) miatt csak nagyon óvatos következtetések levonására nyílt lehetőségünk, és a pusztán leírásnál az oksági magyarázatokra emiatt nem fektettünk nagyobb hangsúlyt. Alaphipotézisünk, miszerint a Magyarországon tanuló külföldi állampolgárságú diákcsoportokra zártság, szegregáció jellemző, beigazolódott. Az a feltevésünk azonban, hogy az alcsoportok magyar kapcsolatainak számát és minőségét az alcsoportok kulturális és etnikai különbözősége markánsan differenciálja, mintánkon nem verifikálható. A kapcsolatszerveződéseket almintánként ugyan különbözőnek találtuk, de nem az általunk várt mértékben. Vizsgálatunk számunkra meglepő eredménye az, hogy a különböző alcsoportok tagjai között a kapcsolatok rendkívül szegényesek, ellentétben a külföldön tanuló magyar diákok tapasztalataival. Vizsgálatunk több irányban is továbbfejleszthető, érdemes lenne reprezentatív mintán, nagyobb elemszámmal, oksági következtetésekre jobban koncentrálva megismételni.

Konzulens: Angelusz Róbert

Bartha Attila - Gombás Éva - Hajdú Gabriella

"MENEDZSER KERESTETIK"

Vizsgálatunk tárgya a magyarországi vállalatok vezető kiválasztási mechanizmusa, melyet az 1991-ben a Figyelőben, a HVG-ben és a Népszabadságban megjelent álláshirdetések tartalomelemzésével kíséreltünk meg feltárni.

A kutatással kapcsolatos hipotéziseink két legfontosabb csoportját a hirdető vállalatok tulajdonformája, illetve a hirdetés megjelentetője szerinti feltételezéseink alkották, várakozásaink szerint az ezekkel kapcsolatos megfigyeléseink lehetnek elsősorban jelentősek.

Kutatásunk azt igazolta, hogy a hirdető vállalatok tulajdonformája tekinthető a hirdetések legfőbb szegmentációs tényezőjének. A "demarkációs vonal" azonban nem az állami vagy magántulajdonban levő vállalatok között húzódik, miként azt előzetesen feltételeztük, a külföldi vagy vegyes-, illetve magyar magáncégek rekrutációs kritériumai lényegesen különböznek egymástól - a magyar magán vállalatok vezető kiválasztási mechanizmusa alig tér el az állami vállalatokétól.

Konzulens: Lengyel György

Alcsics Ildikó

A TBZ TÁRSADALMI TÉNYEZŐI ÉS A REAKTÍV KÖZIGAZGATÁSI
BEAVATKOZÁS FELTÉTELRENDSZERE

A mozgássérültek továbbtanulási lehetőségei esetében

A sajátos téma felvetésem egyik magyarázata kétségek kivételével a személyes érintettségem, lévén magam is mozgássérült vagyok. A másik ok viszont az, hogy tudomásom szerint a szakdolgozatok meglehetősen csekély százaléka foglalkozik a kérdéssel. Harmadszor, de nem utolsó sorban a rendszerváltozás okozta új viszonyokat kívántam vizsgálat tárgyává tenni. Végezetül mivel magam is megfordultam az említendő intézetek némelyikében és a szakdolgozat köszönet kíván lenni az ott dolgozók áldozatos munkájáért.

Szakdolgozatom első negyede, a TBZ fogalmának és "történelmének" vizsgálata (többek között) Emile Durkheim, Andorka-Buda-Cseh-Szombati tanulmányai alapján, mivel azonban jogos a kérdés: mennyiben számítanak a mozgássérültek életviteli, beilleszkedési problémái TDZ-nek. Tehát a főcímben foglaltaknak megfelelően idetartozónak. Nos ezt alátámasztandó a témát külön alfejezetben fejtem ki, de itt csupán még általánosságban körbejárva a beilleszkedés állomásait.

A második negyedben a mozgássérült és a társadalom viszonyában, azaz a felnőttek nevelésének (sorra véve az azt megvalósító intézmények rendszerét) foglalkoztatásának problémáit vázolom. A mozgássérült és a jog című fejezetben - a teljesség igénye nélkül -, de a legfontosabb szempontok szerint felsorolom az állam elsődleges eszközeit.

A negyedik negyedben néhány speciális egymásra épülő intézmény munkáját mutatom be.

Célom az volt, hogy felhívjam a figyelmet nem az állam erejét meghaladó atyáskodásra van szükség, csupán arra, hogy a fizikai állapotból eredő hátrányokat csökkentse és ez által tegye lehetővé, hogy a mozgássérült a társadalom alkotó dolgozó tagjává válhasson.

Ez jóval nagyobb körültekintéssel jár, de hosszútávon kétség-
kívül hasznosabb.

Tapasztalataim szerint az átmeneti állapotok miatt mind a
jogalkalmazó, mind az érintettek körében zavar, bizonytalan-
ság tapasztalható. Ennek következtében a jövőkép is bizony-
talan, de van remény, bár sok a kidolgozásra váró részlet.

Szándékolt célom - s remélem sikerült -, hogy a mozgássé-
rültek mindennapi problémáiról ne csupán egy szűk érintett
réteg értesüljön, mind eddig.

Konzulens: Tóth József

Andor Eszter

IDENTITÁS-REKONSTRUKCIÓ

Dolgozatomban egy a II. világháború után született magyar zsidóval készült életútinterjút szeretnék másodelemezni a Rosenthal és munkatársai által kidolgozott élettörténeti rekonstrukció módszerével. Az élettörténeten keresztül beleláthatunk abba, hogy az interjúalany jelen helyzetében (mai identitásával és perspektíváival) hogyan éli meg múltbeli élményeit, és ez hogyan határozza meg jövőjéről alkotott képét.

Arra keresek választ, hogy fel lehet-e tárni valamit az interjúalany jelen identitásáról és perspektíváiról az esetrekonstrukció segítségével; rekonstruálni lehet-e azt, hogy milyen élmények, események játszottak szerepet kialakulásában, illetőleg hogy az interjúalany jelen önképe és perspektívái hogyan befolyásolják a múltbeli események és élmények mai megélését és újraértékelését, valamint személyes jövőképét.

Konkrét kérdéseim nagyjából a következők. Mi az életrajzi jelentősége az elbeszélő számára annak, hogy ő zsidó? Mi a tartalma a "zsidó identitásnak" számára? Befolyásolta-e az élete alakulását, és ha igen, mennyiben? Változott-e az önmagáról alkotott képe élete különböző periódusaiban, illetőleg az elbeszélés folyamán? Hogyan fogalmazza meg identitása tartalmát? Az, amit megfogalmaz, illetőleg amit nem képes, vagy nem akar megfogalmazni, hogyan illeszkedik cselekedeteihez, egyéb attitűdjeihez? Milyen funkciót tölt be a megfogalmazott kép illetőleg az elhallgatások mentén kirajzolódó kép: elképzelhető-e, hogy valamit leplezni vagy bizonyítani próbál a külvilág vagy akár önmaga előtt is? Mi identitásának mögöttes tartalma? Amit kifejt, konzisztens-e cselekedeteivel, egyéb attitűdjeivel, vagy egy a külvilág, illetőleg saját maga számára gyártott kép, amellyel valamit leplezni próbál (akár maga előtt is)? Hogyan befolyásolja (előhívja-e avagy elnyomja)

az ember identitását szűkebb és tágabb társadalmi környezete? Szeretném tehát összevetni az interjúalanyban magáról kialakult képet a képpel, amely bennem alakult ki, és elemezni a két kép eltérésének okait.

Dolgozatomban tehát egy konkrét életútinterjú elemzésén keresztül azt kíséreltem meg feltárni, hogy ez a módszer alkalmas-e az identitás vizsgálatára.

Konzulens: Vajda Júlia

Bindorffer Györgyi - Kende Ágnes - Tóth Árpád - Prónai
Csaba - Kiss Zsolt - Dupcsik Csaba

POLITIKAI ÉS ETNIKAI ATTITÜDÖK VIZSGÁLATA NEM BEAVATKOZÓ
KUTATÁSI TECHNIKÁVAL

A nem beavatkozó kutatási technikák közül az elveszett levelek módszerével vizsgáltuk Budapest lakosságának etnikai attitűd-jeit zsidók és cigányok viszonylatában, valamint a liberális-nacionalista ellentétpárhoz való politikai hozzáállást. Módszereinkben Milgram 1970-es vizsgálatát követtük. 400 levél megcímezésére került sor Zsidó Öregdiákok Egyesülete, Cigányok Jogvédő Szolgálat, Határok nélküli Európáért és Magyar Nemzetvédő Liga címekre. A borítékokba október 23-ra szóló meghívókat tettünk, s felbélyegezve, de nem leragasztva egyenként leszórtuk az 1-es, 2-es metró, valamint a szentendrei HÉV vonalán Óbuda magasságáig a legforgalmasabb üzletekben, aluljárókban, lakóházakban, közlekedési eszközökön, telefonfülkékben stb.

A nem beavatkozó módszer során a vizsgálatban résztvevő személy nem tudja, hogy ő éppen egy kutatás alanya, s épp ezért viselkedését csupán saját motivációi befolyásolják: úgy érezheti, a döntés, a megtalált levél postázása vagy elmulasztása az ő kompetenciája.

A 400 levélből 147 érkezett vissza, ami számszerűségét tekintve legalábbis megkérdőjelezi a nagyvárosi ember közönyéről, érdektelenségéről, inaktivitásáról alkotott elképzeléseinket. Szignifikáns eredményt csupán az etnikai attitűd értékelése során kaptunk, mégpedig a cigányság javára. Szignifikanciát mutatott még az etnikai és politikai attitűd közötti különbség is.

A levonható következtetések a visszaérkezett levelek arányait tekintve valószínűleg összefüggésben állnak a napi politikai eseményekkel, valamint az uralkodó közhangulattal.

Konzulens: Csepeli György

Bódy Zsombor

MAGÁNTISZTSÉGVISELŐK: FOGLALKOZÁSI CSOPORT-PROFESSZIONA-
LIZÁCIÓ-RENDISÉG

A dolgozat tárgyalja a magántisztviselők statisztikai csoportjának kialakulását a dualizmus kori magyar társadalomban, különös tekintettel a pénzügyi alkalmazottakra.

Nyomon követi a magántisztviselői egyesületek, szövetségek kialakulását, a magánalkalmazottak mozgalmainak kibontakozását.

Feldolgozza ezen szervezetek egyes folyóiratait és néhány más kiadványát, ezek segítségével elemzi a "magántisztviselő" fogalom kollektív reprezentációvá válását. Megvizsgálja, elemezhető-e ezek a mozgalmak professzionalizációs folyamatként, illetve tekinthető-e egy professzionalizációs stratégia kísérletének. Megkísérli feltárni a pénzügyi tisztviselők illeszkedését az átfogóbb "magántisztviselők" reprezentációhoz, hogy bemutassa egy intézményesült reprezentáció működését a gyakorlatban.

Végül a munka megpróbálja e kontextusban - a tartalomelemzés eszközeivel - a polgári réteg szerveződésének esetleges rendi vonásait kimutatni.

Konzulens: Halmos Károly

Cseri Gábor

TÁRSADALMI KONFLIKTUS ÉS A KOCKÁZATKEZELÉS PROBLEMATIKÁJA
AZ ÓFALUI NUKLEÁRISHULLADÉK-TÁROLÓ KAPCSÁN

A tanulmány az Ófaluban tervezett nukleárishulladék-tároló telepítése körül kialakult konfliktust vizsgálja. Elsősorban arra a kérdésre keres választ, hogy az ügyben érintett társadalmi csoportok, közösségek részéről milyen jelentések kapcsolódtak a kockázat fogalmához, illetve ezek a jelentések milyen szerepet játszottak a konfliktusfolyamat konstituálásában.

A tanulmány két fő részből áll: az első részben arról esik szó, hogy a kockázat problematikája miként jelentkezett az életvilág szintjén. A második részben azt vizsgálom, hogy e probléma hogyan jelent meg a konfliktusban érintett szakmai-tudományos közeg számára; ezzel kapcsolatban kitérek arra, hogy a szakmai-tudományos ismeret funkcióváltozása milyen jelenségeket indukál a szakmai-tudományos szférán belül, illetve ennek a közegnek korábbi önértelmezései milyen pontokon váltak ellentmondásossá.

A tanulmány elkészítése során az érintettekkel készített interjúkra, az események idején keletkezett hivatalos dokumentumokra (szakvélemények, engedélyek stb.), valamint a témával kapcsolatban - könyv, újságcikk vagy tanulmány formájában - már megjelent anyagokra támaszkodtam. A tanulmány diszciplináris háttérét részben az antropológia interpretatív irányzatának hagyománya, részben pedig a német Risikodiskurse gondolatköre jelenti.

Konzulens: Szíjártó Zsolt

Csutak Attila

"VISSZATÉRÉS AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA"

(M. Eliade filozófiájáról)

Eliadéről írni nagyon nehéz, oly sokrétűen kötődik az egyetemes kultúrához, így nehéz elkülöníteni azt a szakterületet, ami személyét igazán meghatározza.

A "mindenséggel" foglalkozik, számára a mindenség azt az önmegnyilvánulást jelentette, mellyel ki tudta fejezni önmagát és helyet jelölt ki magának a világban.

"Rossz tanuló voltam ... lázadtam a gimnázium merev rendszerre ellen ... utáltam az iskolai könyveket ..." nyilatkozza önmagáról. Eliade nem nevezhető megszokott értelemben vett tudósnak, filozófusnak. Gondolatrendszerében megnyilvánul, hogy a dolgokban meglevő szakrális jelleg átalakult vagy elveszett. A szent és a profán közötti határok szerinte nem olyan egyértelműek, mint azt sokan vélik. A hermeneuta igazi feladata, hogy a dolgokban rejlő szakraitást feltárja, felfedezze.

Jelen dolgozat ennek megkísérlésére vállalkozik.

Deák András - Kovács Zoltán - Pátrovics Levente

IRODA AUTOMATIZÁLÁS

Dolgozatunk, egy program tervezésének fázisait mutatja be. Kommunikáció a megrendelővel, a jelenlegi helyzet vizsgálata. Tíz-húsz főt foglalkoztató iroda felépítése, szerepek, kommunikáció. A számítógép megjelenésének hatása. Az elvárások, a lehetőségek és a szabályok egyeztetése. Jogkörök, a személyes adat védelme. Adatstruktúrák, hyper-card szemlélet bevezetése. Megcélzott területek: idő-tervezés, kapcsolatrendszerkezelés, levelezés, irattározás, kommunikáció. Fejlesztési lehetőségek: grup-work, project-manager...

Ez egy elkészítendő program rendszerterve, mely bemutatja lépésről-lépésre a tervezés nehézségeit. Az embergép kapcsolaton túl megpróbálkozunk az "ember-programozó" kapcsolat bemutatásával is.

Konzulens: Gelléri Péter
Krémer András

Dóczyné Juhász Krisztina

A TANÍTÓK TÁRSADALMI HELYZETÉNEK, SZEREPÉNEK VÁLTOZÁSA A
XIX. SZÁZADBAN

A témakör bemutatásának indítékát intézetünk fennállásának 150. évfordulójára kiírt pályázat adta.

A korszak oktatásügyére vonatkozó irodalom elsősorban nevelés-történeti, s nem szociológiai aspektusból közelíti meg a tanítók munkáját.

Dolgozatomban komplexítésra törekedve kíséreltem meg a rendelkezésre álló szakirodalom és a levéltári dokumentumok egymásravezítésével feltárni azokat a társadalmi összetevőket, amelyek a tanítók helyzetét befolyásolták.

A történetiszociológiai kutatás nehézsége az, hogy a dokumentumok általában kiragadva, célorientálva közölnek információkat, s az életmód összetettségének bemutatására csak részben alkalmasak.

Félő, hogy az általánosításnak ezen a szintjén elvesznek azok az adatokkal meg nem fogható, fel nem tárható összefüggések, finom árnyalatok, amelyek nélkülözhetetlenek egy "valódi" kép kialakításához az életmódról.

Ezért dolgozatomat szükségesnek tartottam kiegészíteni Kovács József tanító naplójával és szépirodalmi művek bemutatásával, melyek átfogóbb, sokrétűbb képet nyújtanak, mert sorsokat, élethelyzeteket jelenítenek meg.

Konzulens: Dr. Kéri Teréz

Dupcsik Csaba

NEMZET ÉS SZOLIDARÍTÁS

Dolgozatomban először is azt vázolom fel, hogyan értelmezték a szolidaritás fogalmát a módszertani individualizmusból kiinduló racionális döntésemélet reprezentánsai, illetve néhány modern strukturalista szerző. Ismertetem azokat a kísérleteket, amelyek a két, egymással szögesen ellentétes alapfelvetésekből kiinduló felfogás valamiféle szintézisére törekednek. Ezek a régi durkheimi gondolatból indulnak ki - feldúsítva a radikális tudásszociológia vagy a fenomenológiai szociológia felismeréseivel -, mely szerint a társadalmi szolidaritás csakis a közösen osztott kategorizáció alapján jöhet létre; ugyanakkor felismerni vélik azt is, hogy ezek a kategorizációk nem spontán módon sarjadnak ki a társadalmi struktúrából, hanem individuális cselekvések tétjét képezhetik.

Mindez jó keretnek tűnik a nemzet és a nemzet fogalmába involvált szolidaritás értelmezéséhez. Hiszen tágabb és szűkebb térségünkben napjainkban gyakran megfigyelhető egy nemzeti identitás felújításának, átértelmezésének, esetleg kreálásának stratégiai jellege egyének bizonyos csoportjai számára. A régi/új közép- és kelet-európai nacionalizmusok így nemcsak elemezhetőkké válnak a racionális döntésemélet terminusaiban (ami nem jelenti azt, hogy nem tekintjük számos megnyilvánulásukat irracionálisnak), de a nyugati "etnikai reneszánszsal", ill. a faji- és nemi identitások előretörésével is párhuzamba állíthatók.

Konzulens: Csepeli György

MAGYAR FELSŐOKTATÁS 1992

Felsőoktatás-kutatásunk célja - egy általános helyzetkép meg-rajzolásán túl - annak elemzése volt, hogyan látják a diákok két évvel a rendszerváltás után (az adatfelvétel 1992 májusában volt) az egyetemi és főiskolai oktatás helyzetét, milyen változásokat tapasztalnak, és hogyan értékelik azokat. Megpróbáltuk felmérni, mennyire éltek a diákok azzal a lehetőséggel, hogy "saját kezükbe vegyék sorsuk irányítását", vagyis milyen mértékben vesznek részt az intézmények életében, hogyan értékelik a felsőoktatásban tevékenykedő önkormányzatok, érdekvédelmi szervezetek munkáját; mennyire ismerik az ebben résztvevő személyeket és szervezeteket, mennyire elégedettek ezek munkájával; mennyire tájékozottak a felsőoktatáspolitikai folyamatokat illetően. Érdekelt minket továbbá, miként vélekednek a hallgatók néhány további, szintén a rendszerváltás utáni változásokkal összefüggő kérdéstről, mint a képzés elemeinek, szerkezetének megváltozása, a tandíj bevezetésének gondolata, az oktatók esetleges szelekciója különböző szempontok alapján; illetve hogyan látják a magyar felsőoktatást külföldi mintákkal összehasonlítva.

Az adatfelvétel kérdőíves módszerrel történt. Budapesti és vidéki egyetemek és főiskolák ötszáz nappali tagozatos hallgatóját kérdeztük meg. A kapott eredmények többsége tendenciaszinten megfelelt ugyan a várakozásainknak, mértéke azonban több ponton számunkra is meglepő volt: a hallgatók többsége rendkívüli tájékozatlanságról és a közélet iránti érdektelenségről tett tanubizonytságot. Ezzel együtt sok kérdésben érdekes, néha meglepő - és bizonyos magyarázó változók mentén karakteres eltéréseket mutató - vélemények, állásfoglalások és sajátos összefüggések is kirajzolódtak.

Konzulens: Örkény Antal

SZÍNHÁZI MŰHELYMUNKA ÉS SZEMÉLYISÉG

A dolgozathoz a Jászberényi Tanítóképző Főiskola színházi alkotóközösségének - mostanra Pont Színház - két éves műhelymunkája szolgál gyakorlati alapul. A gyakorlati munka hatását e két év, és az ezalatt létrejött színházi előadásból leszűrhető tapasztalatok szemszögéből elemzem.

A dolgozat célja, hogy megpróbálja bemutatni a mozgásra épülő színházi műhelymunka emberre gyakorolt jótékony hatását.

Az élet minden területén a szó szinte teljesen háttérbe szorította a gesztust, az averbalítást, amely pedig a mondanivalónk nagyobb részének hordozója. A teljes ember újbóli felfedezésének egyik módja lehet egy, a posztmodern irányzat közé sorolt tánc: a kontakt-tánctechnika.

A dolgozatban leírom, miért tartom meghatározó jelentőségűnek és fordulópontnak ezt a mozgásmetódust.

A jungi pszichológia, a kortárs színházi irányzatok mind alátámasztják vagy ellenpontozva támasztják alá azt az elképzelésemet, hogy a saját személyiségéből táplálkozó színész képes létrehozni önmagában és a nézőben egyaránt azt a hatást, amely során a tudatalatti ősi képzetekkel, érzelmekkel és félelmekkel alkalma nyílik szembesülni.

A mai értelemközpontú világ megfélelkezni látszik arról, hogy az ember nem csak értelmes lény, hogy testének is létezik egyfajta tudása, mely magában hordozza az ősök életének hagyatékát, mitologikus képeit.

Ennek, a mai emberben is meglévő tudásnak a spontán megnyilatkozásairól - a szeretkezésről, az alkoholos befolyás alatt álló emberről, a vészhelyzetben működő emberi testről, a keleti harcművészet mestereinek tudásáról - azért beszélek, mert ezek olyan jelenségek, amelyek egyértelmű bizonyítékai, hogy a test megőrizte, a test őrizte meg ezt a tudást.

Konzulens: Várszegi Tibor

Grünfelder Klára - Tarsoly Péter

AZ EGYÉN LEHETŐSÉGEI A MAGYAR GAZDASÁGBAN

A TDK témája:

Egy amerikai sikerember pályafutásának elemei a magyarországi lehetőségek közt vizsgálva, a gazdaság, a társadalom, az egyéb adottsága és esélyei szempontjából.

Konzulens: Krémer András

Mátyási Sándor

Ferencz Zoltán - Hanich András - Martin József - Máté Dániel -
Messing Vera - Schmidt Andrea - Barotányi Zoltán - Melegh Attila

A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK ÉS AZ ALKOTMÁNYOSSÁG KÉRDÉSE A MAGYAR
SAJTÓBAN 1990. OKTÓBERE ÉS 1991. OKTÓBERE KÖZÖTT

A dolgozat a Széchenyi István Szakkolégiumban 1991. szeptembe-
rében kezdődött tartalomelemző kurzus 1992. júniusáig tartó
munkájának eredménye. Ezen a kurzuson arra tettünk kísérletet,
hogy a tartalomelemzés módszere segítségével a magyar sajtóban
egy konfliktussorozat megjelenését figyeljük. A köztársasági
elnök és az alkotmányosság kérdésének sajtóbeli visszhangját
1990 októberétől 1991 októberéig terjedő időszakban vizsgál-
tuk. Ez a vizsgálat a következő sajtótermékekre terjedt ki:
Esti Hírlap, Kurír, Magyar hírlap, Magyar Nemzet, Mai Nap, Nép-
szabadság, Népszava, Pesti Hírlap, Új Magyarország (országos
terjesztésű napilapok) 168 óra, Beszélő, Heti Világgazdaság,
Magyar Fórum (hetilapok). Minden egyes e tárgyban íródott cik-
ket kódutasításunk alapján kódoltunk, az egyes újságokat kü-
lön-külön elemeztük, ezután olyan problémákat kerestünk, ame-
lyek az összes cikket elolvasva fontos adalékul szolgálhatnak
a mai magyar sajtó természetéhez, működéséhez, nyelvezetéhez.
Egyrészt választ kerestünk arra, hogy a sajtó milyen nyelvi ki-
fejezésekkel alakít ki konfliktustudatot, milyen eszközökkel
teremt hisztériát a köztársasági elnök személye körül. Más-
részt tisztázni próbáltuk, hogy mennyire pártos egy-egy saj-
tótermék, az elfogult vélekedéseknek milyen típusai ismerhe-
tők fel. Harmadrészt elemeztük, hogy kikben látta a sajtó a
konfliktusos helyzet megoldóit, illetve mennyire tartotta he-
teronóm vagy autonóm szereplőnek a köztársasági elnököt ezek-
ben a szituációkban. Mindezek a jellemzők a már említett kü-
lön lapelemzésekkel együtt az átmenet során a viták kereszt-
tűzébe került magyar írott sajtó egy részének, egy konkrét ügy-
ben tanúsított magatartása alapján, annak többdimenziós térké-
pét adja.

Konzulens: Kovács Éva

Hederics Zita

ENNI, ALUDNI VAGY MELEGEDNI?

- avagy egy miskolci szegénységvizsgálat margójára

A szegénység nemcsak nálunk Magyarországon, hanem még a fejlettebb jóléti társadalmakban is megtalálható jelenség. Vizsgálata szociológiai szempontból is érdekes feladat.

Magyarországon a népesség jelentős számú csoportja a szegények körébe tartozik. Számuk sajnálatos módon nem csökken, hanem növekszik. Ez a negatív irányba tendáló átalakulási folyamat jelentős szerepet játszott abban, hogy a szegénység kérdése előtérbe került. Ezt azonban nemcsak a számbeli növekedés magyarázza, hanem az is, hogy ebbe a kategóriába sorolhatók társadalmi összetétele is változott.

Dolgozatomban a szegénység elméleti megközelítésével foglalkozom, majd a Magyarországon tapasztalható főbb jellegzetességeit kívánom kifejtetni.

A tanulmány egy jelentős részét pedig egy az 1992-es év végén Miskolcon végzett széles körű empirikus vizsgálat fedi le. A kutatás - amely általános iskolás korú gyermekek adatait, az osztályfőnöktől a családról kapott információkat használja fel - a munkanélküliek, a cigányok, az avult telepeken élők, az áttelepültek és a betegek jelenleg meglévő és tapasztalható körülményeit tárja fel.

Dolgozatom végén a szegények jelenlegi, korántsem megnyugtató szociális gondoskodásának módját mutatom be.

Konzulens: Dr. Pankucsi Márta

Hencz István

CSALÁDTÍPUSOK GÖNCRUSZKÁN

(Összehasonlító elemzés)

Főiskolánk közművelődési tanszéke 1990-92 között Göncruszkán szervezte meg társadalomismereti táborát. Ez a Borsod-Abaúj - Zemplén megyei kis falu az egyéb települések kategóriájába tartozik, és környezetét is depressziós térségként tartják számon. A választható témakörök egyike a falusi családtípusok életmódjának vizsgálata volt. Az adatgyűjtés módszereként elsősorban a részt vevő megfigyelést, beszélgetést, interjút és időmérleget alkalmaztak hallgatótársaim. Az azonos szempontokat érvényesítő leíró típusú vizsgálatokat gazdagon illusztrálták kép- és hanganyaggal, ill. egyéb dokumentumokkal.

Eddig kilenc család(típus) jellemzésére került sor, munkámban az adatok másodelemzésére és a családtípusok összehasonlítására vállalkozom.

Vizsgálatsorozatunk a politikai rendszerváltozás folyamatába ékelődött, a gazdasági változásoknak még csupán az előszele volt érzékelhető, a családok többségének életmódja éppen ezért az a korábbi feltételrendszerhez kötődött.

A témát - a változások folyamatossága, ill. az életmódvizsgálatok kimeríthetetlensége miatt - nem tekintem lezártnak, szakdolgozatként kívánom továbbfejleszteni.

Konzulens: Dr. Kéri Teréz

Herr Judit

ÉRTELMISÉGIVÉ VÁLÁS A 80-AS ÉVEKBEN

(Vizsgálat német nemzetiségi családok körében)

A 80-as évek mobilitással foglalkozó szociológiai szakirodalmában fokozott érdeklődés kíséri a családot.

Dolgozatomban a család szerepét vizsgálom egy Magyarországon élő kisebbség, a svábság körében a mobilitás, ezen belül az értelmiséggé válás szempontjából. Az általam kiválasztott hallgatók valamennyien felsőoktatási intézményben tanulnak, közelebbi céljuk a diploma megszerzése. A különbség a generációk életútja között van: egyikük elsőgenerációs értelmiségi lesz, míg másikuknál már a szülők generációja is az volt, a harmadiknál pedig mind a szülők, mind a nagyszülők körében találunk értelmiségieket.

Miért döntöttek a továbbtanulás mellett? Kinek volt ez fontos? Milyen indíttatást, támogatást kaptak és mely problémák merültek fel ennek kapcsán, illetve kinek és milyen áldozatot kellett hoznia mindezért? Valamint, mennyiben jelentett előnyt vagy hátrányt az értelmiségi vagy nem értelmiségi családból való származás?

A másik kérdés pedig, vajon a svábsághoz való tartozás előnyt jelent-e vagy hátrányt?

A hallgatók és családjuk életútjának mélyinterjúk által történő bemutatásával keresem a választ és összefüggéseket a fenti kérdésekre.

Konzulens: Dr. Schadt Györgyné

Hodosi József

KÖZLEKEDÉSKULTÚRÁNK BÉKÉS MEGYÉBEN

A több mint riasztó baleseti tragédiák, statisztikák ébresztették fel bennem e témakörben való kutatást.

- Mit lehet tenni?

- Kik a felelősök? - sorolhatnám a kérdéseket. Egy biztos: saját és embertársaink érdekében nem lehet elég korán kezdeni a közlekedésben való jártasságunkat.

Család: meghatározó, hiszen utánoz, mintát vesz a gyerek.

Művelődési intézmények: óvoda, iskola, kollégiumok, egyesületek stb.

Társadalmi terület: KBT (Közlekedési Biztonsági Tanács)

A fentiek szoros összekapcsolódása, egymásra utaló hatásuk, oktató, javító, nevelő munkájuk segíthet. Tudom, óriási el-lentmondás uralkodik jelen társadalmunkban e téma területén is.

E dolgozatban is vallom, hogy nem minden a pénz. Jóindulatú emberségünk, türelmünk életet menthet.

Konzulens: Dr. Galgóczi Anna

A MEGÉRTŐ SZOCIOLÓGIA ÉS A MÓDSZERTANI INDIVIDUALIZMUS

Dolgozatunkban a weberi megértő szociológiának a módszertani individualizmushoz való viszonyát kívánjuk ábrázolni. Az összevetésnek két kiindulópontja van. Az egyik a módszertani individualizmus öt posztulátuma - az ontológiai, az ismeretelméleti, a fogalmak logikai státuszára, az oksági magyarázatokra és a pszichológiai redukcionizmusra vonatkozó posztulátum - ahogy azokat Csontos László, illetve Szántó Zoltán összefoglalja. A második kiindulópont Max Weber Gazdaság és társadalom (A megértő szociológia alapfogalmai) című művének első fejezete (Módszertani alapok, A társadalmi cselekvés fogalma). Azt vizsgáljuk meg szövegszerűen, hogy Max Weber milyen kijelentéseket tesz, amelyek véleményünk szerint a módszertani individualizmus posztulátumait jelölő kérdésekre adott válaszoknak, állásfoglalásoknak tekinthető.

Dolgozatunk konklúziója a következő: Max Weber más szemszögből válaszol a posztulátumokat jelölő kérdésekre, mint a módszertani individualizmus. A módszertani individualizmus kiindulópontja az az ontológiai állítás, hogy a társadalmat kizárólag egyének alkotják. A társadalomban létezőt Weber viszont nem korlátozza az egyénre. A szociológia számára az ismeret forrása kizárólag a megérthető emberi cselekvés. Ez a tény határozza meg a weberi szociológiának a módszertani individualizmus posztulátumaihoz való viszonyát.

Konzulens: Gábor R. István

Szántó Zoltán

Kiss Zoltán László

VALLÁSOSSÁG ÉS HADSEREG

(Egy vallásszociológiai kutatás néhány tanulsága)

A laikus a katonától nagyfokú tűrőképességet, a személyes, ill. tárgyi környezetbe való alkalmazkodni tudást vár el, mint ahogy a keresztény hit is önuralmat és toleranciát követel meg követőitől. Fölmerül a kérdés: a vallásosság kimutathatóan hozzájárul-e a hadseregbeli viszonyok könnyebb elviseléséhez és problémamentesebbé teszi-e a szolgálatot? Van-e, illetve lehet-e a vallásnak közösségintegráló szerepe a hadseregben? Továbbmenve: ha a keresztény értékeket valló katonák csakugyan jobban tűrik a megpróbáltatásokat, bajtársaikkal emberségesebbek és feletteseik parancsait lelkiismeretesebben végrehajtják, akkor belőlük ütőképesebb, egységesebb, fegyelmezettebb harci szervezet hozható-e létre - vagy mindez csak pusztán fikció? A sorkatonák előszocializációját tekintve heterogén, ámde pillanatnyi társadalmi státusza szerint relatíve homogén csoportkonglomerátumából kik, miért és hogyan képzelik el a vallás integratív funkcióinak esetleges kiteljesítését?

Egyebek között e kérdésekre is kereste a választ az a vizsgálat, melyet a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia Szociológia tanszéke folytatott le 1991. januárja és márciusa között, 33 katonai szervezet bevonásával. A kutatócsoport a sorállományu alapsokaság 7%-át (4000 fő) kitevő mintát vette alapul. A hivatásos állományból mintegy 700 főt kérdeztünk meg.

Ebben az írásomban csak a sorállományra vonatkozó néhány főbb kérdéskört veszem sorra. Az elemzések és a levont következtetések empirikus alapjául a vizsgálat adatainak az SPSS/PC+ 4.0 programcsomag segítségével elvégzett, saját szempontú másod-elemzése és a kérdőív nyílt kérdéseire adott válaszok számítógépes tartalomelemzése szolgál.

Konzulens: Szántó János

Kovács Andrea

A CSALÁD ÉS A CSALÁDRA IRÁNYULÓ SZOCIÁLPOLITIKAI
SZOLGÁLTATÁSOK DEBRECENBEN

Dolgozatomban azt vizsgálom, hogy a tradicionális család hogyan változott meg napjainkra, a fiatalok párkapcsolata és a házasságkötés milyensége - illetve új együttélési formák - miként befolyásolják a családok életét, annak életciklusait. A családnak, mint egésznek és minden tagjának, milyen problémaforrásokkal kell szembenézni, hiszen a családi élet bármely szakaszában adódhatnak a nukleáris közösséget bomlasztó krízishelyzetek.

1989 óta olyan gazdasági, társadalmi változások történtek, amelynek 'szele' a családokat is megcsapta. Munkanélküliség, szegénység, deviancia egymást gerjesztő és befolyásoló tényezők, ahol sorrendet nem tudunk felállítani a folyamat elindulása és végkifejlete között. Az új problémák, amellyel a családnak is szembesülni kell, a szociálpolitika számára is kihívást jelentenek. A szociálpolitika alanyai érdemi javaslatokat, megoldásokat várnak.

Részben a szakirodalom feldolgozásával, részben a Debrecenben végzett kutatások eredményeinek felhasználásával az alábbi következtetéseket fogalmaztam meg eredményként. -
Nincsenek a debreceni családokról adekvált, naprakész információink, ez további súlyos következményekkel jár. - A meglevő szociális intézményrendszer nem hatékony, átfedésekkel, pazarlással működik. Döntően, a családközpontú szociálpolitika helyett egyéni esetkezelést (case work) és tűzoltást végeznek.

Konzulens: Pataki János

Kovács Ildikó

A TBZ TÁRSADALMI TÉNYEZŐI ÉS A REAKTÍV KÖZIGAZGATÁSI
BEAVATKOZÁS FELTÉTELRENDSZERE

(A narkománia, mint pszichoszociális járvány)

1991-ben írtam dolgozatomat, és ez a téma szempontjából meghatározó körülmény. Az utóbbi évek nagyobb nyitottsága ugyanis kétféle képpen hatott a magyarországi droghelyzetre: egyrészt eddig betiltott művek jelenhettek meg, sorra íródtak a cikkek; a nagyobb nyilvánosság emelte a lakosság tájékozottsági szintjét (ennek pedig nagy jelentősége van a prevencióban), valamint kialakulóban van a problémával foglalkozó intézményrendszer is. Másfelől viszont a rendszerváltás negatív irányba is hatott: a nyitottabbá vált határok szinte szabad utat engednek a kábítószereknek, és az is egyre biztosabb, hogy hazánk már régen nem csak a tranzitország szerepét játssza a nemzetközi kábítószerkereskedelemben.

Engem leginkább ez a furcsa kettősség izgatott, amikor a magyarországi droghelyzet elemzését választottam szakdolgozatom témájául.

A dolgozat 3 fő részre tagolható. Az elsőben néhány alapvető definíciót tisztázok (drog, drogabúzus, drogdependencia stb.), valamint narkománia pszichoszociális jellegét mutatom be.

A második részben a narkománia társadalmi tényezőit igyekszem felvázolni. Ebben a devianciákról szóló szakirodalom mellett a Klapka utcai Drogambulancián és a magánéletben szerzett tapasztalataim segítettek. A téma feldolgozásánál a társadalmi tényezőket három nagy csoportra bontottam: makro-, mikrotársadalmi és személyes tényezőkre.

A harmadik rész foglalkozik a tulajdonképpeni közigazgatási beavatkozással. Beavatkozáson nem csak a szankciókkal való fegyegetést, az intézmények létrehozását és igazgatását értem, hanem az összes olyan akciót is, amely a probléma leküzdésére irányul.

Ezeket a tevékenységeket többféleképpen lehet csoportosítani

(Ki a felelős érte? Mi a közvetlen célja? stb.), én azt a szempontot választottam, hogy kiket, milyen rétegeket érint a beavatkozás. Ez alapján beszélek kollektív akciókról, amelyek széles tömegeket érintenek, és tulajdonképpen még nincs konkrét veszélyhelyzet. Kollektív akció például a jogi szabályozás (foglalkozom mind az európai, mind a magyar joggyakorlattal), a pénzügyi beavatkozás (itt főleg a költségvetési támogatást értem, az alapítványok stb. ugyanis egyelőre nem játszanak jelentős szerepet) és a tájékoztatás, oktatás, kutatás (mint legfontosabb preventív eszközök).

Az akciók másik csoportjába az individuális akciók tartoznak, amelyekre akkor van szükség, ha már a konkrét veszély is fennáll (krízis stb.), vagy pedig már meg is jelent a drogfogyasztás, -függőség; ezekben az esetekben természetesen már csak egyéneket, esetleg kisebb csoportokat vagy családokat érint az akció. Az individuális akciók közül a prevencióval, a terápiával (több külföldi modellt is bemutatva) és a rehabilitációval foglalkozom.

Dolgozatomban sok dologra nem tértem ki, amelyekre más munkák kitérnek, nem elemeztem a drog kultúrtörténeti vonatkozásait, és nem csoportosítottam a különféle kábítószereket. Remélem ezeknek a hiányosságoknak ellenére teljes kép alakult ki erről a társadalmi problémáról, amelynek súlyosbodása Magyarországon is tendencia, és amely ellen hazánkban a jelenleginél sokkal hatásosabban kell védekezni.

Konzulens: Tóth József

Kozsa Csaba

TECHNIKATÖRTÉNET A XIX. SZÁZADI VILÁGKIÁLLÍTÁS
TÜKRÉBEN

1851. május 1-én ünnepélyes ceremónia keretei között nyitották meg az első a "világ egészét" bemutató kiállítást. Az utóbbi több mint 140 esztendő eseményeihez a kiállítások nemcsak hozzátartoztak, hanem meghatározói voltak a világ haladásának is. Történetük elválaszthatatlan az egyetemes kultúr- és technikatörténettől, az emberi alkotótevékenység eredményeitől.

A dolgozat célja a XIX. sz.-i technikatörténet kiemelkedő alkotásainak és eseményeinek feltárása, a világkiállítások eseménytörténetébe illesztve. Bemutatva, hogy a világkiállítások rendkívül fontos szerepet játszottak az emberiség haladásában és a fejlődés mozgatórugóivá váltak.

Konzulens: Diószegi György

Dr. Gáti József

Lőrincz Zsuzsanna

HEVES MEGYE NÉPESEDÉSÉNEK CSÖKKENÉSE 1869-1930. KÖZÖTT

A dolgozat Heves megye - 1869-1930-ig terjedő időszaka - demográfiai adatainak elemzésével, valamint 1550-1867 között a népesedésben bekövetkező változásokkal, illetve az ezeket befolyásoló történelmi hatásokkal foglalkozik.

Az adatok feldolgozása és térképen való ábrázolása során arra a következtetésre jutottam, hogy földrajzi determináció tapasztalható a települések népesedésének csökkenésében és növekedésében az 1869-1930-as időszakban.

Feltételezésem szerint ez azzal magyarázható, hogy a török időkben és a szabadságharc idején - mint az a településtörténet adataiból kitűnik - a település elhelyezkedése védelmet nyújtott a lakosság számára. Egyes települések népességének növekedése arra vezethető vissza, hogy ebben az időben - 1870-es évek - megindult az iparosodás, a mezőgazdaság fejlesztése, amely a helybenmaradást, valamint az idevándorlást segítette. A népesedés csökkenést mutató települések 57 %-ára idegeneket: németeket, szlovákokat stb. telepítettek be, akik ugyan nyelvüket korán feladták, de tradícióikat és foglalkozásukat megőrizték.

A statisztikai adatok elemzése a Magyar Királyi KSH népszámlálási adatai alapján történt. Az 1869-es évi adatokhoz viszonyítva %-os arányokat számítottam az 1880-, 1890-, 1900-, 1910-, 1920-, 1930-as évekre és ezeket az adatokat a %-osan számított megyei átlaghoz hasonlítottam. Ahol +5%-os eltérést tapasztaltam, ott jegyeztem a változást.

Mező Barna - Szarvák Tibor

A HAJLÉKTALANOK HELYZETE AZ ÉSZAK-KELET MAGYARORSZÁGI
RÉGIÓBAN

Dolgozatunk célja bemutatni a hajléktalanok helyzetét a keleti országrész két nagyvárosában; abban a térségben, amelynek gazdasági struktúrája hagyományosan fejletlenebb, mint az ország más régióiban. Elemzésünkben azt vizsgáljuk, hogy a térség fejlesztési politikája hogyan hatott azokra az elszegélyedési folyamatokra, amelyeknek az egyik következménye a hajléktalanság.

Hipotézisünket a szakirodalom és a KSH, térségre vonatkozó statisztikai adataival, valamint saját, empirikus kutatási eredményeinkkel (kérdőívek és félig kötött interjúk) kívánjuk szembesíteni. Ennek során a hajléktalanok egyedi életútjainak egy lehetséges tipológiáját vázoljuk fel, valamint leírjuk a hajléktalanná válás (régióra jellemző) lehetséges útját. Vizsgálataink szerint a térségben élő hajléktalanok a társadalomnak főleg azt a részét alkotják, akiknek a "túlélési esélyei" a legrosszabbak (mint pl. alacsonyán iskolázottak, elvált férfiak, munka- és lakóhelyét elvesztett alkoholbetegek stb.).

Munkánk eredményei hozzájárulhatnak egy, a régióra vonatkozó hajléktalan gondozási koncepció kialakításához.

Konzulens: Pataki János

Németh Sándor - Petrovits Iván

SZIMBÓLUMOK ÉS KIFEJEZÉSFORMÁK SZAKSZERVEZETI KITÜNTETÉSEK
FELTERJESZTÉSEIBEN

Magától értetődő tény, hogy a nyelv és használói közt kapcsolat van. Ez a jelenség annyira sokrétű és kiterjedt, hogy az erre vonatkozó vizsgálati módszerek száma hatalmas, érthető tehát, hogy ahány hipotézis felbukkan, annyi alkalmasnak látszó eljárás is napvilágot lát.

Munkánk során talákoztunk kutatásokkal, melyek pl. újságcikkek, rítusok, vagy akár munkaügyi perek íratainak vizsgálatával, elemzésével próbálták ezt a témakört feltárni.

A dolgozatunk alapjául szolgáló dokumentumok 1970-, 1971-, 1980-, 1985-ből származó kitüntetés felterjesztések, és cé-
lünk inkább a probléma módszertani megközelítésének leírása, mintsem messzemenő következtetések levonása az eredményekből.

A rendelkezésünkre álló iratok számítógépes feldolgozásában egy Németországból származó általános szövegelemző program (TEXTPACK) volt segítségünkre, mellyel tudomásunk szerint hazánkban csak kísérletezgetés szinten foglalkoztak.

Dolgozatunkban foglalkozunk a szövegelemzés általános kérdéseivel, és ezek alapján feldolgozzuk a kitüntetés-felterjesztéseket, ismertetjük az eredményeket.

Konzulens: Dr. Virányi Péter

Patterman Lilla

NŐNEK LENNI ÉS CIGÁNYNAK...

A "nőkérdés" létjogosultságát sokan vitatják, összefüggéseit azonban biológusok, orvosok, pszichológusok, szociológusok, történészek, közgazdászok egyaránt vizsgálják.

A Nő és Férfi egymásra utaltak, magatartásukat biológiai és társadalmi tényezők együttesen alakítják.

Biológiai eltérésük tudatosítása az emberi képességek teljesebb hasznosítását teszi lehetővé.

A biológiai és a társadalmi mechanizmusok kölcsönös összefüggéseinek ismerete a személyi, a családi kapcsolatok javítása, a szocializáció zavarainak kiküszöbölése és a munkaerő hatékony felhasználása szempontjából egyaránt fontos.

Dolgozatomban a cigány etnikum körében végzett többéves gyűjtőmunkám anyagát ezúttal a nőkérdés szempontjából rendeztem át.

Részletesen írok a cigányság történetéről, nyelvéről, a cigány családról, szokásaikról, hagyományaikról, egészségügyi problémáikról, munkavállalásukról, kultúrájukról.

Konzulens: Dr. Kéri Teréz

Penc Beáta

A FŐISKOLAI HALLGATÓK IDŐHÁZTARTÁSA

A főiskolai hallgatók többsége úgy érzi "versenyt fut" az idővel, de nem mindegy, hogy a versenyből ki, hogyan, milyen tudással, felkészültséggel kerül ki az intézmény falai közül. Érettségi után a továbbtanuló fiatalok életmódja megváltozik: új tevékenységek lépnek be, és az eddigi időtartama, szerkezete megváltozik; miközben az ifjúkor sajátos problémáival is meg kell küzdeniük. A helyes időfelhasználásra nincs recept, de talán egymás időbeosztásából okulhatunk.

Az esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskolán 1991. novemberében leíró jellegű reprezentatív vizsgálatot végeztem a III. éves hallgatók körében. Az életmódot befolyásoló objektív tényezők feltárása után megfigyelés, interjú, kérdőíves felmérés segítségével összegeztem a tanulságokat: a munkaidő, szabadidő szerkezetéről és belső tartalmáról, a főiskolások társadalmi, családi helyzetéről és pályairányultságának jellegzetességeiről.

A kutatás során újabb és újabb kérdések merültek fel bennem, amelyeket a jövő TDK-sainak ajánlok.

Konzulens: Dr. Kéri Teréz

Sili Dóra

TERHES ÁLDÁS? (AZ ABORTUSZ)

Ma 1992. december 17-e van. Eppen ezen a napon szavazta meg a parlament a B variánst a magzati élet védelméről. Tehát honatyáink nagyobb része szintén a liberálisabb megoldás híve, mint ahogy én is.

Dolgozatomban azt próbáltam meg kifejtteni és bemutatni, hogy ma már nemcsak szlogen, hanem ténylegesen megvalósult elvnek kellene lennie: a "legfőbb érték az ember". Az anyát, a gyermeket és a családot fokozott védelemben kell részesíteni. Hiszen ez az állam feladata, és nincs joga azt követelni az anyától, hogy szegénységbe, bizonytalanságba szüljön.

Mindezekre tekintettel vizsgáltam az abortusz problémáját nemcsak a jogtudomány szemszögéből, hanem komplex módon a demográfiai, orvostudományi, a vallási, az erkölcsi, a szociológiai aspektusokra egyaránt tekintettel, mert a terhességmegszakítás olyan összetett probléma, amelyet nem lehet csak jogi kérdésként kezelni.

Konzulens: Dr. Schadt Györgyné

Szabó Eszter

"...KERESEM ÉLETEM GYÖKEREIT"

- Családmonográfia -

Ezen téma feldolgozásának indíttatását egy házi dolgozat elkészítése adta. Célja volt egy hagyományos nagycsalád és egy modern család életének összehasonlítása a történelmi változásokon keresztül, az átalakulások, átértékelődési folyamatok megfigyelése, illetve annak megértése, hogy miért hallani oly sokszor: "Hiányzik a szeretet a mai világból." A téma és a munka magával ragadott, így a feldolgozandó anyag egyre több lett a mintegy 1 éves tevékenységem során.

E családmonográfiát egy háromgenerációs családdal készített interjúsorozatból állítottam össze. Az első fejezet ezen interjúkkal indul, mint életút ismertetések, folytatódik az ezekből feltárható összefüggéseket - monográfiákat magába foglaló II. fejezettel, amely a család szerkezetét, átalakulását - gazdasági, társadalmi hatások függvényében -, a tagok és a generációk egymáshoz való viszonyát, a tradicionális és a modern családok értékrendjének tükrében a szerepeket és a hozzájuk tartozó feladatokat vázolja. Az interjúkat kötetlen beszélgetések alkalmával magnóra vettem, majd kérdéseket szerkesztve lejegyeztem összefüggő formába. Azért választottam ezt a módszert, hogy a beszélgetések során meglegyen a személyes kapcsolat, tudjak figyelni az interjúalanyra, így bátorítva őt a személyes ügyeinek feltárására, hiszen teljesen idegen voltam számára. Úgy érzem, ez sikerült, és a felvett interjú összeállítása után hozzákezdhettem az egyes generációk összehasonlításához, a szerepek meghatározásához, az összefüggések feltárásához, a szakirodalom segítségével egy monográfia összeállításához. A III. fejezet tulajdonképpen a melléklet, ami a családfát, a régi ház alaprajzát és a maradványok fotóit tartalmazza kiegészítő dokumentációként. Ez a munka azért volt számomra érdekes, mert végigélhettem a régi szokásokat, hagyományokat, a családalapítás örömeit, a gyermeknevelés szépségeit és nehézségeit. Ugyanakkor fontos tanulság volt számomra, hogy a családi kohézió ereje megtartja a családtagokat biztonságban, megértésben.

Konzulens: Somorjai Ildikó

Szilczi Dóra

ZARÁNDOKLAT: VALLÁSI ÉS KULTURÁLIS HAGYOMÁNYOK

Dolgozatom empirikus kutatáson alapul, melyet 1992. őszén végeztem Bogád községben. Célom az volt, hogy a mai, külföldre induló zárandoklatok szerveződési mechanizmusait áttekintsem. A vizsgálat az általam készített riportokon alapult. A beszámolók révén a résztvevők (szervezők, hívek) szempontjából, az általuk létrehozott gyakorlatból kiindulva közelítettem meg a témát.

Véleményem szerint a zárandoklat az a forma, ahol leginkább megfigyelhető a népi vallásos gyakorlat és az egyház által képviselt hivatalos tradíció egymás mellett élése. Ez ugyanakkor rámutat arra is, hogy a szakrális események szervezésében milyen érdekszövetség alakult ki a résztvevők között.

A zárandoklat vizsgálatát nemcsak azért tartom fontosnak, mert az napjaink szakrális életének egyik legfelkapottabb jelensége, hanem azért is, mert a jelenlegi vallási reneszánsz magával hozta ennek a formának a búcsútól való elkülönülését és önálló szabályrendszerének kialakítását.

Dolgozatomban ezeket a témapontokat három szinten jelenítem meg. Elsőként a zárandoklat tipológiáját igyekszem megadni. Ezen belül azt vizsgálom, hogy mennyiben változik a zárandoklattal kapcsolatos felfogás azáltal, hogy egyházi vagy irodák általi szervezésről van szó, illetve milyen az elvárás az egyház és hívők oldaláról nézve. A második egységben az énekek révén a zárandoklat konstruáló elemeit veszem végig, míg az utolsó egység a kegyhelyeken megfigyelhető gyakorlat vizsgálatát tartalmazza.

Konzulens: Szíjártó Zsolt

Tóth Ágnes - Schvajda Erzsébet

KÜLÖNBÖZŐ KÖRNYEZETBEN ÉLŐ CSALÁDOK ÉLETMÓDJÁNAK HATÁSA A GYERMEKI FEJLŐDÉSRE

Dolgozatunk témáját korunk társadalmi, gazdasági, politikai változásai aktualizálják, amelyekre hipotézisünket is alapoztuk. Úgy véljük a változások befolyásolják az életmód alakulását, s ezzel együtt a családnak a gyermeki fejlődésre gyakorolt hatását.

Célunk, hogy a különböző környezetben (településen) élő családok életmódját feltárjuk, összehasonlítsuk és megvizsgáljuk azt, hogy különböző feltételek hogyan alakítják a családok életmódját és ez milyen hatással van a gyermekek fejlődésére.

Vizsgálódásunkat egy nagyvárosban és egy faluban élő családok körében végeztük. Mind a két településen eltérő körülmények között élő családokban kérdőívvel és interjúval tájékozódunk.

Vizsgálati eredményeink tükrözik a családok életmódjának, életstílusának, mikrokultúrájának sajátosságait. A különbségeket befolyásoló tényezők főként a családszerkezet, a családi hierarchia, az anyagi és a szellemi feltételek. Feltevésünket az elvégzett vizsgálatok, azok elemzése igazolta. Bizonyítást nyert az a tény, hogy a család életmódjának változása a gyermek fejlődésére domináns hatással van. A családok véleménye, életmódbeli elképzelései, sajátosan pesszimista hangvétele is igazolja feltevésünket.

Ezek a megállapítások természetesen nem általánosíthatók nagyobb társadalmi körben, hiszen vannak családok, akik az átlagnál jobb körülmények közt élnek, így életfelfogásuk, vélekedésük is sokkal optimistább. A gyakorlat mellett a kapott adatok is bizonyítják, hogy a gyermek magatartásában, mindennapi tevékenységében, szokásaiban a család életmódja nagymértékben tükröződik.

Konzulens: Pálfi Károly

Szoboszlai Katalin

A MUNKANÉLKÜLISÉG KEZELÉSE: AMIT MEGOLD ÉS AMIT NYITVAHAGY
(KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KÖZÉPKOROSZTÁLY HELYZETÉRE)

A munkanélküliség léte és problémája az elmúlt negyven év során ismeretlen volt a magyar társadalom számára. Felnőtt úgy két generáció, hogy kilépve az iskolapadból, függetlenül az iskolai végzettségtől munkahelyet talált - a mai 30-50 évesek -, és most az aktív kor közepén és derekán kerültek abba a helyzetbe, hogy elveszíthetik az állásukat. A munkanélküliség nemcsak társadalmi szinten jelentkezik, hanem a családon keresztül az egyén szociális, pszichés és morális válsága is egyben. Kezelése csak gazdasági megoldásokra korlátozódik, figyelmen kívül hagyva - az individuum középpontba helyezésével - azt, hogy akadályozza meg a stigmatizáltság érzetének kialakulását, és a munkanélküliség tartós fennmaradását.

A hipotézisben megfogalmazottak a Tiszántúlon és annak részeként Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében különösen érvényesek, ahol a gazdaság szerkezetváltozásából és a kedvezőtlen infrastruktúrális feltételekből adódóan a munkanélküliség tartós állapota szilárdul meg, ami arra irányította a figyelmemet, hogy kutatásom tárgyává a munkanélküliek élethelyzetének felmérését és olyan kezelési módok megtalálását tűzzem ki célul, melyek elősegítik a munkanélküli állapot túlélését, a kialakított egzisztencia megtartását, és amelyek továbblépve képessé tehetik a munkanélkülit arra, hogy versenyképes maradjon a munkaerőpiacon.

Az empirikus kutatás felhasznált módszerei: kérdőív és interjú. A felmérés nem reprezentatív, a kiválasztás alapja véletlenszerű, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Mun-

kaügyi Központ Nyíregyházi Kirendeltségén december 7-én és 9-én megjelent 30-50 év közötti munkanélküliek közül. Célja annak a vizsgálata, hogy tartós-e és szegénységi csapda-e a munkanélküliség, ezeket a kérdéseket az iskolai végzettség, a családstruktúra, a jövedelem alakulása és a jövőről való elképzelések válaszolják meg. Az interjúk központi kérdése a munkanélküliség mentális negatív hatásaira keresi a választ.

Tapasztalataim megerősítették azt, hogy az alacsony statusdimenziókkal rendelkezőknek esélyük sincs elhelyezkedni, meg sem jelennek a munkaerőpiacon, ezáltal a munkanélküliség tartós leszakadási folyamatot indít el, és tömeges dezintegrációval fejeződik.

Konzulens: Erdős Judit

Tóth Mária

ÉLETTÖRTÉNET ÉS KULTURÁLIS EMLÉKEZET

Dolgozatomban - helyszíni gyűjtés alapján - egy idős házaspár élettörténetét vizsgáltam. Céлом az volt, hogy a kultúra és a társadalom által meghatározott emlékezetet, annak szerveződési módját rekonstruáljam az elbeszélések segítségével. Ezen belül igyekeztem az azonos lokális és etnikai térben megjelenő férfi és női gondolkodásmód különbségeinek illusztrálására. A vizsgálat az életrajzi módszeren alapul, amely a kultúrát és a társadalmat a tapasztalatok, a jelentések, a szubjektum felelől közelíti meg. Az élettörténet számomra egyrészt egy kutatási eszköz, amelynek segítségével a tapasztalatok és jelentések megragadhatók. Másrészt egy olyan narratív beszédaktus, amely fontos szerepet tölt be a kulturális és társadalmi identitás tudatosításában.

A dolgozatban az élettörténetnek három egymásra rétegződött és együtt működő szintjét különítettem el, és a konkrét történeteket ezek szerint elemeztem.

A kutatás ahhoz a tényhez kíván adalékot szolgáltatni, hogy az emlékezetben a nemek vonatkozásában meglevő eltérő kulturális szimbólumok a jelentésben, a szerkezetben, a nyelvhasználatban is megjelennek.

Az elemzés azt bizonyítja, hogy az élettörténetek felépítésében, a narratív beszédaktus létrejöttében, strukturálódásában fontos szervező tényező a szimbólumok hordozta kulturális különbségek.

Konzulens: Dr. Niedermüller Péter

Tromposch Erika

A FŐISKOLÁSOK EGÉSZSÉGÜGYI SZOKÁSAI ÉS ANNAK KÖVETKEZMÉNYEI

Dolgozatom célja, hogy felméréssel képet alkossak az esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola hallgatóinak - mint a jövő nemzedékeért felelős korosztály egy részének - életmódjáról, kihangsúlyozva ebből a táplálkozási szokásokat és az azzal összefüggő következményeket.

A kérdőívben kapott válaszokból megközelítően megismerhettem a főiskolások étkezési ritmusát, körülményeit, a táplálékuk összetételét, a testmozgásukat, a gyógyszerfogyasztásukat, valamint a káros szenvedélyektől való függőségüket, s mindezek együtthatását.

A bevezető részben a felmérés alapjául szolgáló kérdőív fő kérdéscsoportjait sorolom fel. A főrész a táplálékok egyes tápanyagain, azok túlzott, illetve hiányos fogyasztásának következményeit, valamint a tápanyagok felszívódását gátló tényezőket tartalmazza. Végül a vizsgálat eredményeinek mérlegelése található, melyből általánosságban megállapítható, hogy a főiskolások étkezését elsősorban az anyagi korlátozottság, az önellátás, a kialakult jó vagy rossz szokások határozzák meg. Önfenntartásuk, táplálkozásuk során nem az ésszerűség, a rendszeres, egészséges étkezésre és életmódra való törekvés a jellemző, hanem az éhség tünetének csillapítása, figyelmen kívül hagyva a szervezetnek szükséges fehérjék, szénhidrátok, zsírok, vitaminok és ásványi anyagok megfelelő arányban történő fogyasztását.

Néhány tanulságos adat, amely a kérdőívek összesítéséből kiderül figyelmeztető és intő lehet (testsúly, mozgás, élvezeti szerek, általános egészségi állapot). Ennek tényét és okait szükségesnek tartom elemezni.

Konzulens: Horváth Piroska

Umann Kornél

KONSTRUKTÍV TECHNIKAÉRTÉKELÉS

A korlátlan fejlődés eddig uralkodó ideálja egyre inkább megkérdőjeleződik. A "nem a természettörvények uralkodnak feletünk, hanem mi a természetén" gondolkodásmód következményei legkézzelfoghatóbban a természeti környezet változásán mérhetőek le. Legalább ilyen fontos azonban a technika és a társadalom kölcsönhatásának vizsgálata. Az eddigi szűk rendszer-szemlélet helyett tehát szükség van egy, az eddiginél lényegesen összetettebb megközelítésre. A technikaértékelés a technika fejlődésének technológiai, gazdasági, környezeti, morális-társadalmi megfigyelése és befolyásolása ebben a szellemenben.

Dolgozatom röviden felvázolja a terület kialakulását, majd a téma irodalma és esettanulmányok alapján bemutatja a technikaértékelés stratégiájának fejlődését, a "beidegződések" (entrenchment) elvetésétől a konstruktív technikaértékelésen át az ún. szociálkonstruktivista felfogásig, mely újszerű módon közelíti meg a tudomány, a technika és a társadalom egymáshatását. Kitérek továbbá az információ, mint ipari termék ilyen jellegű vizsgálatára.

Magyarország ezen a téren jelenleg a problémafelismerés szakaszában van. Fontos, hogy a szemlélet-átformálás, a fejlődés fogalmának újradefiniálása a mérnökképzésben is megjelenjék. Munkámban röviden áttekintem a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki és Informatika Karán ennek jelenlegi helyzetét és távlati lehetőségeit.

Konzulens: Dr. Hronszky Imre

Vastagh Gerda

NŐI SZEREPBE KÓDOLT VÁLÁS?

(egyetemi hallgatók családról, házasságról, válásról)

A válások számának és a házasságkötésekhez viszonyított arányának folyamatos növekedése éles ellentétben áll azzal a mindennapi tapasztalattal és kutatási eredményekkel, melyek szerint a család, bármely megkérdezett korosztálynál az érték hierarchia csúcsán található.

Dolgozatom témája ezen ellentét kialakulásának vizsgálata, arra keresem a választ, hogy az egyetemi hallgatók házasságról, családról alkotott elképzeléseiben felfedezhetőek-e azok a kritikus pontok, melyek adott esetben a házasság felbomlásához vezethetnek. Milyen nemenként eltérő szerepfelfogások találhatóak a női egyenjogúság megítélésével és a családban kialakult szerepekkel kapcsolatban, s ezekben hogyan fedezhetőek fel mintegy előre vetítve azok az okok, amelyek végül visszaigazolják a válási statisztikákat.

Kérdőíves vizsgálattal és ankét módszerrel tájékoztam a fenti kérdésekről a III. éves joghallgatók körében. Az empirikus vizsgálat értelmezéséhez hazai és nemzetközi szakirodalmat használtam fel.

Az eredmények legfontosabb tanulsága, hogy nemek szerint már a házasságkötést megelőző stádiumban is gyökeresen eltérnek azok az elvárások, amelyeket a hallgatók házastársukkal szemben megfogalmaznak.

Konzulens: Dr. Schadt Györgyné

Ziegler Ildikó

VÁLLALKOZÓKEDV A VEGYÉSZMÉRNÖKI KAR HALLGATÓI KÖRÉBEN

Felmérést készíték a Kar hallgatói körében arról, mennyire hajlandóak vállalni a kockázatot - főleg gazdasági szempontból - vagy inkább a biztonságot részesítik-e előnyben.

A kiértékelés során összehasonlítom az eredményt a már elkészült amerikai és magyar felmérések mutatóival.

Konzulens: Dr. Farkas János

1910

1910

1910

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA, TÁRSADALOMLÉLEKTAN

1000

Belinszki Eszter - Szántó Szilvia

OSZTÁLYOK - KÖZÉPISKOLAI KÖZÖSSÉGEK TÁRSAS SZERKEZETÉNEK
VIZSGÁLATA

Dolgozatunk témája egy, az utóbbi időben talán kissé elhanyagolt, kisközösségek társas szerkezetének vizsgálatára szolgáló módszer, a szociometria bemutatása. Munkánk bevezetőjében rövid áttekintést nyújtunk az elméleti alapokról, a szociometria Moreno által kidolgozott, majd különböző szempontok szerint továbbfejlesztett változatairól, illetve vázlatosan bemutatjuk azokat a kérdésköröket, amelyekkel a módszer gyakorlati alkalmazása során szembekerültünk (iskolai osztály, mint közösség; tehetséggondozás).

Az elméleti alapok után az empirikus kutatás leírása, eredményeinek ismertetése és összehasonlító értékelése következik. Négy középiskolai osztályban végeztünk szociometriai felmérést, ezek közül kettőben tulajdonságlistás tesztet is készítettünk a tanulókkal. Bár a dolgozat célja elsősorban a szociometria, mint mikroszociológiai módszer bemutatása elméletben és gyakorlatban, megpróbálunk következtetéseket levonni arra vonatkozóan is, fellelhető-e valamiféle kapcsolat az osztályok külső, működési körülményei (iskolatípus, csoportbontás tantárgyak szerint), illetve a társas szerkezet "rejtett hálózata" között.

Végül megpróbáltunk felvázolni egy, a jövőre vonatkozó kutatási tervet, mely az e felmérésben szerzett tapasztalatokkal szélesebb empirikus bázisra támaszkodva a külső körülmények és belső szerkezet összefüggéssel foglalkozna.

Konzulens: Pfister Éva

Frecska Sándor

A CSOPORTOS DEVIANCIÁK MEGNYÍLVÁNULÁSAI MAGYARORSZÁGON.
BŐRFEJŰEK SZARVASON

A dolgozat két fő részből áll:

1. a magyarországi devianciák
2. bőrfejűek Szarvason

1. A dolgozat a Magyarországon található deviáns ifjúsági csoportok két formáját írja le: a galeriket és a csöveseket. Mindkét csoportban sajátos szubkultúra, kommunikációs érintkezési szabályok alakultak ki. Más-más cél, és sajátos összetartó erő jellemzi őket.

2. A bőrfejűek az utóbbi évtizedben jelentek meg Magyarországon. Számuk egyre gyarapszik. Szubkultúrájuk, ideológiájuk sok fiatalat vonz. Már egymástól jelentős eltéréseket mutató irányzataik is vannak.

A szarvasi bőrfejűek nagyon zárt csoportot alkotnak. Nehezen oldódtak fel. A kezdeti zárkózottság után őszintén feltárulkoztak, de a nevük közléséhez nem járultak hozzá. A dolgozatomban a bőrfejűek családi hátterét, viselkedését, gondolkodásmódját, ideológiáját próbáltam bemutatni, tartózkodva minden minősítéstől. Ez egy esettanulmány, egy csoport kommentár nélküli bemutatása.

Konzulens: Dr. Szilágyi Erzsébet

Garamvölgyi Gábor

A MÉLYLÉLEKTAN HOZZÁJÁRULÁSA EGYES ALAPVETŐ KULTURÁLIS,
ERKÖLCSI ÉS TÁRSADALMI JELENSÉGEK MAGYARÁZATÁHOZ

A különböző kultúrák tanulmányozásakor hamar szembetűnnek bizonyos hasonlatosságok, amelyeket nem lehet a véletlen művének tekinteni. Ilyennek például az egyes vallási-kultikus építményeken, szobrokon fellelhető azonos motívumok, de bizonyos alapvetőnek nevezhető erkölcsi normák is hasonlatosak a Föld különböző népeinél. Ezen jelenségek okát sokan, sokféleképpen, részben egymásnak ellentmondó módon magyarázták az idők folyamán. Jelen dolgozatunkban a kultúra és erkölcs filogenetikai eredetével szeretnénk foglalkozni, különös tekintettel a totemek és tabuk kialakulásának kérdésére. Charles Darwin AZ EMBER SZÁRMAZÁSA című művében érdekes magyarázatát adta többek között az exogamia egészséges körülményeinek kialakulásának. Sigmund Freud ezen elmélet sajátos formáját dolgozta ki. A bécsi pszichiáter az egészséges és neurotikus személyek tanulmányozása során messze az egyéni élettörténeten túlnyúló események felkutatására vállalkozott és ezen eredmények felhasználásával egyes aktuális neurózisok keletkezési mechanizmusára keresett megoldást. Ugyanakkor problematikus is az az őstörténet, amelyet Freud a jelenkori beteganyagból következtet vissza, hiszen elmélete több ponton ellentétben van az örökléstan neodarwinista elméletével, illetve mai etológiai és antropológiai ismereteinkkel.

Konzulens: Dr. Ujhelyi Mária

Kisvári Katalin

AZ ÖNISMERETI CSOPORTOK

Mai bonyolult és rohanó világunk biztonságot és gyors cselekvést, döntéseket vár el tőlünk, s ez egész személyiségünket igénybe veszi. Ennek érdekében kell tisztáznunk belső személyiségtartalmainkat, melynek alapján cselekvésbeli, érzésbeli, gondolkodási rendszerünk harmónikussá válik. Fel kell ismernünk önmagunk szükségleteit, önérvényesülési igényeinket és lehetőségeinket, s ehhez szükség van egy önmagunkról megformált, reálisan kialakított képre. Az életben való eligazodásunknak, életünk megfelelő irányításának, emberi kapcsolataink rendezésének feltétele a reális és pontos ÖNISMERET. Mivel nem sikerült bejutnom egy önismereti csoportba, ezért a szakirodalmat dolgoztam fel.

Az önismereti csoport sajátosan elkülönül a csoportpszichológián belül. A története a modern társadalmak minőségi változásával is szorosan együtt alakul. Az önismereti csoportok különböző módszereket, technikákat használnak. Jelentőségre tett szert az önismereti pszichodráma csoport. A Moreno kitalálta módszer máig használatos. Magyarországon az önismereti csoportok az 1960-as években jelentek meg először, majd az 1970-es évtizedben, nem kis nehézségek árán társadalmilag is elfogadottá váltak. A csoportozás hazai története jelentős változáson ment át. De igazán az lenne az optimális, ha a mindennapi személyiségfejlesztés rendszeres és általános lenne, mind az iskolákban, mind a munkahelyeken.

Konzulens: Dr. Szilágyi Erzsébet

Piróth István

BEVEZETÉS A NÉPRAJZI INFORMATIKA ALAPJAIBA: 1.1. A NÉPRAJZI
ADATRENDEZÉS ÉS ADATSZERVEZÉS ELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉSEI

Közreadott dolgozatom az alkalmazott néprajzi informatika elméletének kidolgozásának eddigi eredményeiről szól (a gyakorlati kérdéseket a dolgozat továbbfejlesztett változatában kívánom összefoglalni). Elméleti kutatásommal az a célom, hogy az empirikus néprajzi gyűjtőmunka során rögzített néprajzi tények számítógépes elemzését megelőző adatfeldolgozás informatikai megközelítésű módszertanát kidolgozzam.

Mivel az alkalmazott néprajzi informatika elméleti és gyakorlati eredményeiről Magyarországon eddig még nem jelentek meg publikációk, lényegében az általános és a könyvtári informatika módszertana segítségével közelítettem a kérdéshez. Miután a hazai társadalomtudományokban, így a magyar néprajzban is terjednek a számítástechnikával segített kutatások, szükség van az informatikával, a számítástechnikával kapcsolatos fogalmak és eljárások néprajzi megközelítésű átgondolására, indokolt esetben azok átvételére is. A néprajzkutató tehát a gyűjtőmunkájának valamilyen formában rögzített "eredményeit" nem viheti be azon nyomban a számítógépbe, hogy az a megfelelő program segítségével aztán elvégezze rajtuk az elemzést. Ahhoz, hogy egy program értelmezni tudja a begépelte adatokat, azoknak rendezettnek, szervezettnek kell lenniük, azaz egyfajta logikus struktúrát kell alkotniuk. Az előkészítésnek ezt a fokát a dolgozat címében megjelölt adatrendezés és adatszerzés munkafolyamata során érjük el.

Konzulens: Dr. Borsányi László

Prónai Csaba

JÁRT-E EMBER A HOLDON?

"Tudásunk" a világ számos "helyére vonatkozóan" pusztán "negatív" lehet, mégis gyakorta az "ilyenfajta világlátásunk" "pozitív tudássá" válik. Dolgozatom azt vizsgálja, hogyan történhet(ett) ez meg - elsősorban Magyarországon - egy olyan "konkrét történelmi eseménnyel", amilyen pl. az 1969. július 20-21-i "Holdra szállás és lépés" is volt.

A "Járt-e ember a Holdon?" kérdés így az alábbiak szerint érthető (és tanulmányom is ennek megfelelően építettem föl).

I. Honnan tudjuk, hogy 1969. július 20-án/21-én járt ember a Holdon? Honnan tudták ezt 1969-ben, és honnan tudjuk ma Magyarországon? Ez elsősorban "forrás-föltárást" jelent, amely azonban "fölveti" azt a kérdést, hogy "mit is tekintünk forrásnak".

II. Valóban "tudjuk" (ma, ill. tudták "akkor"), hogy 1969. július 20-án/21-én járt ember a Holdon? És ha "forrásaink" nem "igazi források", miért fogadjuk el azokat mégis "bizonyítéknak"?

Írásom nem episztemológiai kérdéseket kíván feszegetni, kérdésfölvetése nem az, amit címéből elsőre "hallatszódni vélénk". Értekezésem végén tehát nem állítom, hogy 1969. július 20-án/21-én nem járt ember a Holdon. Eme provokatív kérdéssel (ami a dolgozat címe), valamint az adott válaszokból eredő "következményekkel" mindenekelőtt a "kritikai nézőpontot előnyben részesítő társadalomtudományi hagyományok szellemiségét" igyekeztem követni.

Konzulens: Csepeli György

Simon Rita - Mázsa Péter

A SZERELEM TÜNETEI AZ EMBEREN

A témaválasztás arra szolgál eszközul, hogy a szerzők elemzésükben olyan kérdések vetületeivel foglalkozhassanak,

milyen szerepe van-lehet szavaknak és történeteknek az egyén élményeiben,

ezen tényezők kapcsolata hogyan befolyásolja a (Szerelemben-)bennelétét,

végül tárgyalják,

milyen megélési lehetőségeket látnak a Szerelmes olvasó előtt.

Szoták Zsuzsanna

FEMINISTA ELMÉLET: A PSZICHOANALITIKUS ISKOLA

A dolgozat célja a pszichoanalitikus feminizmus bemutatása, illetve annak elhelyezése a feminista elméletek között. Az elméletek alapvető megosztottsága a kardinális kérdésre: Mi a nő?, adott két lehetséges válaszon alapszik. Az egyik megközelítés szerint a nő nőnek születik, vagyis a "nőség" biológiai meghatározottság, míg a másik megközelítés szerint a nővé válás egy szocializációs folyamat eredménye, vagyis a nőség társadalmi meghatározottság. Az előbbi álláspontot az esszencializmus fogadta le, az utóbbi álláspontot a társadalmi konstrukciós elmélet irányzata képviseli. A pszichoanalitikus feminizmus az esszencialista álláspontot képviseli, az iskola ezen belül négy további változatot mutat fel. Ezen változatok elméletírói munkásságának ismertetését végezzük el a dolgozat szűk keretein belül. Érintjük továbbá a posztmodern, vagy más néven francia feminizmust is azokon a pontokon, ahol a kettő feddi egymást. Végezetül kísérletet teszünk arra, hogy értékeljük a felmutatott elméleteket és megoldási formákat, illetve megpróbáljuk meghatározni a feminista filozófia jövőbeli útját.

Konzulens: Dr. Csizmadia Sándor

VALLÁSTÖRTÉNET, VALLÁSFILOZÓFIA, VALLÁSSZOCIOLÓGIA

Bányai Kornél

ÖSSZEEGYEZTETHETŐ-E A KERESZTÉNY HÍT A KATONAI
SZOLGÁLATTAL?

A dolgozat elkészítésének fő célja a katonai szolgálat és a keresztény hit összeegyeztethetőségének vizsgálata a Biblia alapján, hiszen ilyen irányú bibliaelemzés eddig nem született. Ennek alapján a dolgozat a bibliaelemzést ó- és újszövetségi bontásban tartalmazza. Cél volt a bibliai történetek kronologikus sorrendben való vizsgálata, az összefüggések feltárása. E fejezetben elemzések találhatók a katonai szolgálat ellenzőinek és elfogadóinak bibliaértelmezéséről, és a vitára okot adó idézetekről. Külön fejezet tartalmazza a történelemben e kérdésre adott főbb válaszokat és a mai magyar egyházak erről alkotott véleményét. A dolgozat rámutat a közhít keresztény képének néhány tévhitére is. Bizonyítható, hogy a bibliai "Ne ölj!" parancsolat nem ellentétes a katonai szolgálat vállalásával, valamint hogy az evangéliumi hit alapján nem igazolható a katonáskodás tilalma. A következtetések természetesen sok szempontból támadhatóak, hiszen a közel 300 keresztény felekezet teológiájában igen jelentős eltérések vannak. Ennek ellenére a dolgozat végkövetkeztetései tekintetében a keresztény világnak csak elenyésző része van más véleményen. Mivel a téma óriási, ez csupán a lényeget kiemelni kívánó összegző jellegű munka.

Konzulens: Drüsszler Ferenc

Bognár Tímea

BŰNÉRTTELMEZÉS ÉS HÍTOKTATÁS

A dolgozat az előszóban és a bevezetésben a témaválasztás és behatárolás értelmezését és indokolását követően a hitoktatás, a katekézis fogalmának tisztázásából indul ki, melyek lényegének az ismeret és az életszemlélet átadását tartja. Témáját a szerző nem szűken értelmezi, nem csak azt tárja fel, hogy egy világvallás, vagy annak egy felekezete, illetve hittankönyvei mit tartanak a bűnről, hogyan értelmezik az ember viszonyát a bűnhöz, a bűnösséghez.

A szerző az erkölcsi nevelés, a pedagógusi gyakorlat problémáit a 6-10 éves korú gyermekekkel való foglalkozás figyelembevételével konkretizálja. Mindenekelőtt a bűn kérdésében vizsgálja azt, hogy a filozófiai, teológiai - tehát az elmélet - irodalomban meglévő alapozó háttér mennyiben nyújthat segítséget a nevelőnek a felmerülő problémák természetének megértésében és kezelésében. A témával való foglalkozás vezette rá a szerzőt is arra, hogy a művelődéstörténet, az irodalom, a képzőművészetben fellelhető alkotások maguk is válaszokat jelentenek az alapvető erkölcsi kérdésekben eligazodni kívánók számára.

A bűnérttelmezéssel foglalkozó irodalomban meglévő eltérések az eligazodást kereső ember számára ösztönzést jelenthetnek, de másrésről az eltérésekben az emberfelfogás különbözősége is kifejezésre jut.

Az aktuális témát feldolgozó munka azt is mutatja, hogy túl lehet lépni a bűn vagy sem, de érdek köznapi szemléleten és erre a hétköznapi élet gyakorlatában van nagy szükség.

Konzulens: Czirják József

Csordás Csilla

AZ ISZLÁM VALLÁS HATÁSA AZ ARAB MŰVÉSZETRE

A dolgozat a legfiatalabb világvallás, az iszlám rövid vallásfenomenológiai jellemzésével indul. A hangsúlyt annak a vallási megfontolásnak a kidomborítására helyezi, mely tiltja az ember és állat alakos ábrázolását. Ezt összeveti az Ószövetség párhuzamos előírásaival, a dekalógussal. Bemutatja a tiltás nyomán kibontakozó sajátos arab műfajokat, a kalligráfiát, az arabeszket és a díszítőművészet egyéb útkereséseit, érintve az építészetet is. Tájékozódása során a más népek kultúrájával való találkozás hatásait is áttekinti.

Konzulens: Dr. Szabó Péter

Dallos Edina

A NOMÁD HITVILÁG ELEMEI AZ ORHONI FELÍRATOKBAN

(tänri, iduq yer sub, umay, qut)

A második türk kaganátus időszakából fennmaradt három rovás-írásos felírat szövegeiből kiindulva Jean-Paul Roux francia vallástörténész egy a társadalmi szervezettség magasabb fokán, az uralkodó rétegre jellemző monoteisztikus ég-isten hitet rekonstruált, melyet számos későbbi adattal kiegészítve a török és mongol népeknek a világvallások elterjedése előtti időszakára érvényesített. A török tänri ('ég, isten') szó után e jelenséget tengrizmusnak nevezte el, melyet a szakirodalom is használ.

A dolgozat kísérlet Roux elméletének lebontására, a módszertani és elméleti hibák felfedésére és javítására.

Az orhoni felíratokból kirajzolódó hitvilági kép - mely a szövegek jellegéből adódóan messze nem teljes, sőt inkább utalás-szerű - az animizmus egy helyi formáját, az ég kultikus tiszteletét mutatja. A Bilge kagánnak, fivérének Kül Teginnek és a kaganátus miniszterének állított emlékoszlopok szövegeiben a tänri, iduq yer sub, umay és qut jobbára a türk birodalom és a kagán hatalmi legitimizációját szolgálja, de nem egy szűk réteghez kötődő vallás, hanem a steppei nomád hitvilág néhány eleme jelenik itt meg egy új funkcióban.

Konzulens: Dr. Berta Árpád

Domán Csaba

AZ "ŐSTÖRTÉNET" ÉS A NEM -LINEÁRIS ÉS NEM- DISZKURZÍV
IDŐ ÉS VILÁGÉRTELMEZÉS KULTUSZHEROIZMUSA

Az írás célja László Gyula egy 1944-es és a maga nemében mértékállító monográfiája (A honfoglaló magyar nép élete) szövegrészleteinek kritikai vizsgálata és az ezek kapcsán adódó kulturtörténeti, vallástörténeti, kulturantropológiai kérdések felvetése. Ezek nem a szerző fő koncepcionalitásának irányába tartanak (a magyar nép őstörténete), hanem belőle kiemelve a mágia és a névadás problémakörét tárgyalják.

Így nem csak a magyar nép "őstörténeti" életét, hanem ezzel szoros párhuzamban a viszonylag pontos mégis a korára jellemző - a tárgyat illető - "őstörténeti" képét is vizsgálhatjuk. Mindez "korunk" hasonló képeit, ha nem is "aktuális", de mégis jelentős "őstörténeti" problémafelvetések irányából is "vizsgáztatja".

A régióelméleti és történeti irányból is megközelíthető felvetések egy kortalan filozófiai antropológia felől vizsgálják a kultuszt és rá jellemző jelenségeit. (Névadás, mágia, temetkezési szertartások, szokások, ünnepi stílusok, tabunyek.) Ezeket szembeállítja a kultúrális értékelésekkel (kritikailag László Gyula írása 1944. és egyben önkritikailag írásom 1992.) kiemelve az "őstörténet" és bármely történetírás vagy leírás áthagyományozás részlegességét, amely a nem - lineáris és nem diszkurzív idő és világértelmezés kultuszheroizmusát illeti.

Hauser Krisztina

A HINDUIZMUS, AVAGY A SZERETET FILOZÓFIÁJA

A dolgozat a hinduizmus vallásfenomenológiai jellemzésével indul. Ezt követően összehasonlítja a kereszténységgel, s a közös vonások közül kiemeli a szeretetet, mint a leg-alapvetőbbet. A hinduizmus alapvető vallásfilozófiai megfontolásait jellemezve kifejti, hogy ahhoz hasonlóan, ahogyan a hinduk a világot Isten (az Abszolút) emanációjának tekintik, úgy terjesztik ki szeretetüket is az összes körülöttük lévő dologra, és ez a szeretet hitük és életük alapja. Ezt követően bemutatja, mint lényeges jellemzőt a harmóniát, mely a hindu vallás, filozófia, kultúra szerint élő embert jellemzi, s amelyet egyrészt a szamszara, a lélek anyagi világbeli körforgása, másrészt a holisztikus világszemlélet alapoz meg. A gondolatmenet a továbbiakban a hindu ember fő célja - az anyagi világ kötőerői alól való felszabadulás (móksha) és az Abszolúttal való egyesülés - elérésének legfőbb eszközeit és útját, a bakti (préma) fogalommal jelzett, viszontszeretetet nem váró szeretetet járja körül.

Konzulens: Abhay Narayan

Fekete Tünde - Tóti Emese - Molnár Erika -

M. Szabó Aliz

AZ EGYHÁZAK SZOCIÁLIS TEVÉKENYSÉGE 1945-TŐL NAPJAINKIG
NYÍREGYHÁZÁN

A címben megfogalmazott szociális tevékenységeket próbáltuk feltárni a római katolikus, a görög katolikus, a református és az evangélikus egyházaknál, az általuk fenntartott intézményeknél (gyermekotthonok, öregotthonok), illetve elemeztük az általuk folytatott karitatív tevékenységeket, az önszerveződő csoportok munkáját.

Ezzel kapcsolatban rendkívül "hiányos" irodalom állt a rendelkezésünkre, így a dolgozat megírásához a fő alapot az általunk készített interjúk adták.

Az egyház szociális tevékenysége nem a semmiből indult 1989-ben, mivel a gyökerek nem szakadtak meg teljesen 1945 után: körülbelül az 50-es évek elejéig a 45 előtti, a háborút megelőző prosperáló szakasz folytatódott, majd az állam által hozott intézkedések, törvények az egyház anatómiáját abszolút mértékben beszűkítették. A "hatalmi elit" liberális politikája körülbelül 1964-től enged a szorításból, és végül a fordulat 1989-ben, a rendszerváltással válik teljessé.

Nézetünk szerint már mikroszinten megindult önszerveződő csoportok (pl.: baráti kapcsolatokból indult ki) keretében a szociális segítségnyújtás az arra rászorulóknak - szegénygondozás formájában. A társadalmi problémák megsokszorozódásával az önszerveződő csoportok keretei nem tudták kielégíteni az igényeket, ezért szükség volt valamilyen szervezeti forma kialakítására. Ezek leginkább a karitatív szervezeteknél nyilvánultak meg, melyek eleinte egy-egy felekezethez tartoztak, bár a tagok más felekezetekből is bekapcsolódhattak: a tagság gondolkodásmódjában már megnyilvánult az ökumenikus szellem. Makroszinten az

egyház vezetőiben is megfogalmazódott az igény arra, hogy minden felekezetenél meginduljanak a karitatív segítő szolgálatok és olyan szerveződések, amelyek szakember irányítása mellett laikus önkéntesek segítségével látják el a szeretetszolgálatot. Tehát legális szervezetek jöttek létre az egyház keretein belül.

Konzulens: Fábián Gergely

O. Mihály Illés

A SZELLEM-I TAPASZTALÁS MINT AZ EMBER ÉLETÉNEK IGAZ FÉNYE
ÉS EGYETLEN MEGELEGÍTETÉST ADÓ TÁPLÁLÉKA

A Szellem döntően mindig az Ember emberfölötti, örök, metafizikai principiumának létrangbeli változást előidéző aktusával, s az Ember ezen aktussal átélő tapasztaláson keresztül - embert időtlen halhatatlanságának irányába transzmütáló - tudatos identifikációjával kapcsolatos.

Munkámat a vallás forrását s a vallási élet lényegét jelentő ezen élő szellemi tapasztalás (tapasztalás-felkeltés-központú) megközelítésének szentelem, mert meglátásom szerint ezen megismerésfölötti kontemplatív aktus teszi Élővé az Ember életét, s ezen metafizikai fénnel áthatott Élet (és csak ez!) adja vissza a kinyilatkoztatás (Kinyilatkoztatás-értékű) Logos-értelmét.

A filozofia pedagógiától és/vagy pszichológiától való eszenciális elválaszthatatlanságát belátva írásom során a filozofia és pedagógia és pszichológia integrális szintézisére törekedtem.

Ocskay Gyula

"FAC ET VIDEBIS"

(Prohászka Ottokár etikakritikái és etikai rendszere)

Prohászka Ottokár a gyakorlati idealizmus képviselője hazánkban. Filozófus és szociális apostol. Élete: tette-váltott filozófiája.

Ami a filozófiát illeti: Prohászka minden etikai "rendszer" kritizál: a buddhizmusétól a marxi etikáig, az evolucionista moráltól a századforduló katolikus erkölcséig támadja Zolát és Hegelt, individualizmust, nihilizmust, s van egy-két jó szava Schopenhauerhez és Nietzsche-hez is. Magát objektív idealistának tartja, s azon belül egyfajta "gyakorlati idealizmus" hívének vallja magát.

Amimármost a gyakorlatot jelenti, nos az megkérdőjelezi Prohászka filozófus mibenlétét. Ő ugyanis megélte filozófiáját. Általában Bersonnal rokonítják, én Kierkegaard-i párhuzamokat is véltem nála fölfedezni. S Prohászka valóban egzisztenciálisan élte át hitét. Kérdés azonban, hogy filozófusnak nevezhető-e az olyan bölcselő (mint pl. Szókratész, Kierkegaard, Nietzsche vagy Prohászka), aki élte is, amit kigondolt. (Az említettek egyébként mereven elzárkóztak attól, hogy filozófusnak nevezzék őket.)

Dolgozatom e problémára van kihegyezve.

Konzulens: Dr. Törőcsik Miklós

Pulai Erzsébet

HOLOCAUST TOLNA MEGYÉBEN

Az antiszemitizmus ismét a szakmai és a köznapi érdeklődés előterébe került, ezért vállalkoztam arra, hogy megvizsgáljam megyénk zsidó lakosainak sorsát a második világháború idején.

A téma feldolgozása megkövetelte, hogy a fogalom és a jelenség kialakulásával, történelmi változásával is foglalkozzam. Illetve a zsidó és a magyar fogalom mibenlétét keressem.

A magyar zsidóság történetének áttekintése, különös tekintettel a XIX. századi emancipációs folyamat bemutatása dolgozatom egyik jelentős fejezete. A XX. századi antiszemitizmus (a zsidó törvények) egyformán érintették az egész hazai zsidóságot, így a megyében élőket is. Dolgozatom utolsó fejezetében bemutatom a megyei zsidóság hitéletének, a XX. századi sorsának változásait. Az 1944-es deportálások lebonyolítását, a hivatali és magánszemélyek magatartását az eseményekkel kapcsolatban.

Konzulens: Durgonicsné dr. Molnár Erzsébet

2-
3D
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

